

MANCOMUNITAT
DE
CATALUNYA
—
L'OBRA
REALITZADA

AGOST
1923

M
3
173

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

L'OBRA
REALITZADA

- I. Beneficència
i Sanitat.
- II. Política social.
- III. Hisenda.

PALAU DE LA GENERALITAT

M-3-173

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

L'OBRA
REALITZADA

ANYS 1914-1923

BARCELONA

AGOST MCMXXIII

P. 472

ARTS GRÁFIQUES, S. A. SUCCESSORS D'HENRICH I C.^a — BARCELONA

I

BENEFICÈNCIA I SANITAT

ARXIU GENERAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

ORGANITZACIÓ GENERAL

El sistema general de la legislació vigent espanyola en matèria de Beneficència, es funda en la distinció entre necessitats permanents, necessitats transitòries i necessitats mixtes (les quals, essent més que transitòries, no arriben però a permanents). A les primeres necessitats, segons la llei, cal que hi atengui l'Estat; a les segones, el Municipi, i a les altres, la Província.

Borrós i tot, aquest sistema té una certa lògica. L'administració central, però, ha passat per damunt de les disposicions legals que l'estableixen. No discutim ara deficiències, més o menys vistents, en el compliment de les obligacions que la llei imposa: diguem només que les Diputacions provincials, unes bé, altres no tant, han complert amb la llei, organitzant o sostenint els serveis benèfics que els corresponen. En canvi, l'Estat, s'ha fet el desentès. Ell havia de curar del servei benèfic dels boigs, dels cecs, dels sords-muts i dels decrepits, impossibilitats i impedits, i aquesta és l'hora que no ha organitzat encara els sis manicomis, les dues cases per cecs, les dues per sords-muts i les divuit per a decrepits, impossibilitats i impedits que es considerarà necessari establir. Raó per desentendre-se'n? No poder l'Estat, en la situació actual, carregar amb obligacions tan oneroses. Però hi ha més. L'Administració central — diu En Prat de la Riba (Memòria Presidencial de 1910) — «culpable de tan grossa deixadesa, endossa tranquil·lament a les diputacions la càrrega que no els pertoca del sosteniment dels boigs pobres; això sí, interinament;

però amb una interinitat que fa més de mig segle que dura. De manera que el sistema de la legislació vigent queda de fet convertit en un altre de molt senzill que consisteix en atribuir a les Diputacions, no en virtut d'una disposició legislativa, sinó de l'arbitrarietat de l'Administració central, tots els serveis.»

La Mancomunitat, gairebé des de la seva fundació, s'encarregà del servei de dements pobres (1915). Ultra aquest servei, té avui la Mancomunitat al seu compte tots els altres serveis de Beneficència que exercien abans les diputacions catalanes, per l'acord de traspàs de l'any 1920.

SERVEI DE DEMENTS POBRES

ORGANITZACIÓ DEL SERVEI A LES
DIPUTACIONS

Bases que tenien establertes les quatre Diputacions catalanes per a la prestació del servei de dementos pobres.

Aquestes bases venien fixades : 1) d'una banda, per la llei que preceptua els documents que calen (com indispensables) per admetre un dement, ja sia en període de observació, ja sia en el de reclusió definitiva; i 2) d'altra part, per les precaucions que era natural que prengué el govern de les Províncies, a fi d'evitar que vingués a càrrec dels respectius Presupostos tant el sosteniment de malalts que no fossin naturals o veïns (amb més de deu anys de residència) del seu territori, com d'aquells altres dementos, les estàncies dels quals poguessin pagar, en total o en partida, llurs famílies.

Respecte al primer extrem, eren els mateixos els documents que s'exigien per les quatre Diputacions.

Pel que fa referència al segon extrem tampoc hi havia diferències notables. Totes les Diputacions, per son propi interès, demanaven que es demostrés la naturalesa o veïnatge del malalt amb rigurosa subjecció, quant al veïnatge, als preceptes de la llei municipal. (Certificat lliurat en vista al padró d'ha-

bitants.) I en quant a la pobresa dels alienats i persones obligades a mantenir-los, solien exigir-se els corresponents certificats de contribució i les declaracions de les autoritats dels pobles (Alcalde i Rector, generalment) sobre la situació econòmica que interessava esbrinar. Barcelona, però, tingué establert un quant temps un servei d'inspecció directa, mitjançant el qual un funcionari d'aquella Diputació es traslladava al lloc de residència de la família que aspirava a recloure el malalt, i informava a la Corporació del resultat de la seva visita.

Assenyalats aquests punts de coincidència que imposava la mateixa natura jurídica de l'afer, en la prestació del servei de dementes pobres per les quatre Diputacions catalanes, vegem ara aquells altres punts de divergència nascuts dels diferents contractes que les dites Diputacions tenien amb les empreses particulars dels Manicomis, per tal de regular, de comú acord, els detalls administratius del referit servei.

a) *Barcelona.* — La Diputació de Barcelona, no comptant amb Establiment propi on asilar els dementes, tenia contractada l'assistència d'aquests malalts, en virtut de conveni, celebrat a l'efecte amb les comunitats dels Germans de Sant Joan de Déu i Germanes Hospitalàries del Sagrat Cor de Jesús, propietaris i administradors del Manicomi establert en el poble de Sant Boy de Llobregat.

Aquest contracte es va celebrar per cinc anys, a partir del 1.^r de gener de 1907, període de temps que s'entenia prorrogat de dos en dos anys si qualsevulla de les parts no donava a l'altra avis en contra amb un any d'anticipació al seu termini o al de cada una de les pròrrogues. Segons aquest conveni el Director del Manicomi quedava obligat a admetre

tots els dementos que li enviés o li manés recollir la Diputació Provincial, essent el preu de cada estada de 1'35 pessetes per dia, si bé aquest preu va rebaijar-se a 1'25 pessetes en virtut de posterior acord entre ambdues parts contractants. A canvi d'aquestes 1'25 pessetes per dia i malalt, el Manicomi ve nia obligat a l'assistència completa dels asilats, ço és, assistència facultativa i medicaments, manutenció, vestit i calçat, determinant-se en el contracte de referència els detalls a complir relatius a l'alimentació, confort i higiene. Demés, fou convingut que en cada cas de defunció s'abonarien 30 pessetes per despeses d'enterrament, treure la partida d'òbit, etc.

El compliment d'aquest contracte era vigilat per empleats de la Diputació, així com per un metge inspector nomenat també per aquella Corporació.

b) *Lleyda*. — El servei d'hospitalització de dementos pobres el prestava la Diputació d'aquella Província costejant l'ingrés i el sosteniment de la dita classe de malalts en un establiment frenopàtic, i recluint-los provisionalment en el pavelló de dementos de la Casa de Misericòrdia fins que tenia lloc l'ingrés en el dit establiment.

L'establiment frenopàtic on la Diputació de Lleyda recluïa els dementos que li corresponia mantenir era el Manicomi de Sant Boy de Llobregat, amb les Comunitats propietàries del qual tenia firmat un conveni en agost de 1886, segons el que l'expressat Manicomi de Sant Boy es feia càrrec i quedava obligat al sosteniment de tots els dementos que li trametés la Diputació de Lleyda, mitjançant el pagament de 1'25 pessetes per estada i a més 15 pessetes per a despeses de viatge de cada dement curat i 15 pessetes per a despeses d'enterrament i certi-

ficació d'òbit de cada alienat mort, corrent a càrrec de la Diputació les despeses de trasllat dels dementos al Manicomi.

c) *Tarragona*. — En 16 de novembre de 1899 va quedar establert un conveni per a deu anys, prorrogable per altres deu, si no era denunciat, segons el qual la societat Manicomi de Reus s'obligava a tenir hospitalitzats fins a cent dementos pobres per compte de la Diputació de Tarragona, pel preu total de 50 pessetes al mes per cada dement, corrent a càrrec de les famílies respectives, o de la Diputació subsidiàriament, les despeses de conducció, d'ingrés o de sortida, convenint-se que si el número de dementos no arribava a cinquanta, la Diputació abonaria un sobrepreu de 5 pessetes al mes per cada asilat, i en què sis de les places s'havien d'entendre reservades per als que ingressessin en concepte de processats o exempts de responsabilitat criminal.

En l'any 1905 va quedar cobert el número fixat com a màxim de cent places, i aleshores va convenir-se que el Manicomi sostindria, gratuïtament, cinc places més per a processats.

En l'any 1910 va modificar-se el contracte en els següents termes :

1.º El primitiu conveni continuaria regint quant a les cent places fixades, quedant augmentades fins a deu les cinc places gratuïtes de què abans s'ha fet esment, tres de les quals havien d'ésser precisament per a processats. Aquestes cent places de pagament havien d'ésser abonades directament per la Diputació, en la forma i quantia fixades en el contracte primitiu, i les vacants que ocorreguessin s'anirien omplint en la forma que la Diputació determinés.

2.º Els dementos que ingressin després de co-

bertes cent set places (és a dir, les cent de pagament i set de les deu gratuïtes no destinades a processats) pagarien l'estada a raó de 45 pessetes al mes.

3.^r La Diputació podia autoritzar als Alcaldes perquè portessin al Manicomi els dementes dels respectius pobles, sempre que el Municipi es comprometés al pagament directe de les estades al preu de 45 pessetes anteriorment indicat i per mesades adelantades, el qual pagament els seria abonat per la Diputació en ingressar el contingent provincial, mitjançant l'entrega dels corresponents justificants, i de la prèvia comprovació amb les relacions mensuals remeses a la Diputació per l'Administració del Manicomi.

4.^t Aquest contracte fou convingut per un termini de deu anys, a comptar de 1.^r de gener de 1911, prorrogable per altres deu, si no es denunciava amb un any d'anticipació a son acabament.

d) *Girona*. — La Diputació de Girona tenia Manicomi propi, que establí en el terme de Salt, construint diversos pavellons en una finca rústica adquirida per aquest objecte. A aquest Establiment, al construir-se, se li donà una capacitat suficient per a asilar-hi fins a quatre cents malalts, i constituí una dependència de la Diputació Provincial de Girona destinada exclusivament a l'observació i reclusió definitiva dels dementes pobres d'aquella Província, prestant-se en conseqüència aquest servei per administració.

Demés dels dementes pobres que sostenia la Diputació, s'admetien en el Manicomi de Salt pensionistes, i tant aquests com els alienats reclosos per compte d'altres Províncies pagaven una estada diària de 1'50 pessetes.

La Diputació de Girona tenia celebrats convenis de reciprocitat per l'admissió i sosteniment gratuït de dementes de les respectives Províncies, amb les Diputacions de Múrcia, Terol, Osca i Alacant.

ORGANITZACIÓ MANCOMUNAL

Incorporació del servei de dementes pobres a la Mancomunitat i acord de reorganitzar-lo, pres per l'Assemblea de maig de 1914.

L'article 2.ⁿ del nostre Estatut, en establir que les Diputacions catalanes traspassen a la Mancomunitat «l'hospitalització dels dementes pobres, respectant els contractes existents i indemnitzant els interessos creats en cas que una nova organització d'aquest servei els lesionés», venia a imposar l'obligació moral de procurar que aquesta funció fos aviat efectiva, tota vegada que en tal sentit havien manifestat llur voluntat les Diputacions mancomunades.

Tant per això com pels problemes d'ordre científic, tècnic i administratiu a resoldre, i que forçosament havien d'ocupar un temps relativament llarg, així com per la defectuositat amb què venia prestant-se per les Diputacions servei de tanta importància, entengué l'Assemblea de maig de 1914 que era tasca inajornable fixar les línies generals a què havia d'ajustar-se la incorporació del servei de dementes pobres a la Mancomunitat de Catalunya.

No significà això — deia l'exposició de motius del projecte que, seguint la finalitat esmentada, presentà el Consell Permanent a la dita Assemblea — «no significa això renunciar a què l'Estat s'encar-

regui, com és de llei, del sosteniment dels dementes pobres; al contrari, un cop aixecats els edificis de la capacitat necessària i amb les condicions i perfeccionaments que la ciència exigeix i que reuneixen avui els seus similars dels pobles més avençats, estarem en millors condicions que mai per a recabar de l'Estat, o bé que directament s'encarregui del seu sosteniment, o bé (ço que fóra preferible) dongui a la Mancomunitat els mitjans per a la prestació d'aquest servei.»

Feta així, tot passant, aquesta afirmació de principis (que pot ésser de tanta transcendència per l'esdevenidor), heu's aquí els acords que prengué l'Assemblea:

I. La Mancomunitat s'incorporarà del servei de dementes de les províncies mancomunades a partir del 1.^r de gener de 1915.

II. La Mancomunitat exercirà el servei de dementes, en la forma prescrita en les disposicions següents i en les que dicti el Consell Permanent per a completar-les i dur-les a compliment.

III. Els malalts de malalties mentals, amb la certificació d'un metge expressant el caràcter de l'afecció, seran admesos a la Clínica de psiquiatria i Asil d'observació que s'acorda instituir com clínica de tractament dels malalts aguts i oficina d'observació, classificació i distribució dels altres. Amb la certificació del Director i previ el compliment dels requisits legals vigents, el malalt ja observat serà admès en la secció corresponent de les institucions manicomials.

IV. El tractament i guarda dels dementes es farà en els establiments següents:

a) Dels aguts, en la Clínica de psiquiatria o Asil d'observació.

b) Dels que siguin capaços de treballar, en la Colònia agrícola que s'acorda organitzar.

c) Dels que presentin formes senils de demència, en un o més pavellons, que poden radicar en la Colònia agrícola o en el Manicomi general.

d) Dels deficientes que siguin educables, en una secció mèdico-pedagògica, de règim especial, cas d'estar compresa en el Manicomi general o en la Colònia agrícola.

e) Tots els altres, en el Manicomi general, en seccions o pavellons adequats, segons el sexe i segons siguin agitats, semiagitats, idiotes complets, tranquils i criminals.

V. En aquests establiments podran fer pràctiques i realitzar investigacions els alumnes aprovats de la Facultat de Medicina, amb les condicions que fixi en el seu dia el Consell Permanent.

VI. Es procurarà que en cada un dels establiments hi hagi un nombre de places no gratuïtes, que es fixarà tenint en compte la població catalana i la proporció que en els establiments públics d'altres països es guarda entre les places gratuïtes i les pagades.

VII. Dintre dels límits i de la direcció assenyada per aquestes Bases el Consell prepararà el desenrotllament i l'efectivitat dels anteriors acords, tenint en compte els interessos creats que hagi d'indemnitzar, les exigències de la millor execució dels serveis i la major comoditat possible, dins de les lleis d'una ordenada economia, dels habitants de les diferents províncies.

VIII. En el projecte de Pressupost de 1915 inclourà el Consell les consignacions necessàries per a incorporar-se des del 1.er de gener els serveis actuals, així com per a realitzar la part que, al moment de

formular-lo, tingui ja suficientment preparada d'aquest projecte de nova organització.

Poden desglossar-se en dues, doncs, les tasques a acomplir que s'assenyalaven al Consell Permanent :

Preparar el traspàs de tal manera que aquest pogués fer-se el 1.er de gener de 1915 i desenrotllar el projecte de reorganització d'aquest servei, fixat en ses línies generals per la pròpia Assemblea, concretant-lo i ampliant-lo i anant preparant la seva execució.

La primera part d'aquesta feina fou feta immediatament.

El fet de la incorporació del servei ja representà, per ell sol, una millora ben positiva en la seva prestació. Així desaparegué d'una vegada, i per sempre més en afers d'aquesta mena, l'enutjosa divisió dels alienats de Catalunya, pels efectes de llur sosteniment, en naturals o bé en veïns de diverses «províncies», amb totes les irritants desigualtats i complicacions d'expedienteig que aquest règim d'artifici comportava, sobretot en tractar-se de dementes les famílies dels quals, per diverses raons, no residien a la província catalana d'origen. Era aleshores que es podia donar el cas, no estant el malalt empadronat en cap població de la província de residència, que no hi hagués manera pràctica d'aconseguir esbrinar a compte de qui havien de córrer les despeses de sosteniment del boig, el qual sovint es trobava desemparrat en mig del carrer, sense saber la família com ni a qui havia de recórrer per a ésser atesa en sa desgràcia. Avui, però, tant se val que els dementes siguin procedents d'una província con d'una altra; serà indiferent el lloc de llur residència: mentre demostrin condició de catalans, la Mancomunitat es farà càrrec de les despeses que ocasionin en el Manicomi que els correspon.

Quant a la tasca general de reorganització del servei, per tal de poder dur-la a terme sense negligir les necessitats més humils i immediates, les gestions del Consell es bifurcaren : d'una part, curà de formar-se un concepte definit, concret, precís, de la missió renovadora que li assignà l'Assemblea, de la complexitat de l'afer i del millor procediment a seguir per a la seva execució i, d'altra banda, estudià minuciosament l'estat actual del servei i de totes aquelles reformes que, sense perjudici de la tasca futura, podien anar-se introduint en la manera com el prestaven aleshores els manicomis on s'envien els alienats que empara la Mancomunitat de Catalunya.

Del fruit de les esmentades gestions, se'n dóna compte a continuació.

MILLORES DEL SERVEI

L'augment en el nombre de dementes asilats per compte de la Mancomunitat de Catalunya ha portat necessàriament un augment en la consignació del pressupost destinat a aquest Servei, com pot veure's en el quadre següent

	Pessetes
Any 1915.....	815,000
» 1916.....	876,771,42
» 1917.....	945,816'68
» 1918-19.....	1.260,933'35
» 1919-20.....	1.030,429'18
» 1920-21.....	1.139,843'25
» 1921-22.....	1.065,137'28
» 1922-23.....	1.041,061'85
» 1923-24.....	1.153,926'20

Observi's, però, que l'expressat augment no sols és degut a major nombre de dementats asilats, sinó que obeeix també a les majors despeses que ocasiona el servei. Les despeses que ocasiona el Manicomi de Salt, han anat creixent a mesura que pujava el preu en els queviures, robes, utilitatge, medicaments, etc.

També han augmentat les despeses en l'Institut Pere Mata de Reus, en un promig de 30 cèntims diaris per estada. Pel que fa referència al Manicomi de Sant Boy, la Mancomunitat ha anat accedint a les peticions formulades per la Direcció en termes que a hores d'ara el preu d'estada, que era de 1'25 pessetes, és en l'actualitat de 1'75 pessetes.

Ha de notar-se que, en concedir-se al Manicomi de Sant Boy de Llobregat els augments abans esmentats, foren imposades a l'empresa d'aquell establiment frenopàtic les següents condicions :

a) Implantació del treball com a tractament, sota prescripció facultativa.

b) Supressió absoluta de l'alcohol en tots els casos, excepció feta dels prescrits per facultatiu.

c) Espandiment i distribució ordenada dels esbarjos.

d) Subjectar a prescripció facultativa escrita, tots els canvis de pavelló i tot el regisme de depressions.

e) Ampliació de les fulles clíniques i comunicació mensual al Consell del resultat de les observacions científiques fetes pels facultatius.

f) Descongestió dels Departaments.

g) Creació d'un Departament d'allitats.

h) Implantació del regisme de banys en tots els Departaments amb caràcter de tractament mèdic i amb totes les instal·lacions que requereixi aquest aspecte complementari del purament higiènic.

i) Establiment de les instal·lacions d'electroteràpia necessàries per al tractament dels malalts.

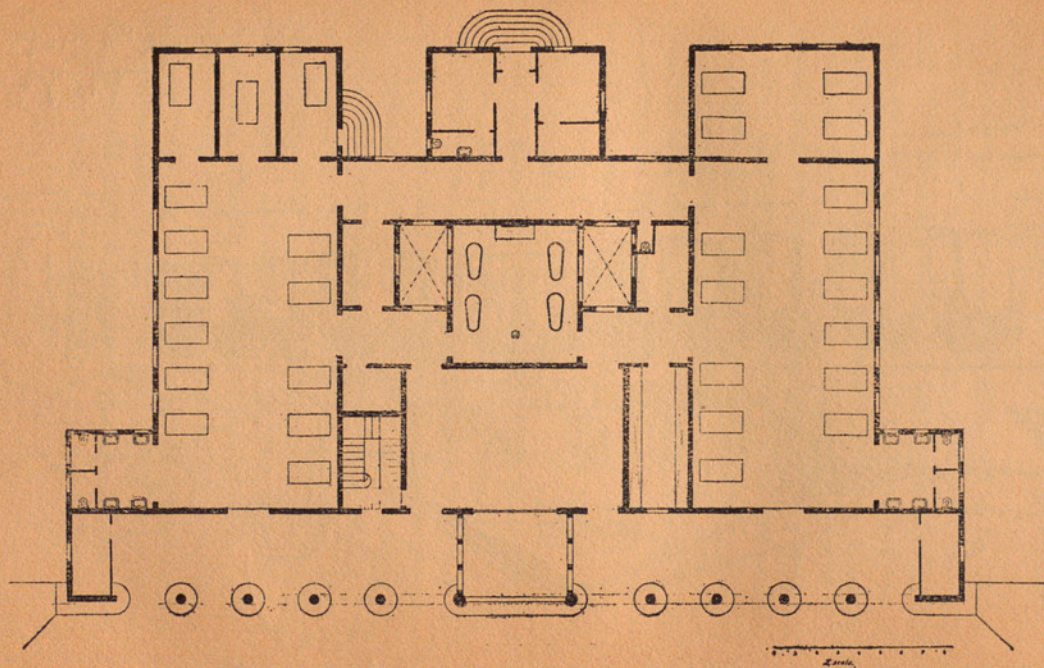
Demés, en el manicomi d'homes de Sant Boy de Llobregat, ha estat creada una secció anomenada Hospital, integrada pel pavelló d'Infermeria i pel pavelló d'Observació, que està destinat així a l'observació dels malalts ingressats de nou com a enllitament dels malalts amb processos psicopàtics aguts o aguditzacions dels crònics.

Aquest pavelló, organitzat amb totes aquelles conveniències que requereixen els malalts que hi siguin destinats (distribució apropiada, número de banyeres proporcionat, barrejadors automàtics de l'aigua calenta i freda, calefacció central, etc.), està sota la cura d'un facultatiu especial que precisa el tractament individual i moral dels malalts.

La Mancomunitat concedeix una pesseta diària d'augment per cada un dels malalts que ocupin el departament de nova creació.

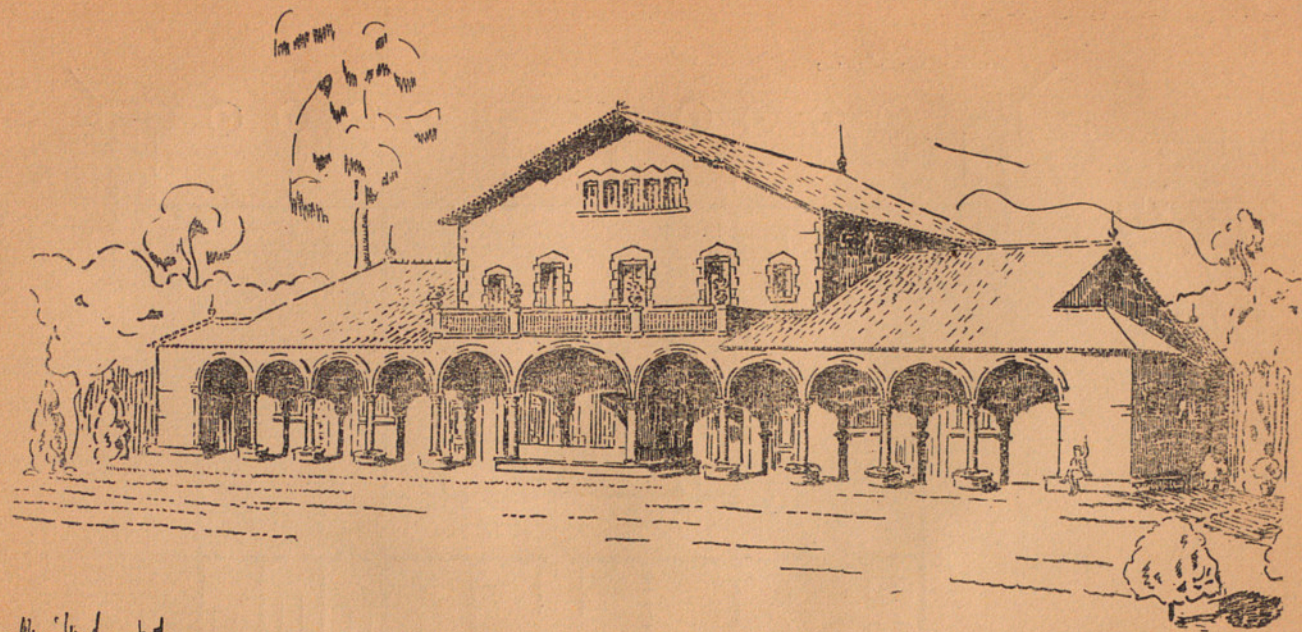
MANICOMI DE SALT

Aquest Establiment començà a funcionar com a tal en l'any 1904, si bé en dit temps sols hi havia en el mateix la secció d'homes, ja que les dones eren assistides encara a l'Hospital de Santa Caterina i a Sant Boy de Llobregat. Com a dependència de l'Hospital de Santa Caterina, començà a asilar alienats l'any 1892, època en què la Diputació de Girona ultimà les obres d'habilitació del Mas Cardell, adquirit per ella per a edificar el Manicomi. En 1906, construïts dos pavellons per a homes i un per a dones i destinat l'antic edifici Mas Cardell a pavelló de serveis generals, es procedí al trasllat dels 46 de-

MANICOMI
DE SALT
PROJECTE
DE
PAVELLÓ PER A PACI
FICJ ACUTJ

PLANTA BAIXA
ESCALA DE 1:50
18 de Julio de 1907
ARQUITECTE JORDI DE LA MARCHA 1874

Manicomí de Salt

MANICOMI DE SALT

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

ments que restaven a Sant Boy al Manicomi de Salt, on hi havia ja 151 homes, i al trasllat també de 32 dementes asilades a Sant Boy i 39 asilades a l'Hospital de Santa Caterina.

El Servei facultatiu del Manicomi és a càrrec d'un Metge-Director i un Metge Auxiliar. Per a la cura de l'Establiment hi ha en el mateix quatre Germans de la Caritat (procedents de l'extingida Comunitat de l'Hospital de Santa Caterina) i quinze Germanes de la Caritat (de les que nou també són procedentes de l'extingida Comunitat de l'Hospital de Santa Caterina), dotze infermers i nou infermeres.

L'horta de l'Establiment és conreada per sis mossos hortolans baix la vigilància d'un dels Germans de la Caritat. De l'esmentada horta se n'utilitzen tots els Establiments, si bé la part més important de la collita és destinada al Manicomi.

El promig d'asilats assistits en el Manicomi de Salt és de 400.

En el Manicomi de Salt, propietat de la Mancomunitat, ultra totes aquelles reparacions i obres convenients per la deguda conservació i millora de l'edifici, com són, entre altres, la instal·lació d'un departament per l'administració, la reforma del pavelló de la direcció, instal·lació d'un servei d'hidroteràpia, creació d'un laboratori pels serveis d'investigació, etc., s'ha millorat l'alimentació dels asilats, s'ha instal·lat un motor 5 H. P. per assegurar el proveïment d'aigua potable a l'Establiment, i darrerament ha estat celebrada la subhasta de les obres de construcció de dos pavellons (pacífics i aguts, homes i dones) dels què hi ha el projecte de construir en aquell establiment frenopàtic, adjudicant-se les obres esmentades per la quantitat de 549,999'99 pessetes.

PATRONAT DE DEMENTS CURATS

També ha estat objecte d'atenció per part del Consell la situació en què queden aquells malalts curats, o suficientment aliviats, cas que les circumstàncies aconsellin donar-los de baixa del Manicomi. Sovint es troben sols i sense recursos i, àdhuc tenint família, a vegades sos individus no poden o no volen auxiliar-los. A fi, doncs, de procurar remei a aquesta deplorable situació, s'ha pensat en implantar entre nosaltres, com s'ha fet amb bon èxit en diversos països, un organisme que exerceixi una benefactora tutela sobre els malalts compresos en els casos anteriorment esmentats i fins sobre aquells que tenint acolliment en llurs famílies necessiten no obstant de determinades precaucions per reprendre la vida normal.

Aquest assaig s'ha dut a la pràctica amb la creació d'un Patronat de dementos curats adscrit al Manicomi de Salt, que complirà, dintre dels mitjans de què disposa la Mancomunitat de Catalunya, la finalitat més amunt esmentada, no solament assistint els malalts que surten del Manicomi, sinó també tutelant-los un cop posats en llibertat, procurant-los situacions apropiades, accelerant llur reingrés en cas de recaiguda, lluitant contra les causes d'alienació mental (alcoholisme, etc.), procurant desarrelar els prejudicis socials amb què són mirades les malalties mentals i els Manicomis i, finalment, prestant tota aquella assistència i protecció de què tan necessitats estan aquesta classe de malalts.

Clínica d'enfermetats nervioses. — Hem dit que l'Assemblea de maig de 1904 formulà un projecte

de reorganització dels serveis de dementats, i han estat transcrites les bases aprovades del referit projecte.

El Consell, al qual encarregà l'Assemblea el desenrotllament i l'efectivitat dels esmentats acords, entengué que dintre d'allò que en ordre d'urgència ocupava indubtablement el primer lloc, en el pla general de reorganització, era la creació d'un hospital per al tractament de malalties mentals i nervioses on fossin asilats els psicòpates considerats curables.

Adquirida, a l'efecte, en terme de Santa Coloma de Gramanet, una finca anomenada Torre Ribera, de 60 mojudes aproximadament (preu de cost cent mil pessetes), s'obrí un concurs d'avantprojectes per a la instal·lació i funcionament de l'esmentada clínica de malalties nervioses, essent afavorits en el concurs els arquitectes senyors Josep M.ª Pericas i Rafel Massó i Valentí.

En la construcció dels diferents pavellons que componen la clínica es seguirà el següent ordre:

Primera jornada : Remoció de terres.

Segona jornada : Porteria, pavelló d'administració, sis pavellons de beneficència, cuina i neteja.

Tercera jornada : Pavelló d'ensenyament, polí-clínica, capella, infecciosos, i xalet del metge Director.

Quarta jornada : Sis pavellons de pensionistes.

És tan clar el criteri que ha inspirat la determinació de les quatre jornades esmentades, que bé podríem estalviar-nos tota mena de comentaris; direm, no obstant, que, quant a la primera jornada, hem cregut que a l'erecció de tot edifici havia de precedir la remoció de terres motivada pel traçat de les vies de comunicació que han de posar en relació,

el dia de demà, uns pavellons amb els altres, facilitant així mateix llur construcció, cosa tant més de tenir en compte ja que la finca on ha d'emplaçar-se la institució és força accidentada. S'entén compresa en aquesta jornada la construcció de totes aquelles obres tant per a la conducció d'aigües, de gas i electricitat, per les diferents dependències, com les de desguàs i sortida de les aigües pluvials, en quant a les dites vies de comunicació afectin o hagin d'afectar el dia de demà. Això, junt amb les obres motivades per algun mur de contenció, la immediata construcció del qual és necessària, formen la primera jornada.

Essent essencialment benèfic (encara que no exclusivament) el fi de la institució, és lògic que, dintre la segona jornada, estigui compresa la construcció dels sis pavellons que hi ha el propòsit de destinar a beneficència, afegint-hi la d'aquells altres pavellons destinats a serveis generals, indispensables al funcionament de l'establiment.

Un cop atesa l'activitat benèfica de la institució, creiem que segueix, en ordre de preferència, la d'ensenyament. Per aquest motiu compremem, en la tercera jornada, els pavellons destinats a la finalitat esmentada, adjuntant-hi els pavellons dels serveis generals no compresos en la primera i segona.

Formen la quarta i darrera jornada la construcció dels sis pavellons per a pensionistes per tal que, acomplida ja la finalitat benèfica i cultura, puguin les classes no necessitades fruir també dels serveis que, amb la major proporció possible, ens proposem establir en la Clínica i Hospital.

El pla general d'organització que l'execució d'aquesta Clínica d'observació i Hospital inicia tendeix

a reconèixer i encarnar, en la pràctica, aquella fonamental distinció entre alienats aguts i crònics que ha d'ésser base, avui en dia, de tota acurada prestació del servei de dementats.

Si és un fet demostrat que el tant per cent de curacions aconseguides resulta molt diferent segons es tracti de pacients en un o altre període de la malaltia; si l'estadística diu que els resultats obtinguts són quasi negatius entre alienats crònics, mentre en els aguts arriben a assolir-se del 50 al 60 per 100 de curacions (a condició, és clar, que sigui empleat el tractament oportú en començar la malaltia i que tot seguit es disposi dels mitjans que els moderns avenços de la ciència de curar aconsellen), és cosa indiscutible que caldrà donar tota mena de facilitats als afectats de malalties mentals pel ràpid ingrés en establiments a propòsit, alleugerint l'expedienteig i fent per manera que desaparegui la resistència de les famílies a reconèixer en el seu començament la realitat d'aquesta malaltia.

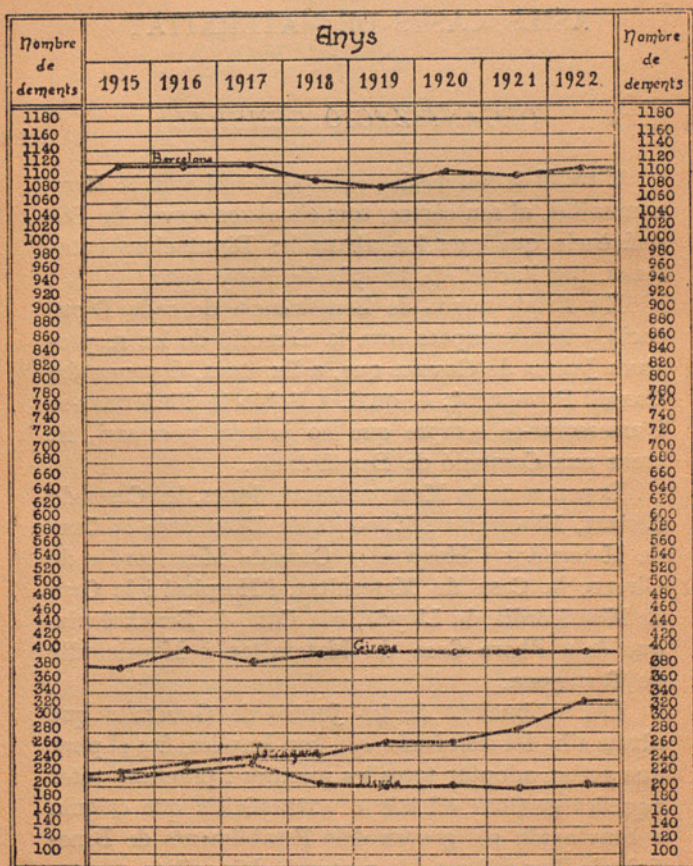
Facilitar l'ingrés (reduint l'expedient a la certificació d'un metge expressant el caràcter de l'afecció), allunyar de la casa de curació fins l'ombra de tot allò que, pel sentir popular, la pogués fer confondre amb un Manicomi, i dotar la Clínica, no res menys, de tots els mitjans adequats per al tractament de l'especialitat que serveix, són les bases que assegurin la viabilitat de la novella institució. Per elles no hi haurà ja en el públic aprensió o repugnància de sollicitar l'admissió d'alienats, i s'evitarà, només en aconseguir això, que les malalties mentals, avui absolutament abandonades en sos inicis, o subjectes a tractament equivocat o empíric, prenguin tot l'increment, fent sempre més llarga la curació i allunyant

les probabilitats d'èxit, quan no la impossibiliten totalment.

Els malalts, un cop en la Clínica (espècie d'avant-sala del Manicomi), seran degudament classificats pel resultat del diagnòstic, subjectant-se els aguts a tractament fins a llur curació, o fins que, passant a l'estat de crònica la dolència, motivés el trasllat del malalt, complerts tots els requisits legals, a l'establiment adequat, segons la forma i caràcter de la demència soferta.

La dita Clínica, a la vegada que és centre de tractament de malalts aguts, serà Oficina d'observació, classificació, i distribució dels altres.

Moviment de dements
durant els anys 1915 a 1922.

HOSPITALS ASILS, CASES DE MATERNITAT

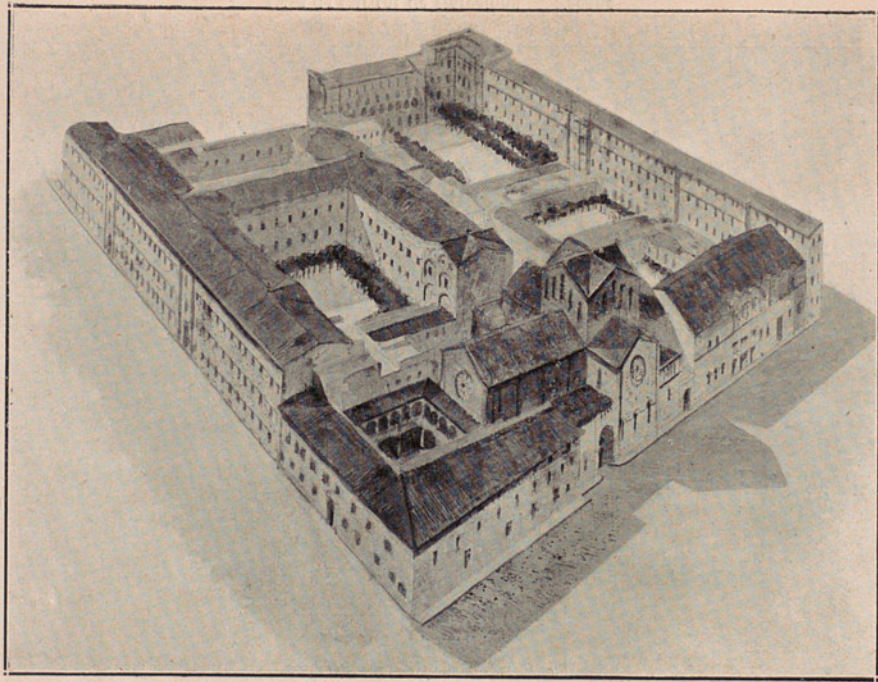
ORGANITZACIÓ GENERAL

Ultra el servei de dementats pobres té avui la Mancomunitat, al seu càrrec, tots els altres serveis de Beneficència que exercien abans les Diputacions catalanes, per l'acord de traspàs de l'any 1920.

Els Establiments de Beneficència de cada Diputació, estan agrupats sota la Direcció de les respectives Juntes de Govern que, a llur torn, depenen del Consell Permanent, el qual, a l'objecte d'informar-se i assessorar-se sempre que ho judiqui necessari, ha creat una Comissió de Beneficència.

Depenen de la Mancomunitat, doncs, les Cases de Caritat, Maternitat i Expòsits de Barcelona; la Casa de Maternitat i Hospital i Casa de Misericòrdia de Girona; la Casa de Maternitat, l'Hospital i la Casa de Misericòrdia de Lleyda, i la Casa de Beneficència, que és a l'hora Casa de Maternitat i Misericòrdia de Tarragona.

Les atribucions de les Juntes de Govern a què abans s'ha fet referència, són ben àmplies, fins el punt que poden adoptar totes les mesures i practicar totes aquelles gestions oficials o extraoficials que calguin o convinguin pel govern dels Establiments de Beneficència, llur defensa i la protecció dels asilats, mentre no sigui limitat per lleis generals, reglaments especials o acords del Consell.

Casa de Caritat de Barcelona. — Perspectiva

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Casa de Ciutat de Barcelona. Façana

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Projecte de Clínica d'Observació i Hospital per a tractament de malalties nervioses.
Plànol d'emplaçament

Els Presidents de les Juntes tenen la consideració de Directors dels Establiments, amb totes les atribucions necessàries, mentre no siguin reservades expressament a la Junta o al Consell.

Els Vocals de les Juntes, ultra les atribucions d'inspeccionar totes les dependències dels Establiments poden proposar les reformes que calguin, pel millor funcionament, amb plenitud d'iniciatives.

Són reservades al Consell les facultats d'aprovar els pressupostos dels Establiments de Beneficència, girar les visites d'inspecció que judiqui convenients, resoldre previ informe de la Junta, les reclamacions i recursos que es refereixin a la gestió de les Juntes, resoldre en definitiva els expedients d'afillament d'expòsits, aprovar els Reglaments especials dels Establiments i dictar regles en tot allò que no estigui previst en les Bases.

Preceptuen les Bases que regeixen el funcionament de les Juntes de Govern, que els ensenyaments que es donguin en els Establiments de Beneficència hauran d'ajustar-se a les instruccions que dicti el Consell de Pedagogia, el qual podrà inspeccionar els dits Establiments, sempre que ho tingui per convenient.

*ESTABLIMENTS I SERVEIS
QUE TÉ AL SEU CÀRREC LA JUNTA
DE GOVERN DE BARCELONA*

Casa de Caritat

Fou installada el 30 de novembre de 1803 i hi foren recollits els ganduls vagabunds, impeditos, folls, fatus, decripats i mendicants, tenint també l'asil caràcter correccional.

Fins a l'any 1850, en la dita Casa hi eren admesos pobres de tots els indrets d'Espanya, i àdhuc de l'estranger. A partir de l'esmentada data, els pobres de fora la província foren tramesos als pobles de la seva respectiva naturalesa.

A l'any 1853, la Direcció i Administració de l'Asil, passà a la Junta provincial de Beneficència, presidida pel Governador Civil, i sa representació, a una Junta de Govern. Aquesta Junta fou més tard de nomenament de la Diputació.

Les Juntes que han tingut al seu càrrec el govern d'aquest benèfic Establiment, han posat tot el seu interès en fer-li perdre el seu caràcter correccional, disposant la conducció, a establiments adequats, d'aquells albergats que, per llur conducta, podien ésser motiu d'escàndol.

Per disposició de la Diputació, a l'any 1893, foren traslladats els fatos a establiments especials, havent recaigut més tard igual acord respecte els epilèptics.

Feta en el sentit indicat la selecció d'albergats de la Casa de Caritat, i amb el constant millorament de serveis perseguit amb tan bon zel per totes les Juntes que han tingut a son compte l'Establiment, ha anat esvaint-se poc a poc l'ambient de tristesa i de fredor de l'antic Hospici, voltant-lo ara una aurèola de bon tracte i simpatia, molt escaient a aquesta Casa de pietat.

En passar els serveis de Beneficència a càrrec de la Mancomunitat de Catalunya, ha estat propòsit constant del Govern de Catalunya que les activitats de la Casa de Caritat fossin desenrotllades amb la precisió i modernitat que imposen els temps d'ara.

La Casa de Caritat té els seus serveis en diversos edificis situats en llocs distints de Barcelona, la importància dels quals pot judicar-se per l'adjunt quadre:

*Superfície que ocupen els edificis de la Casa de
Caritat de Barcelona*

Part antiga de Barcelona :

Edifici principal	19.814 m. ²
Anexe conegut per «Poblet»	529 »
Anexe situat en el nou carrer de Torres Amat, en projecte	998 »

Barriada d'Horta :

Finca coneguda per «Can Tarrida». — Edificis i terrenys anexas. — Montanya de «Can Tarrida»	151,773 »
Finca denominada «Torre dels Freres». — Edifici i terrenys immediats. — Camp immediat a la mateixa conegut per «Camp del Pere»	163,233 »
	<u>336,347 m.²</u>

La població en la data de 15 juny de 1923, és la següent :

Adults	332	
Adultes	364	696
Nois	856	
Noies	463	1,319
Total		<u>2,015</u>

El servei facultatiu està desempenyat per 8 metges i un farmacèutic; té establertes varies infermeries i sales d'operacions. Compta també amb 70 Religioses Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paul que a la

vegada que el servei general de l'Asil, desempenyen les classes de pàrvuls, 4 sacerdots pel servei espiritual, 9 professors d'instrucció primària per a la escola graduada i altres, 3 professors de dibuix, 6 de música per a l'estudi del solfeig, instruments de Banda, d'arc i de percussió i música vocal, tenint organitzats i en bon estat, banda de música, orquestra i orfeó; posseeix escoles de cecs i sord-muts, amb sistema especial de lectura patentat, invenció d'una de les Religioses de la Comunitat i a la vegada reben ensenyança de música vocal i instrumental.

S'exerceixen a la Casa central els següents oficis i indústries: fleca amb màquina de pastar, pastes per a sopa, sastreria, espartenyeria, sabateria, costura, planxador, brodats, teixits, esparteria, cadiraire, fusteria, ebanisteria, paleta, lampisteria, cerralleria, pintura, instal·lació elèctrica, guarnicioneria, cereria, impremta amb premses, màquines de compondre, plegar, cosir, etc., fotogravat, litografia, impremta per a cecs.

Des de 1838 té al seu càrrec el servei de conducció de cadàvers de la part antiga de Barcelona i recentment s'ha fet extensiu a tots els pobles agregats a la ciutat. Posseeix també autos que presten servei retribuït a la Mancomunitat i dependències. També té montat el material necessari per al servei d'incendis a càrrec d'operaris de diferents oficis de l'Asil. La força motriu necessària per a l'exercici de ses indústries, es elèctrica amb motors especials en cada cas. Per al sumistre de vapor a les cuines té generadors especials.

Viu aquest establiment de recursos propis, important el seu pressupost ordinari per al corrent any de 1923-24, la suma de ptes. 2.463,159'69.

Colònia escolar de la Casa de Caritat

La finca coneguda per Can Tarrida, que la Casa de Caritat posseeix a la barriada d'Horta, serveix avui de colònia escolar permanent de la població infantil de la Casa de Caritat i està dotada, per tant, de dormitoris, llocs d'esbarjo i escoles.

Aquesta finca està destinada a servir d'alberg a tota la població escolar d'ensenyament primari asilada a Barcelona.

L'estada permanent de la primera secció de nens a la finca, no li ha llevat el seu caràcter de torre, car en ella resta prou lloc per a utilitzar-la, durant els mesos d'estiu, seccions o colònies de nens i nenes en nombre de vuitanta a cent asilats cada una.

Donat, en part, caràcter de permanència a la Surscola d'Horta, s'ha procedit a la construcció de noves dependències a la finca, per tal d'instalar-hi diferents serveis necessaris a les degudes atencions dels asilats: senzill pavelló amb destí a banys i dutxes, safareix i departament de bugades, un edifici destinat a escoles, extensos camps de joc, etc.

Atesa la relativa proximitat d'aquesta finca amb la denominada «Torre dels frares», posteriorment adquirida, ha determinat el projecte de mútua comunicació, mitjançant l'obertura d'un passeig de vint metres d'ample, ja aprovat per l'Ajuntament.

*Pavellons d'epilèptics construïts a la finca
«Torre dels Frares»*

La finca «Torre dels Frares», de la que pertany a la Casa de Caritat una superfície d'unes 16 hectàrees, tota ella destinada a l'ampliació de serveis

de la Casa de Caritat, per mitjà de la construcció de pavellons destinats a diferents usos, sota la direcció tècnica de l'Arquitecte D. Josep Goday i Casals, ve, ja des de l'any 1918, essent apropiat alberg d'epilèptiques, per haver-se habilitat a l'efecte l'antiga masia rodejada de bosc que sigué objecte d'una encertada reforma i ampliació ben a propòsit pel servei a que s'ha destinat.

Immediat a aquest edifici s'han aixecat un pavelló d'acurada construcció, per tal que acomplís abastament els serveis a que ha sigut destinat, la planta baixa del qual serà per a vint nois, i el pis per a trenta noies, instal·lant-hi, a més, les corresponents aules i menjadors.

Existeix, demés, el projecte de continuar construint en l'esmentada finca «Torre dels Frares», altres pavellons destinats a epilèptics adults i a vells d'ambdós sexes, deixant únicament, a l'antic edifici del carrer de Montalegre els infants i joves que aprenquin ofici o cursin carrera i amb la disminució de població i augment de local, ampliar totes les seccions i admetre a major nombre de necessitats.

Sanatori per a nens tuberculosos de la primera infància i adolescència (de 3 a 16 anys)

Un segon pavelló, resolgué la Junta habilitar-lo pel tractament dels asilats afectes de malaltia tuberculosa. A aquest objecte es construïren les corresponents galeries de cura solarium, s'establí ventilació permanent de les sales, departaments de raigs X, laboratoris, sales d'operacions i d'exploració, instal·lació completa de desinfecció, etc. Últimament s'ha establert la comunicació subterrània amb la reno-

vada «Torre dels Frares», on existeixen les dependències centrals, cuines, rebost, departaments de les Germanes de la Caritat, capella, etc., el que ha de facilitar els serveis generals de les tres cases o pavellons.

Les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, alberguen, com se sap, individus de totes edats i existeixen malalts tuberculosos tant entre els nens i adolescents, com entre els adults. Però tenint en compte que és la població infantil la que constitueix la gran majoria dels dits Asils i la relativa freqüència i gravetat de la malaltia en la infància i adolescència, s'ha cregut convenient destinar el nou pavelló per al tractament exclusiu de la tuberculosi activa d'infants i adolescents en totes les seves formes i manifestacions, així mèdiques com quirúrgiques. Per altra part, altres institucions similars i portades del mateix esperit de cooperació a l'obra antituberculosa empresa per la Mancómuniat de Catalunya, poden acceptar els seus tuberculosos adults.

La capacitat del Pavelló resulta així superior a les necessitats de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, juntes, i, aproximadament, pot dir-se que dels cinquanta llits disponibles n'ocuparà uns vint, podent-se per tant destinar a Sanatori antituberculós general comú per als nens malalts asilats provinents de tots els albergs del Servei de Beneficència de la Mancomunitat de Catalunya, i ampliar-lo pels procedents de la Beneficència Municipal i fins admetre-hi petits malalts que puguin abonar la corresponent pensió.

El Sanatori serà lloc de tractament de les formes evolutives, exceptuant-ne les formes terminals.

L'ordre de preferència en l'admissió serà:

I. — Nens de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits de Barcelona.

II. — Nens de les Cases de Beneficència de Girona, Tarragona i Lleyda.

III. — Nens pobres de la Beneficència Municipal, subvencionats per l'Ajuntament.

IV. — Distingits.

Les respectives Cases de Beneficència, la Mancomunitat en el seu lloc, els Ajuntaments pels malalts de Beneficència Municipal, o les famílies dels interessats, satisfaran, per cada malalt que els correspongui, la quota de sis pessetes diàries que faran efectiva a l'Administració de la Casa de Caritat de Barcelona.

El personal facultatiu estarà format per un Metge-Director, que ho serà el del personal facultatiu de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, Dr. Salvador Cardenal. Un metge internista especialitzat en les malalties tuberculoses. Un metge cirurgià encarregat dels malalts quirúrgics. Un metge intern, resident a la Casa. Una infermera per laboratori i raigs X. Dues infermeres pel cuidado dels malalts de medicina i cirurgia.

Casa de Maternitat

Es constituí la primera Junta de Govern d'aquest Asil en el mes d'octubre de l'any 1853, procurant des del primer moment habilitar estatge a propòsit, per a traslladar-li els expòsits que, en nombre de més de 600, es trobaven acollits a l'Hospital de la Santa Creu, on per insuficiència de recursos no hi podien continuar.

A tal objecte fou segregat de la Casa de Miseri-

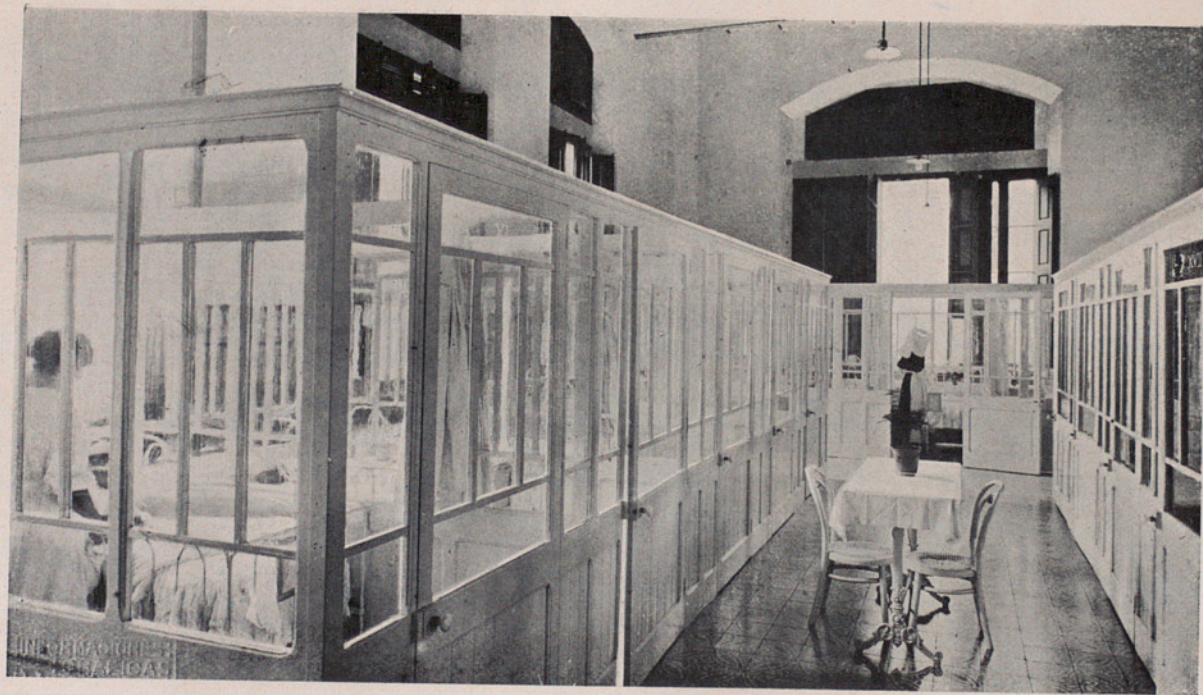

Casa de Maternitat. — Institució Maternal Catalana (Les Corts)

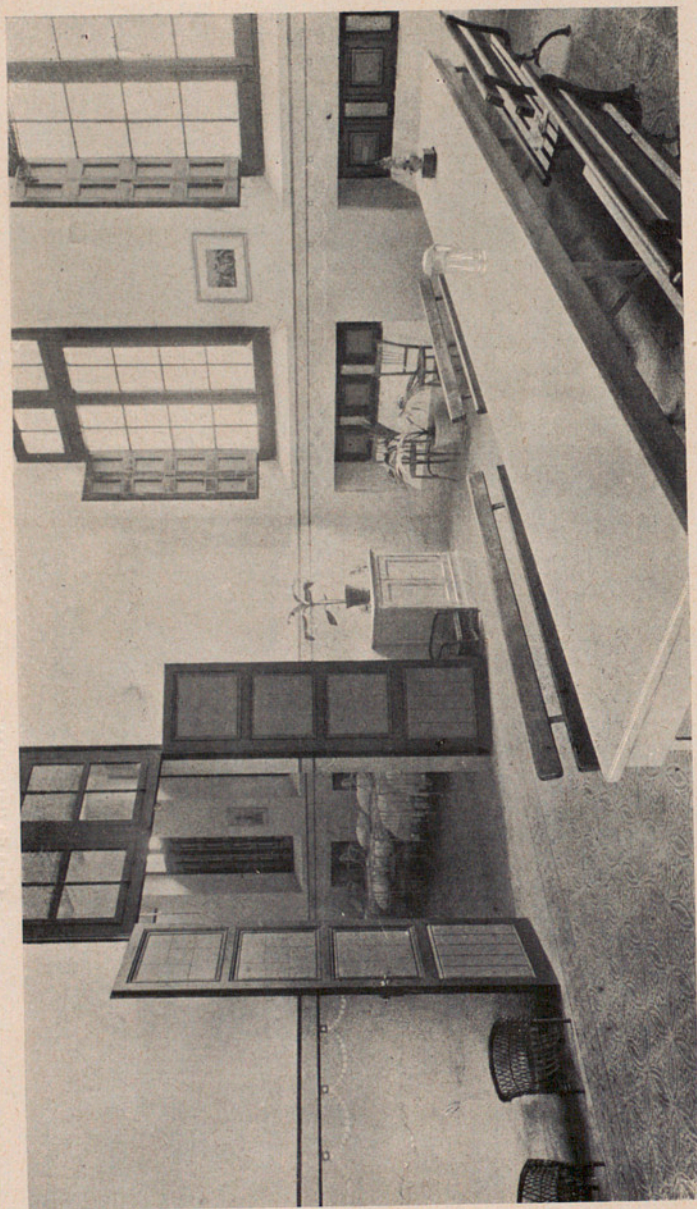
Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

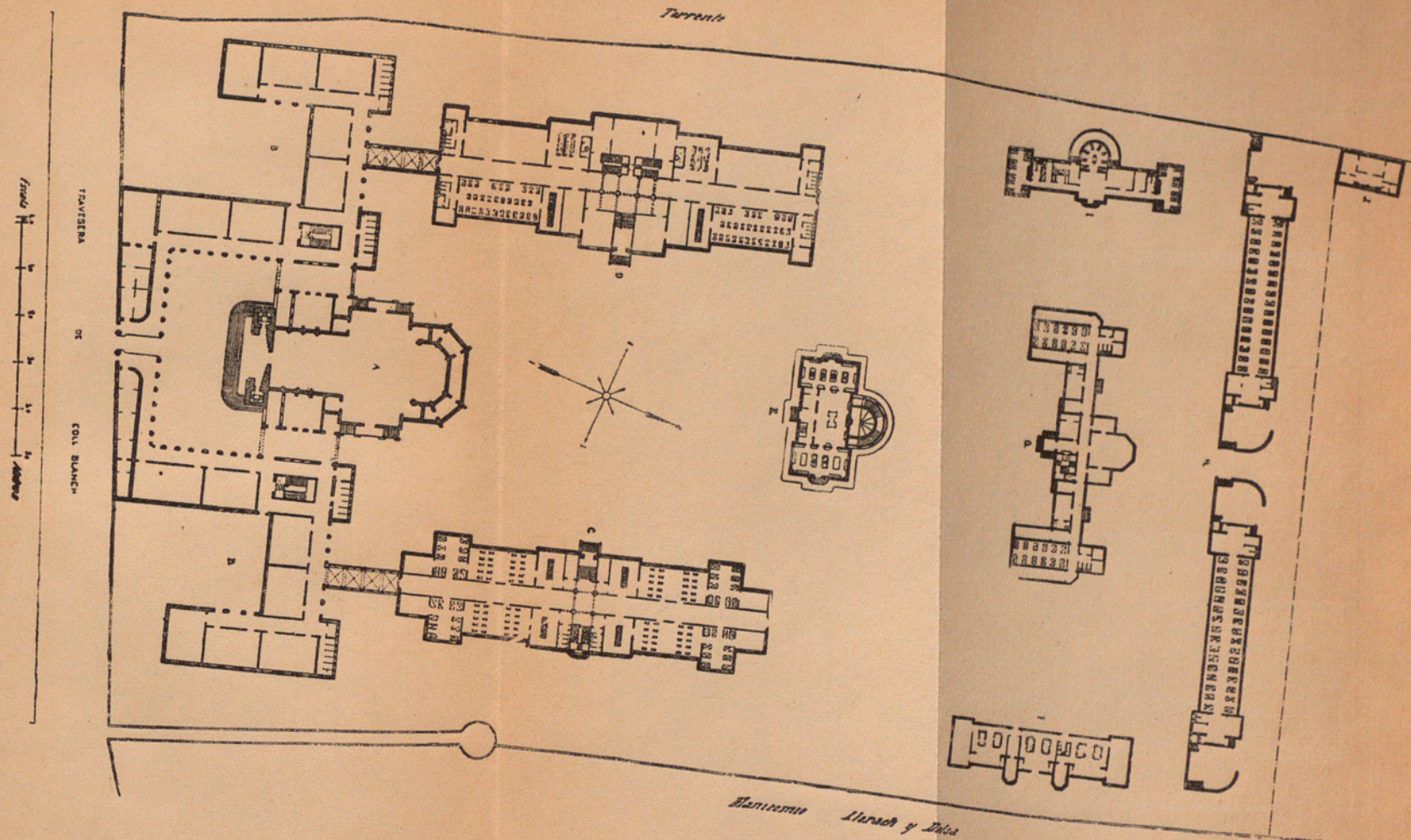
Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca
Hospital de Epilèptics (Horta)

Casa de Maternitat. — Pavellons Prat de la Riba. Boxes Llatzaret

Casa de Maternitat. — Pavellons Prat de la Riba. Menjadors Llatzaret

CASA DE MATERNITAT Y EXPÒSITS DE BARCELONA. — PLANTA GENERAL

còrdia una bona part del local que aquesta ocupava i allí començà la paternal i benèfica missió de les Juntes que, sense interrupció i perseguint sempre els més nobles ideals han regentat l'Asil.

En l'estatge ja indicat, situat al carrer de Ramalleres, quedaren installats de moment els expòsits; mes l'increment de la població de l'Asil i les dimensions relativament reduïdes del lloc que a l'efecte es destinaven, feren que ja l'any 1856 es projectés aixecar definitivament l'Establiment en la finca Casa Alegre d'Abaix, en l'antic terme municipal de Gràcia, ço que no passa d'ésser un projecte, traslladant-s'hi, amb tot una secció d'expòsits desmamats, que en 1863, tornà a quedar integrada a l'antiga Casa del carrer de Ramalleres, ampliant la seva cabuda amb l'arrendament de nous locals immediats a la mateixa.

En 1878 s'adquirí a les Corts de Sarrià la finca «Mas Caballé», en la qual s'hi han anat edificant, reunint totes les condicions d'higiene i confort desitjables, elegants pavellons, un d'ells destinats a expòsits d'alletament, menors de dos anys; altre a expòsits desmamats de dos a cinc anys, essent conegut pel nom de Pavelló de «L'Ave Maria»; altre destinat a cuina, unit als anteriors mitjançant belles galeries subterrànies; dos destinats a expòsits atacats de malalties infeccioses; altres destinats a safareïtxos; altre a llatzaret d'observació, infermeria, capella, etc.

Ajuntem el quadre del nombre d'infants assistits, habitants uns en el mateix asil i hostatjats altres al camp.

Població de l'Asil

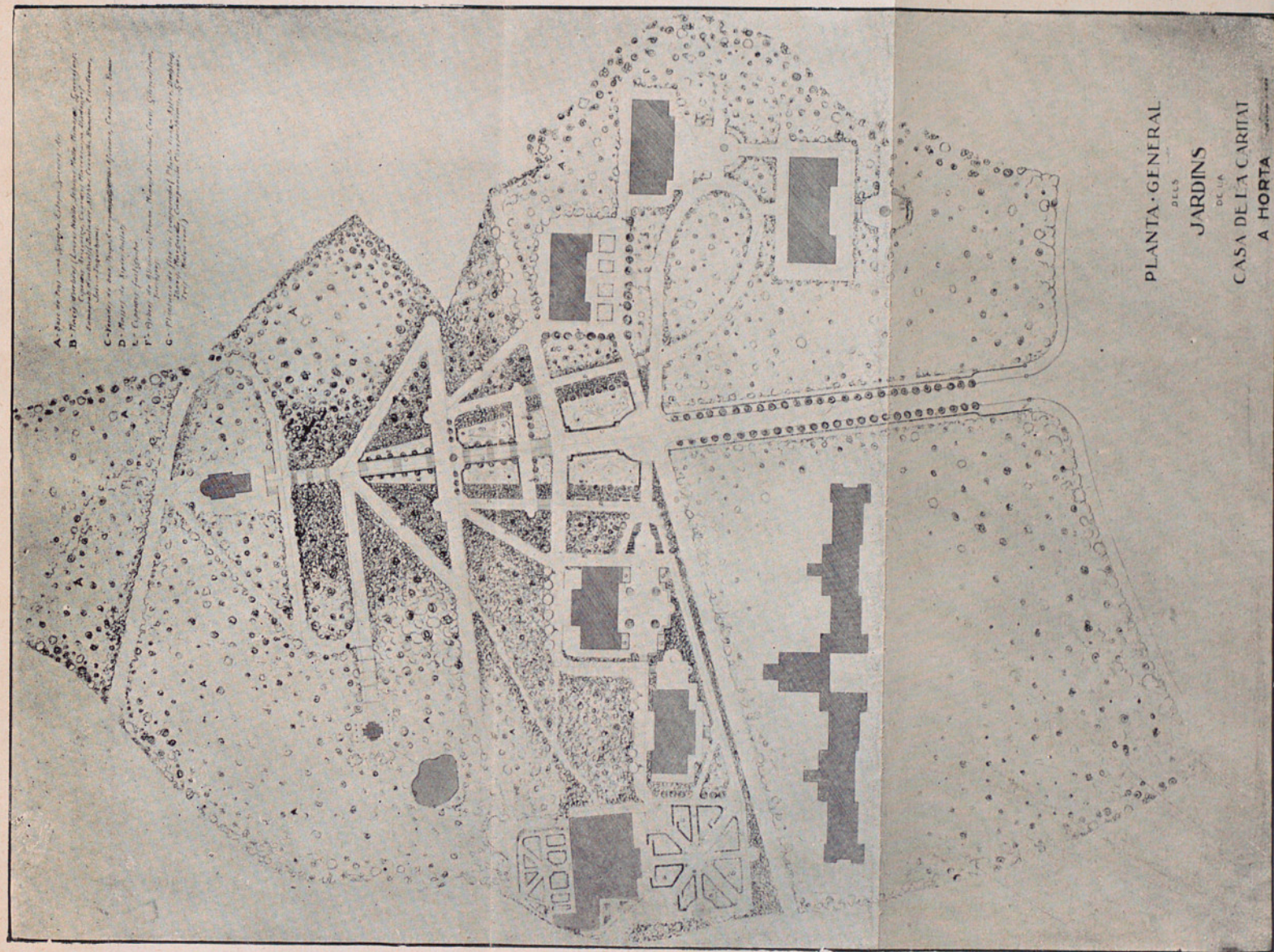
Lactància :	Expòsits	247		
	Fills legítims	18	265	
Majors				
de 2 anys :	Expòsits	152		
	Fills legítims	126	278	543
Acollides :	Embarassades....	45		
	Puerperes.....	21		66

Fora de la Casa

Menors				
de 2 anys :	Expòsits	213		
	Fills legítims	36	249	
De 2 a 5				
anys :	Expòsits	325		
	Fills legítims	26	351	
De 5 a 25				
anys :	Expòsits	3,721		
	Fills legítims	104	3,825	4,425
Total de les persones subjectes				
a la tutela de la Casa				5,034

La Casa de Maternitat té un Pressupost de pessetes 1.233,600 que cobreixen fins a Ptes. 110,200 amb recursos propis i la resta amb cabals mancomunals.

El servei facultatiu està desempenyat en la següent forma : Expòsits : dos metges a alletament, un a infermeria, un a dispensari i dos residents; Maternitat : dos metges tocòlegs i un resident. Demés un metge de Laboratori.

Per a l'assistència mèdica dels expòsits confiats a famílies d'aquesta capital, té l'Asil establert el servei anomenat de Metges de Districte, que en nombre de deu i dos suplents, es distribueixen la visita pels diferents districtes o barris de la ciutat.

Compta l'Asil amb 40 Religioses Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül, Congregació Espanyola que, a la vegada que el servei general de l'Asil, desempenyen les classes Montessori per a nois i la graduada per a noies que hi han installades. Un reverend sacerdot té a la seva cura el servei espiritual.

Hi han en l'actualitat 78 dides, 56 mainaderes i 13 persones ocupades en serveis interns.

Institució Maternal Catalana

Ni la Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, ni la Diputació de Barcelona, estigueren mai satisfetes de la manera com tenien installada la Secció de Maternitat. Era aquesta una installació que s'havia considerat sempre interina, i si bé s'hi havien anat fent totes les reformes i ampliacions compatibles amb les males condicions que l'edifici tenia, en tot moment aquella Junta anà estudiant la millor manera d'establir el servei de nou, en edificis construïts expressament i donant-hi tota l'amplitud necessària.

Repasant els actes de les sessions celebrades per la indicada Junta, es veu que constantment s'ha tractat d'aquest assumpte, havent-hi dedicat tota llur atenció, sobre tot els que en foren President i Vocal, respectivament, els malaguanysats Srs. Enric Prat de la Riba i Dr. Miquel A. Fargas.

Tots els aspectes de la qüestió foren estudiats amb

deteniment : l'emplaçament del nou servei i la solució de concentrar-se en un sol edifici tots els serveis o la de construir-se en pavellons isolats, l'abast de l'institució i les funcions que havia de complir, encarregant-se als funcionaris tècnics la visita i estudi de les millors Cases de Maternitat d'Europa, i finalment es decidí que la vella institució esdevinguda la *Nova Casa Maternal Catalana*, s'establís a la mateixa finca de Les Corts, adquirint per a això una gran extensió de terreny immediat.

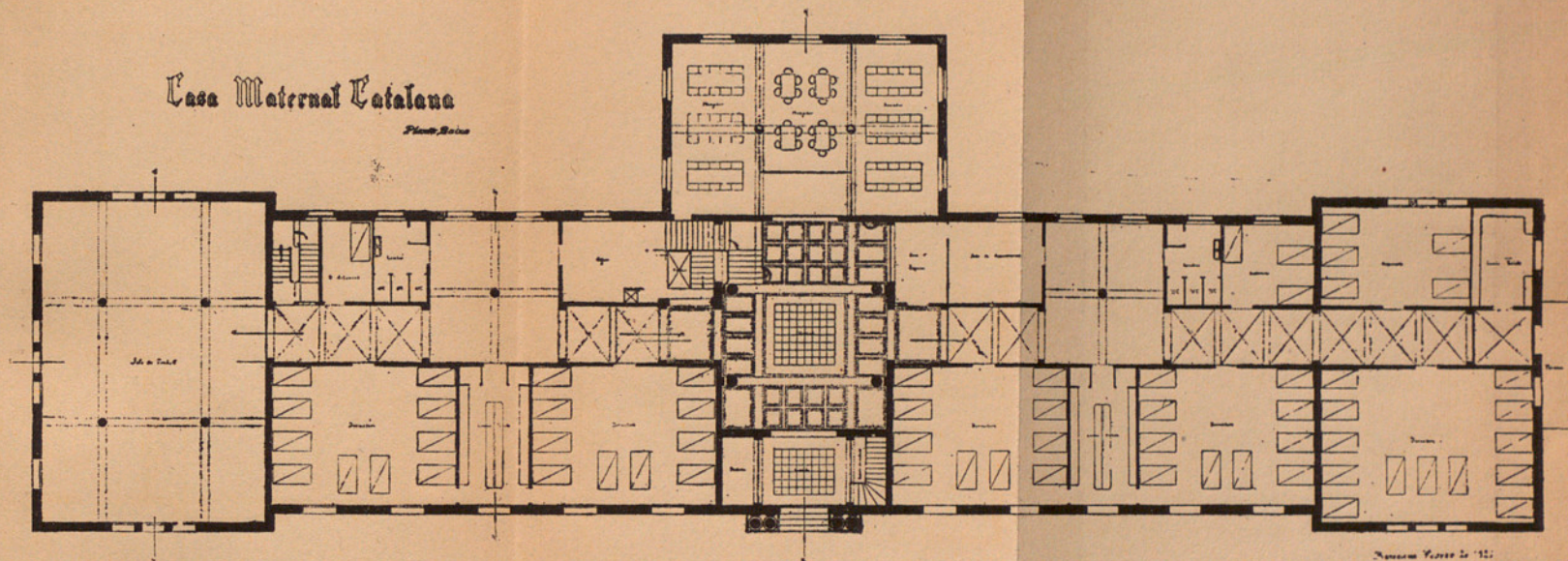
Però la idea directriu de la nova institució, no fou solament la de millorar serveis, construint edificis higiènics dotats de material científic, sinó la de transformar l'esperit de la institució.

La Maternitat secreta, deshonorosa, calia idealitzar-la. La Casa Maternal Catalana servirà per a tothom, per a totes les dones del nostre poble. Les pertanyents als estaments humils, allotjades en cases esquifides, mal ventilades i fins les pertanyents a les classes acomodades de la Societat. Hi haurà el departament secret, gratuït, per a les solteres, les que ningú ha de saber que s'hi troben; però hi haurà una altra secció de pagament, pública, on les obreres, no d'almoïna, sinó amb llurs diners, puguin anar-hi a parir sabent-ho tothom; on aniran a veure-les llurs marits, que no significarà cap deshonor, sinó al revés, hi aniran perquè el fer-ho significa una major garantia per al feliç infantament de llurs fills.

Ultra els ideals exposats, és l'aprofitament per a l'ensenyança del material científic de la Casa; que hi vagin els estudiants, que hi vagin els metges que vulguin perfeccionar-se en tocologia i ginecologia, oferint-los abundós material i metges il·lustrats que puguin guiar-los, i que l'haver estudiat a la Maternitat

Casa Maternal Catalana

Plant. 2a

Enric Miralles

sigui segura garantia de suficiència i de valer científic.

Resultat de l'exposat, la Junta acordà — i després la Diputació de Barcelona féu seu el projecte — que la Nova Maternitat s'anomenés *Institució Maternal Catalana* i que tingués confiades les següents funcions : *Benèfica* : Refugi secret per a certs casos, dones desvalgudes i abandonades, etc. *Social* : Lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin, amb poc dispendi, totes les garanties d'una instal·lació científica immillorable. *Docent* : Escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica amb mires a l'esdevenidor, per si un dia convé fer-hi l'ensenyament oficial, quan es reorganitzi a Catalunya l'ensenyament superior.

A la vegada la Diputació de Barcelona acordà que la Junta de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, comencés a portar a la realització el pla esmentat, facilitant els primers cabals per a emprendre tot seguit la construcció.

La Junta de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits per a emprendre la tasca encarregada, devia començar per a precisar el programa definitiu l'esboç del qual serví per al traçat de l'avantprojecte de disposició general de la Institució. En aquests treballs preliminars i els següents, fins a la terminació de l'obra, dirigits pel Vocal de l'esmentada Junta Dr. D. Francesc Fàbregas, assessorat pel personal tècnic de la Casa, es precisa el contingut de cada un dels pavellons que consten en l'avantprojecte traçat per la Diputació i que corresponen a cada una de les funcions que integren el conjunt següent :

Embarassades secretes (de beneficència i pensionistes). Embarassades pensionistes (no secretes).

Puerperes. Ginecologia. Infecció. Administració. Serveis generals.

Serviren de base per a aquest estudi, les estadístiques i gràfiques elaborades pel tècnic, les comparacions amb les institucions similars, estrangeres, la llei de la creixença de la població i la probabilitat d'arrelament en nostre país d'acollir-se a la nova institució.

No oferia dubte l'ordre en l'execució dels pavellons projectats : un nou edifici havia d'allotjar, en plaç breu, la vella Casa de Maternitat instal·lada en una construcció ruïnosa, i la magnitud del projecte impossibilitava l'execució simultània del conjunt de les noves construccions, plantejant-se així el problema de la ràpida construcció del pavelló destinat a embarassades secretes (beneficència i pensionistes) i a la vegada el de dotar aquest edifici dels indispensables serveis generals per al seu funcionament. La simplicitat de serveis que determini la composició arquitectònica a base de pavellons autònoms, quedava així truncada, almenys, per al període forçosament llarg de l'execució de tot el conjunt.

Es per això que l'elaboració i traçat del projecte d'aquest pavelló fou laboriosa i que ses dimensions, capacitat, caràcter de les instal·lacions i cost, sobrepassa a la d'un edifici destinat exclusivament als fins consignats en el programa de la Institució. El pensament del Dr. Fargas s'emmotllava així a les ineludibles transformacions que la realitat imposava, però sens desvirtuar l'obra de conjunt, la idea directriu que dominà en la concepció del magne projecte.

L'encàrrec de la Diputació a la Junta de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, està ja complert. El pavelló destinat a embarassades secretes (de beneficència i pensionistes), és ja construït i l'habili-

tació del mateix pot ésser ràpida. El conjunt, i amb escreix, de la vella Maternitat amb totes ses dependències, podrà instal·lar-se en breu plaç en el nou edifici. Es això el resultat d'un treball constant de continuació i de fidelitat de l'obra iniciada pels homes il·lustres Prat de la Riba i Dr. Fargas, havent sigut l'autor dels plànols l'arquitecte senyor Josep Goday i Casals.

Adjunt es reproduïxen la planta i façana del pavelló construït, que consta de tres plantes : una *planta de semisoterranis* en el que hi han instal·lades les següents dependències : servei general, de bany i dutxes, dutxes especials, bany medicinal, bany de peus, servei de neteja i desinfecció per a les asilades entrants, guarda-robes per a les asilades, *office*, cuina auxiliar amb totes les dependències complementàries, com rentaplats i vaixel·la, etc., menjador del servei, farmàcia, laboratori, magatzems, servei de desinfecció, W. C., lavabos, etc.; la *planta baixa*, destinada a les embarassades de beneficència, que consta de les següents dependències : entrada, porteria, vestíbul, sala d'espera, sala de reconeixement mèdic, dormitoris generals amb lavabos i *toilette*, dormitori d'aïllament, dormitori infermeres, infermeria, sala de treball, *office* i menjador, W. C., etc.; la *planta del primer pis* està destinada a allotjament d'embarassades secretes pensionistes i a les puerperes. El primer servei consta de les següents dependències : dormitoris d'un, dos i tres llits, sala de parts, sala de treball, menjador, sala de puerperes, sala de bany i dutxes, lavabos i W. C. Consta el segon dels següents : sala de parts amb els següents locals annexes : bany i *toilette* puerperes i nens, sales d'operacions sèptiques i asèptiques, instrumental i *toilette* metges, cambra

de guàrdia metge i dormitori llevadora, sales de puerperes amb lavabos i *toilette*, sales de puerperes infectades, guarda-robes, lavabos i W. C. El personal de vigilància, facultatiu i de servei està allotjat en el cos posterior central, subdividit en dues plantes.

Sintetitzarem l'anteriorment exposat en el següent quadre :

Embarassades secretes de Beneficència	62 llits
Sala de puerperes (embarassades secretes).	26 »
Sala de puerperes infectades (embarassades secretes)	6 »
Embarassades pensionistes (secretes)	14 »
Sala de puerperes (pensionistes)	3 »
Sala d'infectades (pensionistes)	1 »
Total	112 llits
Personal de vigilància, facultatiu i de servei afecte a la institució	14 »
Suma total	126 llits

Cal assenyalar la independència absoluta establerta entre els locals afectes a les embarassades de beneficència dels destinats a les pensionistes, així com l'emplaçament en les diferents plantes de l'edifici dels serveis generals, allotjament d'embarassades i sales de parts i puerperes. Cal també indicar la disposició adoptada per a verificar la neteja i desinfecció de les embarassades entrants a la Casa, sens establir cap mena de contacte amb la població interior del pavelló.

Per a les comunicacions entre les diverses plantes de l'edifici hi han emplaçades una escala principal, i

tres escales secundàries. Una escalinata serveix per a l'ingrés a l'edifici, i altra escala pels locals de serveis emplaçats a la façana posterior. Completen les comunicacions verticals un ascensor i un munta-càrregues.

Un detingut estudi ha merescut el projecte d'instal·lació dels serveis sanitaris, aigua, llum, desinfecció i aparells per a la sala d'operacions. Aquest aspecte de tanta importància, donat el caràcter d'aquesta institució, creiem està resolt d'una manera definitiva.

Altre problema capital, el de les relacions entre els serveis generals de la Casa i el pavelló descrit, ha sigut objecte de particular atenció. Dues solucions foren estudiades: la construcció dels edificis destinats a aquesta funció en l'avantprojecte traçat per la Diputació, o l'aprofitament dels actuals existents afectes als pavellons d'Inclusa. Aquesta última fou la solució adoptada. Amb l'eixamplament i reforma dels pavellons destinats a safareix i bugades, producció de vapor i cuina, amb la construcció d'una galeria subterrània de comunicació des d'aquest edifici fins als semisoterranis del pavelló de la Casa Maternal, s'ha resolt el problema de la calefacció, i el de l'enllaç amb la cuina central. En el traçat de la galeria subterrània han sigut previstos els enllaços amb els futurs pavellons de que ha de constar la Institució.

*Instal·lació per a l'airejament i soleació dels asilats
de la Casa de Maternitat i Expòsits*

Tenint en compte la Junta que l'experiència ha demostrat la beneficiosa influència de l'aire i del sol en el desenrotllament de l'organisme, resolgué anar decididament a la utilització de tan estimables ele-

ments per a ajudar al desenrotllament dels infants acollits a la Casa de Maternitat i Expòsits, procurant-los-hi l'acció del sol aparellada amb la de l'aire per a la vigorització de son organisme, l'activitat de totes les funcions, l'estímul de les defenses contra les infeccions i evitant-los, al propi temps, el desenrotllament d'anèmies i sobretot del raquitisme.

Si bé és cert que sempre s'ha procurat la soleació dels asilats, pràcticament resulta impossible realitzar-la en 250 a 300 criatures de menys de dos anys per no disposar-se d'un local a propòsit. Es per això que s'ha procurat l'habilitació del pati que limiten els tres cossos d'edifici que formen el pavelló «Prat de la Riba», el qual per tenir la forma de U i estant, per tant, tancat per tots costats, menys pel que mira a migdia, reuneix les màximes condicions de protecció de les corrents d'aire del Nord i, en canvi, permet l'accés del sol i de la marinada que a l'estiu refrigera en nostre clima força càlid.

En la part perifèrica del pati, s'hi ha disposat una acera de tres metres d'ample on pot instal·lar-se un doble rengle de bressols en forma d'hamaca, que, per la seva simplicitat, poden deixar-se a l'intempèrie àdhuc en els dies de mal temps. Aquesta acera està protegida per un velàrium plegable, que permetrà regular la soleació dels infants col·locats en les hamacues, condició indispensable per a que aquesta no sigui nociva. Una barana de 70 centímetres d'alçada separa l'acera del centre del pati. En aquest hi han diverses instal·lacions que faciliten als nens el mantenir-se en posició vertical, així com a iniciar-lo en els primers passos. Constitueixen dites instal·lacions en limitar petits espais per baranes de 70 centímetres d'alçada, que permeten als nens que es posin dins llur

recinte, agafar-se i caminar sens obligar-los a posicions incòmodes i torturadores pel seu tendre organisme. Pels espais lliures de l'interior del pati, podran els nens que ja caminen, esplaiar-se amb els jocs que més els hi agradin. En el centre hi haurà un brollador d'aigua amb una caseta per oques. Aquest tema, ultra decorar el pati, li dóna vida i constitueix un fort estímul a la badoqueria dels nens, que trobaran goig en apropar-se a les oques i contemplar llurs actituds, ço que significa provocar moviments a l'aire lliure als nostres asilats.

ESTABLIMENTS I SERVEIS QUE TÉ AL SEU CÀRREC LA JUNTA DE GOVERN DE GIRONA

Són l'Hospital de Santa Caterina, la Casa de Maternitat, la Casa de Misericòrdia i el Manicomi de Salt.

El pressupost liquidat per aquests Establiments referent a l'any 1922-23 —resultes incloses— va ésser de 143,620'78 pessetes per als ingressos i pessetes 1.103,271'90 pessetes per a les despeses.

Hospital de Santa Caterina

L'Hospital de Santa Caterina fou construït en 1666 en substitució de l'anomenat Hospital Nou de Santa Caterina, fundat en 1211 i enderrocat en 1653. Era anomenat Nou per a distingir-lo del Vell, o dels Capellans, la fundació del qual es suposa feta en el segle XII.

L'actual edifici enclou, ultra l'Hospital pròpiament dit, la secció dels Retirs d'Embarassades de la

Casa de Maternitat i una Secció de Dementes que al present ascendeixen a 49, que no poden ésser trasladades al Manicomi de Salt per manca de lloc fins a la terminació dels nous pavellons.

L'Hospital de Santa Caterina té per objecte l'assistència dels malalts, qualsevol que sia la seva malaltia. No es consideren com a tals, als efectes d'ingrés, els cecs, sords-muts, impeditos, impossibilitats i vells.

Per al seu ingrés precisa reconeixement facultatiu, que realitza un dels tres metges agregats que existeixen en l'Establiment.

Segons sia la malaltia, el malalt és destinat a la clínica que correspongui de les existents a l'Hospital, que són : Medicina general, Cirurgia, Ulls, Gènito-urinaris i Dermatologia i Otorinolaringologia. Hi ha, demés, una Sala especial destinada a les dones pobres que, havent concebut lligítimament, volen ésser assistides en l'Establiment.

Per als malalts que ho desitgen existeix en l'Establiment el servei de distingits, del qual poden fruir satisfent a l'avençada l'estada diària de 4 pesetes més l'import de la intervenció quirúrgica si aquesta cal. Per als altres malalts el servei és completament gratuït.

La part facultativa de l'Hospital és confiada a un Cos Mèdic al front del qual hi ha un Degà. És format per tres metges numeraris ingressats per oposició i tres metges agregats i dos especialistes que ingressaren per concurs. Adscrits a les diverses clíniques i a les ordres dels facultatius de les mateixes hi ha quatre Practicants, dues Practicantes i una Llevadora. A més a més, com a personal, existeixen en la Casa vint-i-sis Germanes de la Caritat, nou

infirmers, set infermeres, un auxiliar de porteria, un mecànic, una cuinera, dos auxiliars de cuina i sis bugaderes. Hi ha també dos criats destinats un a servent del Sr. Capellà encarregat del servei religiós de l'Establiment (que té Capella pública) i un altre a auxiliar del mecànic.

Un Farmacèutic té cura de la farmàcia de l'Establiment, que serveix per a tots els Establiments benèfics. Forma part també del Cos facultatiu de l'Establiment.

El número d'assistits en l'Hospital és, per terme mig, d'uns 250.

A l'Hospital hi ha installada una màquina de desinfecció per medi del vapor.

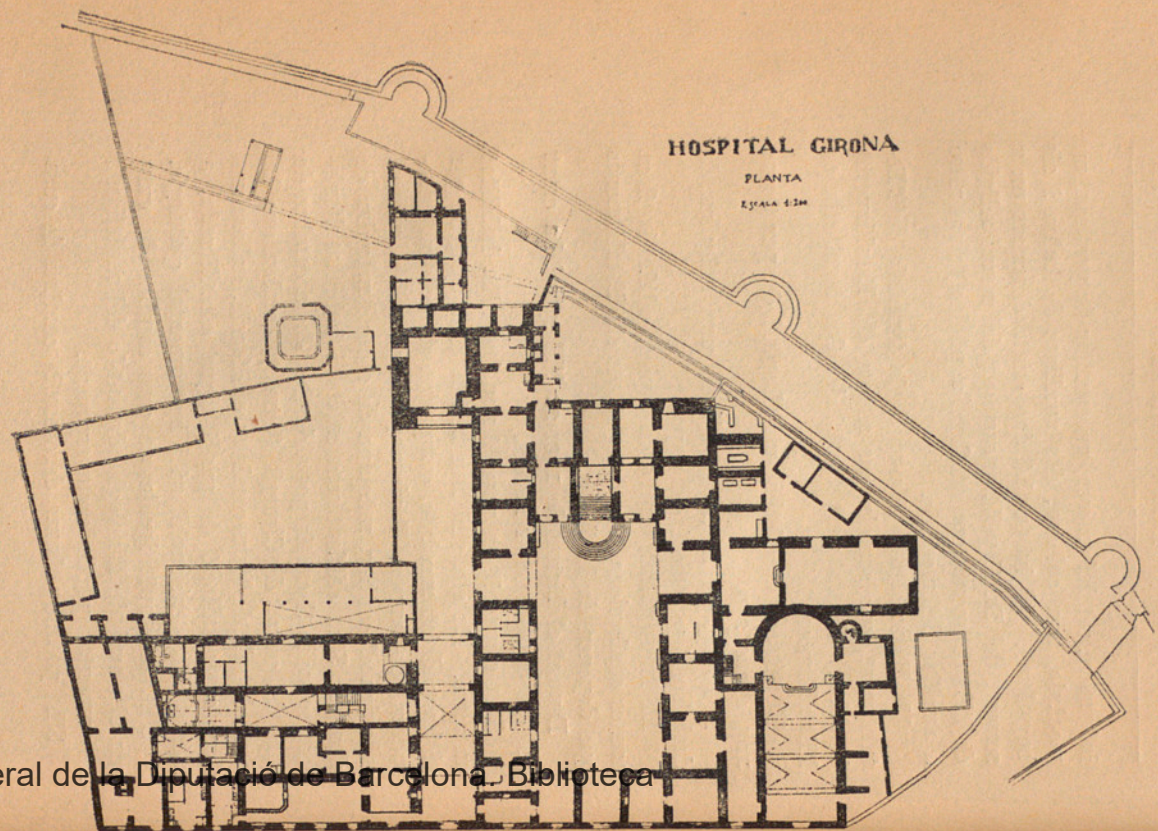
Hi ha instal·lat també en aquest edifici la fleca on es confecciona el pa per a tots els Establiments que depenen de la Junta.

Durant el bienni de 1921-22 l'Hospital ha estat objecte de diverses reformes.

S'ha construït un pavelló nou i se n'ha habilitat un altre. En ells s'hi han instal·lat els aparells per al buguedejat mecànic, compostos de caldera generadora de vapor, llexivosa, màquina de rentar, màquina d'escórrer, màquina de secar i màquina de planxar. S'ha edificat una saleta i habilitat l'existent sobre la Sacristia per a destinar-les a cambra de cura del servei de Cirurgia (homes), cambra que ha sigut dotada de les necessàries calefacció, enlluminat elèctric, instal·lació de gas i aigua esterilitzada, a més de l'oportú mobiliari i instrumental quirúrgic.

S'ha construït igualment una cambra de cura per al servei de Rinologia, dotant-lo del mobiliari i instrumental quirúrgic corresponent.

S'ha posat en forma decorosa la cambra de cura.

HOSPITAL GIRONA

PLANTA

ESCALA 1:200

de la secció de Gènito-urinaris (homes), revestint les parets de rajola blanca i el sòl de mosaic, construint dos armaris per a la guarda d'instrumental i modificant la xemeneia destinada a hostatjar els bullidors corresponents.

Ha sigut completat l'instrumental de la sala d'operacions, per a la qual s'ha adquirit també una moderna taula Querbain Marquet. S'ha posat mosaic a les sales annexes a la mateixa i se les ha dotat del mobiliari pertinent.

Han sigut instal·lats tres nous quartos de bany en substitució de l'antiquat, deficient i únic existent.

Han sigut instal·lats set waters nous: tres a la Sala de Medicina (homes), dos a la de Cirurgia, un amb descàrrega automàtica a la sarna i un altre al departament de les Germanes. Ha sigut garantit el servei d'aigua potable per mitjà d'un nou motor bomba elèctric. Han sigut substituïdes les antigues comunes portàtils de fusta per altres cinquanta modernes de ferro tubular esmaltat, seient de fusta i tancament hidràulic.

S'han pintat al blanc esmalt tots els llits de l'Hospital.

S'han adquirit per als mateixos 75 somniers de tipus especial.

S'ha augmentat en sis el nombre de Germanes de la Caritat, a fi de que el servei sia més complet.

S'ha construït un nou dormitori per a les Germanes.

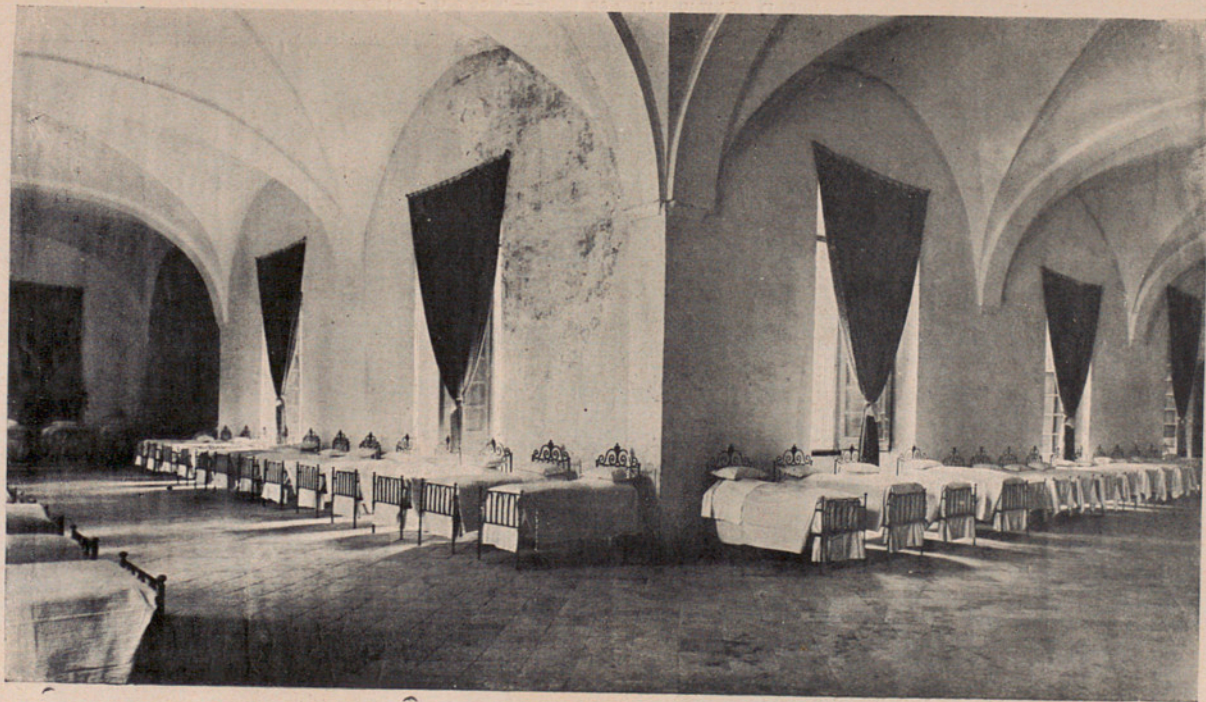
Casa de Maternitat

La Casa de Maternitat té instal·lada la Secció del Retir en l'Hospital de Santa Caterina i les d'Alleta-

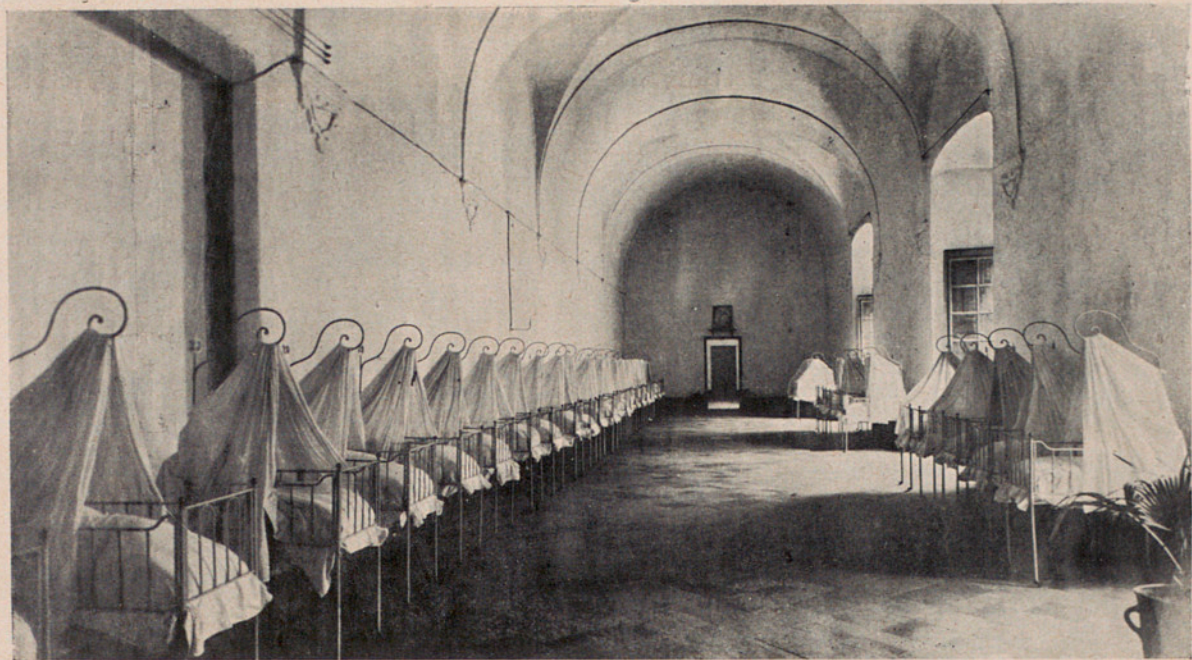
ment i Pàrvuls en l'edifici anomenat Hospici, fundació aquesta establerta l'any 1776 aprofitant el que es construïa per a la Casa de Misericòrdia fundada per D. Ignasi de Colomer i de Cruilles, qui la instituí i dotà en testament atorgat en 1763; les rendes i béns d'aquesta fundació, les de la Pia-Almoina del Pa fundada per D. Arnau d'Escala en el segle XIII i aplicació de les rendes del Vestuari de la Catedral fundat per Bernat de Vilafresser i augmentat posteriorment pel bisbe Guillem de Cabanelles amb la cessió del feude que posseïa del Regne de Mallorca.

La Casa de Maternitat està dividida en tres seccions : Retir d'Embarassades, Alletament i Pàrvuls. A la primera ingressen les dones de qualsevol estat i condició que hagin concebut il·legítimament; a la segona, els nois nascuts en l'esmentada secció, si les seves mares no volen encarregar-se d'ells, i els nois expòsits o entregats a mà i de pares desconeguts; a la tercera, els orfes pobres de dos a set anys i els procedents de la secció anterior un cop són retornats per les dides externes a l'edat de cinc anys.

Les asilades del Retir, un cop han lliurat, passen, si així ho desitgen, a la secció d'Alletament. Aquesta es divideix en alletament intern i extern, constituint la primera els nadons i dides residents a la Casa i la segona els nadons i dides residents fora de la mateixa. El període d'alletament pròpiament dit dura un any, podent els externs permanèixer en poder de la dida fins als cinc anys en situació de desalletament. Durant el primer temps, tant les dides internes com les externes percebeixen 30 pessetes mesals i reben de la Casa tot el que cal per al vestuari i calçat de l'infant que tenen a son càrrec. Ultra això, a les

Casa de Misericòrdia de Girona. — Dormitori de noies

Arxiu General de la Diputació de Barcelona - Biblioteca Misericòrdia de Girona

dides externes se'ls facilita també en la Farmàcia de l'Hospital de Santa Caterina, i mitjançant la presentació de l'oportuna recepta, els medicaments que l'asilat que elles crien pugui necessitar. Des d'un any a cinc percebeixen les dides externes la retribució mesal de 15 pessetes.

A la secció del Retir són admeses les dones que han concebut il·legítimament i es troben en el setè mes del seu embaràs. Per causes especials, però, poden admetre's abans que es trobin en dit període. Abonant les estades, són admeses sempre.

Als pares pobres que justifiquen la impossibilitat de criar els seus fills i reuneixen les condicions especials senyalades pel Reglament dels Establiments, se'ls concedeix una pensió d'al·letament que consisteix en abonar el didatge d'un dels seus fills per durant el primer any del mateix. La pensió mesal importa també 30 pessetes.

Té cura de la Casa de Maternitat un Metge, una Practicanta i una Llevadora (són els mateixos que atenen a la sala de l'Hospital de Santa Caterina destinada a les dones pobres que han concebut legítimament). Cinc Germanes de la Caritat i dues criades, ultra les dides, constitueixen el personal d'assistència. En la Casa existeix també una escola per als Pàrvols.

El nombre d'asilats és d'uns 244, o sien 15 embarassades, 19 dides, 210 nens i nenes (30 en al·letament interior, 137 en al·letament exterior i 43 en la secció de Pàrvols).

Són vâries les millores realitzades en la Casa de Maternitat durant el bienni 1921-22:

Ha sigut millorada i regularitzada l'alimentació de les embarassades, parteres, dides i criatures.

S'ha establert un nou tipus de vestuari i calçat per als nens de la Secció de Pàrvuls.

S'ha instaurat per als mateixos l'ensenyament pel mètode Montessori, adquirint el mobiliari corresponent adaptat escrupulosament al dit mètode (vint taules bipersonals, quaranta cadires, dos armaris per a material) i s'ha modificat convenientment el local destinat a escola.

Han sigut modificats i pintats al blanc esmalt els llits bressols de la secció d'Alletament.

S'ha dotat a les diferents Seccions de la Casa de la necessària calefacció.

Ha sigut establerta una rigorosa separació entre les dides i l'enfermeria de la secció de Vells.

Degut als treballs realitzats, s'ha lograt l'augment del número de dides internes en les següents proporcions :

Durant el quinquenni 1916-20, per un promig dia i de 19'74 nens de la secció d'Alletament interior, hi havia un promig diari també de 7'87 dides, o sia 39 d'aquestes per 100 d'aquells. Durant el bienni 1921-22, havent augmentat el promig diari de nens fins a 28'94, s'ha lograt un promig de 16'26 dides, o sia 56 d'aquestes per 100 d'aquells.

Aquest fet es tradueix també en una remarcable minva de mortalitat, ja que d'un 46'41 per cent que acusa el quinquenni 1916 a 1920, s'ha passat a un 8'16 durant el bienni 1921-22.

Casa de Misericòrdia

Són acollits en aquest Establiment els pobres les famílies dels quals no poden atendre a la seva subsistència, educació i ensenyament des de set a

divuit anys; els pobres incapaços d'un treball suficient per a guanyar la subsistència, des de divuit a seixanta anys; els vells i valetudinaris majors de seixanta anys i impedits per al treball; els cecs i sordsmuts i els asilats procedents de la Casa de Maternitat.

Els asilats de set a vint anys constitueixen la secció d'Adults. Per a la seva ensenyança hi han establertes dues escoles primàries per als nois i una per a les noies. Ultra aquestes, en la Casa funcionen els tallers de Sastreteria, Sabateria, Espardenyeria, Fusteria i Impremta per als nois i una Escola de Labors per a les noies. Els asilats que han complert l'edat de catorze anys passen als tallers esmentats, atenant-se al desig mostrat pels mateixos i la inclinació que ells demostren ateses les seves aptituds. L'època del trasllat de les escoles primàries als tallers correspon a l'acabar el curs escolar. Tant els nois com les noies, un cop amb son treball guanyen més del que importa la seva estada, són retribuïts amb metàllic. Dita retribució és ingressada a la Caixa d'Estalvis i serveis per a constituir un fons que els hi és entregat quan surten de l'Establiment. Als que, per les seves condicions físiques, no poden sortir de la Casa, se'ls hi entrega mesalment, un cop són arribats a la major edat, l'estipendi o gratificació que tenen assignada. Cada trimestre — s'escull el dia més senyalat del mateix — s'entrega a tots els que tenen quantitats dipositades el 20 per 100 del seu guany trimestral per a que puguin adquirir el que ells desitgin.

La neteja de la Casa corre a càrrec de les noies en el seu departament, i, en el departament d'hommes, als vells aptes.

Tenen cura de la Casa de Misericòrdia setze Germanes, un capellà (que ensems de lo espiritual d'aquest Establiment té cura també del de les seccions de la Casa de Maternitat installades en l'edifici anomenat Hospici) i cinc Aios. La part facultativa és a càrrec del mateix Metge i Practicanta que tenen cura de la Casa de Maternitat. Per a la Direcció dels tallers hi ha a la Casa cinc Mestres-Operaris del ram corresponent ingressats, fora el de la Impremta, per oposició, i per a les escoles primàries dels nois, dos Mestres nacionals. Les escoles de noies van a càrrec de les Germanes de la Caritat.

El nombre d'asilats de la Casa de Misericòrdia és d'uns 320 (155 adults i 165 vells).

Tant els asilats de la Casa de Maternitat com els de la Casa de Misericòrdia són concedits en afillament als matrimonis que reuneixin les degudes condicions de moralitat i suficient situació econòmica i ho sollicitin. Poden ésser sol·licitats de cinc a quinze anys — aqueixa última edat és de fet, car de major edat es resisteixen a sortir de la Casa, — i els afillants han de dipositar a l'avençada una quantitat en metàl·lic que varia segons l'edat de l'asilat i els medis de fortuna dels afillants. Dita quantitat és estudiada en tal forma, que ella, més els interessos, constitueixin per a l'afillat la quantitat mínima de cinc centes pessetes en arribar a la major edat.

Als didots que en arribar el temps de retornar l'expòsit o orfe a l'Establiment justifiquen posseir medis suficients per atendre al manteniment i ensenyança del mateix i ho sol·liciten, se'ls concedeix que per temps indefinit pugui l'expòsit o orfe continuar al seu costat per ço que no percibeixen estipendi de cap mena.

Diverses millores han sigut realitzades a la Casa de Misericòrdia, durant el bienni 1921-22:

Ha sigut millorada l'alimentació de tots els asilats.

Ha sigut establert un nou tipus de vestuari i calçat.

Igualment s'ha dotat a tots els asilats de nou utilatge de taula.

S'ha modificat en absolut l'escola de cant.

S'ha establert un nou i més racional sistema de premis.

S'ha establert la retribució, a l'igual que els nois, per a les noies del taller de costura.

S'ha construït en el departament de nois tres quartos de bany. Han sigut instal·lats catorze lavabos d'aigua corrent i set pediluvís amb instal·lació, com en els quartos de bany, d'aigua calenta i freda.

S'han instal·lat també quatre waters i cinc orinadors per a la pròpia secció.

S'ha instal·lat en els dormitoris de nois i de vells l'enlluminat elèctric per a substituir l'enlluminat de petroli, fa pocs dies encara existent.

S'ha procedit a la instal·lació interina, i per mentres es realitza igual instal·lació que per als nois, de tres banyeres i un escalfador d'aigua per a les noies.

Els dormitoris dels nois han sigut reunits en lloc més adient, i actualment es procedeix a la instal·lació d'un water i urinari en cada un d'ells.

Essent ja aprovades pel Consell, dintre breus dies començaran les obres acordades per a establir l'absoluta separació entre els vells i els adults. Dites obres compendran : la construcció de nous tallers de sabateria i sastreria; el trasllat de les oficines.

ESTABLIMENTS I SERVEIS QUE TÉ AL SEU CÀRREC LA JUNTA DE GOVERN DE LLEYDA

Els Establiments de Beneficència que té al seu càrrec la Junta de Govern de Lleyda, són tres : Casa de Maternitat, Casa de Misericòrdia i Hospital.

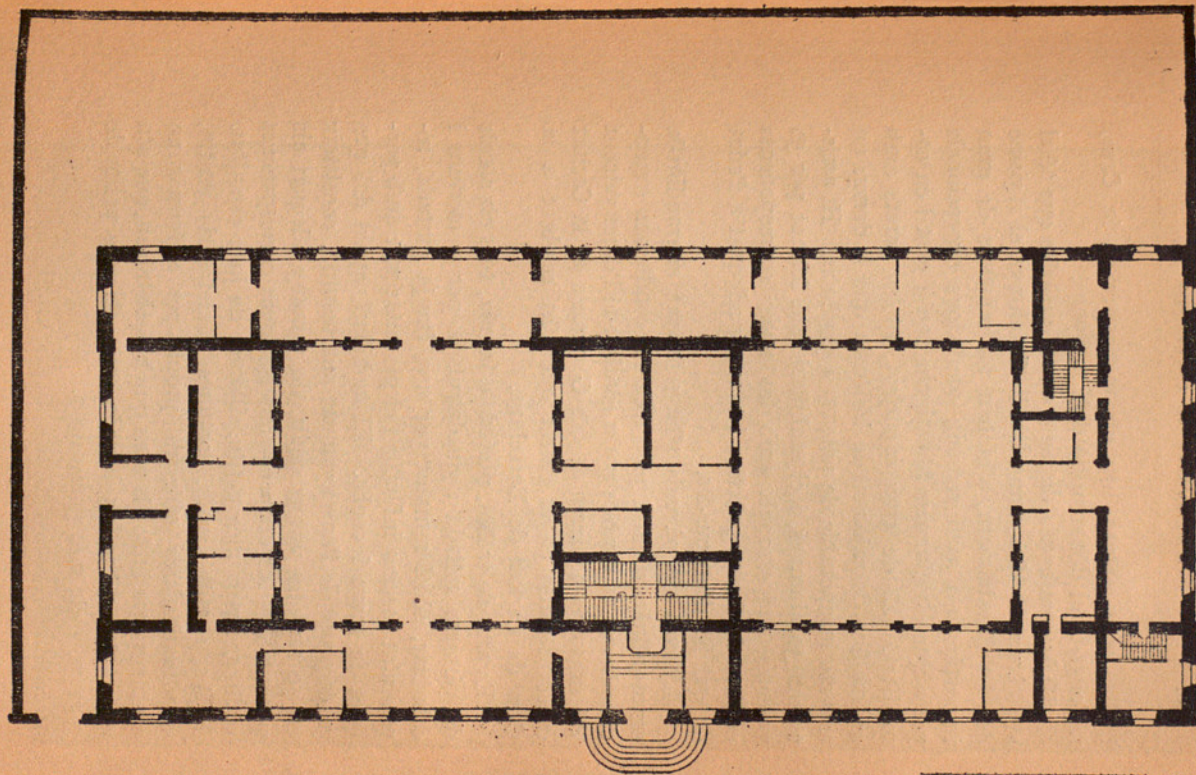
Els béns propis d'aquests establiments són en quantitat tan insignificant que de les 522,009'13 pessetes que costa el seu sosteniment, solament 62,334'68 pessetes provenen dels seus béns, tenint que suplir la Mancomunitat la resta fins a la quantitat expressada.

Casa de Maternitat

La Casa de Maternitat, segons Pleiant de Porta, té el seu origen en l'antic «Hospital d'infants òrfens», la fundació del qual s'atribueix a Sant Vicens Ferrer a principis del segle xv. Després va estar instal·lada en una casa del carrer del Carme, construïda l'any 1787 amb els béns de la testamentaria de Pòrtolas, algunes almoines de particulars i el que hi va esmerçar el seu fundador Sr. Jeroni Maria de Torres, savi i virtuós prelat ilerdense, en memòria del que porten tots els expòsits el seu cognom.

Actualment, la Casa de Maternitat està instal·lada en un grandios edifici bastit per l'Excel·lentíssima Diputació de Lleyda, a la rambla d'Aragó, una de les millors vies de la Ciutat, que reuneix molt bones condicions de capacitat i d'higienització.

En el dit Establiment, hi ha acollits 76 nois i 68 noies orfes, de menys de 10 anys d'edat, i 65 expòsits, costejant-se l'al·letament de 38 donats a dida fora de l'Establiment. Està regit per Germanes de la Caritat,

Escala

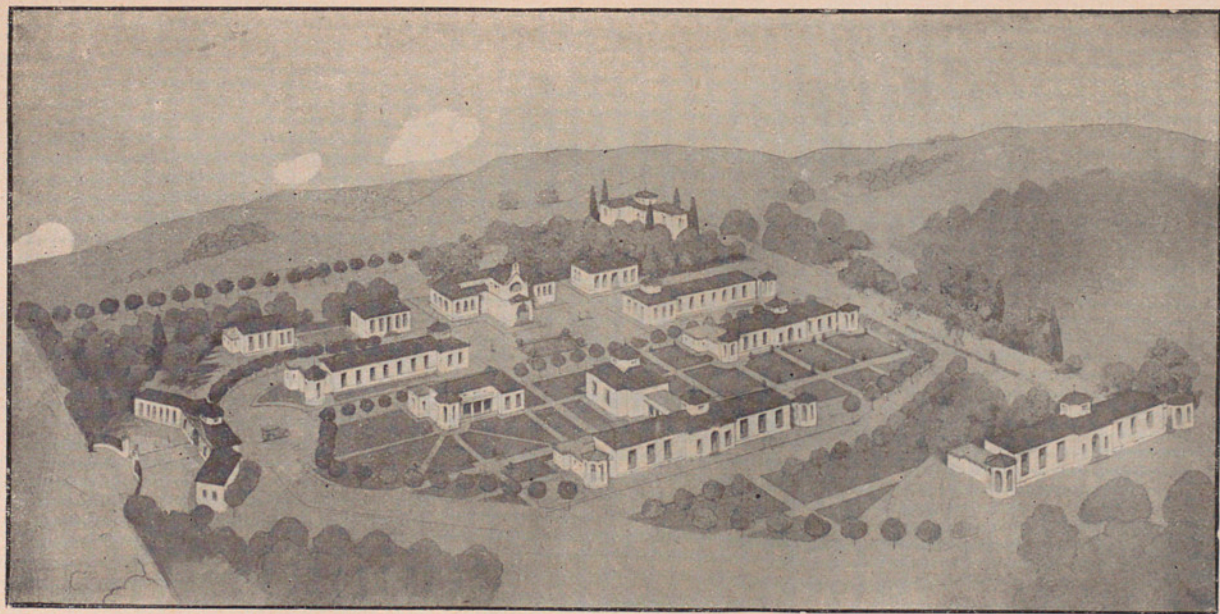
CASA DE MATERNITAT DE LLEYDA

i elles soles atenen tots els menesters de la Casa, incloent-hi el d'instrucció dels minyons.

Hi ha una escola de nens, en la qual des que té al seu càrrec la Mancomunitat de Catalunya el regisme del dit Establiment, s'hi han fet reformes de gran importància i avui reuneix condicions excepcionals per a que els alumnes hi estiguin ben a gust i en comoditat. És de gran capacitat, té les parets amb arrimaders de rajoleta de València que li donen un aspecte insuperable de netedat i elegància. Hi assisteixen 50 alumnes, i el mobiliari està format per 50 tauletes unipersonals amb les seves corresponents cadires de forma pràctica i tamany adequat a l'edat de qui ha d'ocupar-les.

L'escola de pàrvuls s'ha reformat engrandint-la extraordinàriament i posant-la en condicions excepcionalment favorables per a establir-hi l'ensenyament «Montessori» a càrrec de dos Germanes de la Caritat especialitzades en el curset que s'ha celebrat a la Casa de Caritat de Barcelona.

Es alta de trèbol, pintada a la cola, tots els sòcols de pissarra rallada i quadriculada per a escriure i dibuixar, sòcol rematat per una franja pintada, reproduint escenes infantils i el pis entarimat amb parquet de roure i caoba. El mobiliari, apart del que ja és propi de l'ensenyament montessorità, consisteix en 50 tauletes unipersonals, de tamany adequat als pàrvuls que les ocupen, amb les seves corresponents cadires, i pels més petits, sillonets de jonc esmaltat. Hi ha, a més a més, joguines, tauletes de centre, quadres i altres objectes propis per a formar un ambient agradable als nens que hi assisteixen, que són en nombre de 50, 25 de cada sexe, els més petits de 3 anys, i els més grans de 7.

Hospital de Lleyda. — Perspectiva

A l'escola de nenes — que està actualment en pla de reforma i solament hi ha colocat el sòcol de rajoles de València — hi assisteixen 50 alumnes que tenen de 7 a 15 anys.

Compta, també, amb una Escola de música, que és de nova creació, de la qual se n'esperen excel·lents resultats.

Una de les primeres preocupacions de la Mancomunitat, en fer-se càrrec del servei, per mitjà de la Junta de Govern, va ésser, després de les reformes dels medis d'instrucció, el millorament dels asilats en la part material. Va estudiar acuradament les reformes a introduir en el racionat, i dels resultats en donen una idea les següents dades :

En la Maternitat tenien fixada els asilats, per la seva manutenció, una estada de 0'52 pessetes diàries i les monges i dependents 0'65 pessetes diàries. Actualment l'estada és de 0'87 a la Maternitat i la de les monges i dependents 1'25 pessetes.

L'augment per estada ha sigut d'un 80 per 100 en asilats i de un 92 per 100 en la dependència.

A més de les obres que constantment es realitzen en els Establiments de Beneficència amb els recursos ordinaris de pressupost i les brigades fixes de paletes, pintors, fusters i serrallers dels asils, des de que la Mancomunitat té al seu càrrec els dits Establiments s'han realitzat a la Casa de Maternitat amb caràcter d'extraordinàries les obres següents :

Construcció d'un pavelló per a instal·lar-hi un rentador mecànic.

La maquinària composta d'una màquina de rentar, una centrífuga per a escórrer la roba, una cambra de secar, una calàndria

o màquina de planxar i un generador de vapor.

Canviar tota la pavimentació de l'església i arreglar l'entrada.

300 metres d'enrajolat de mosaic per a un dormitori de nenes.

Reforma completa del departament de maternitat, construcció d'una galeria nova, instal·lació de banys i lavabos.

Reforma de les escoles de nens i nenes i arreglar un nou lloc per l'escola «Montessori», de nova creació.

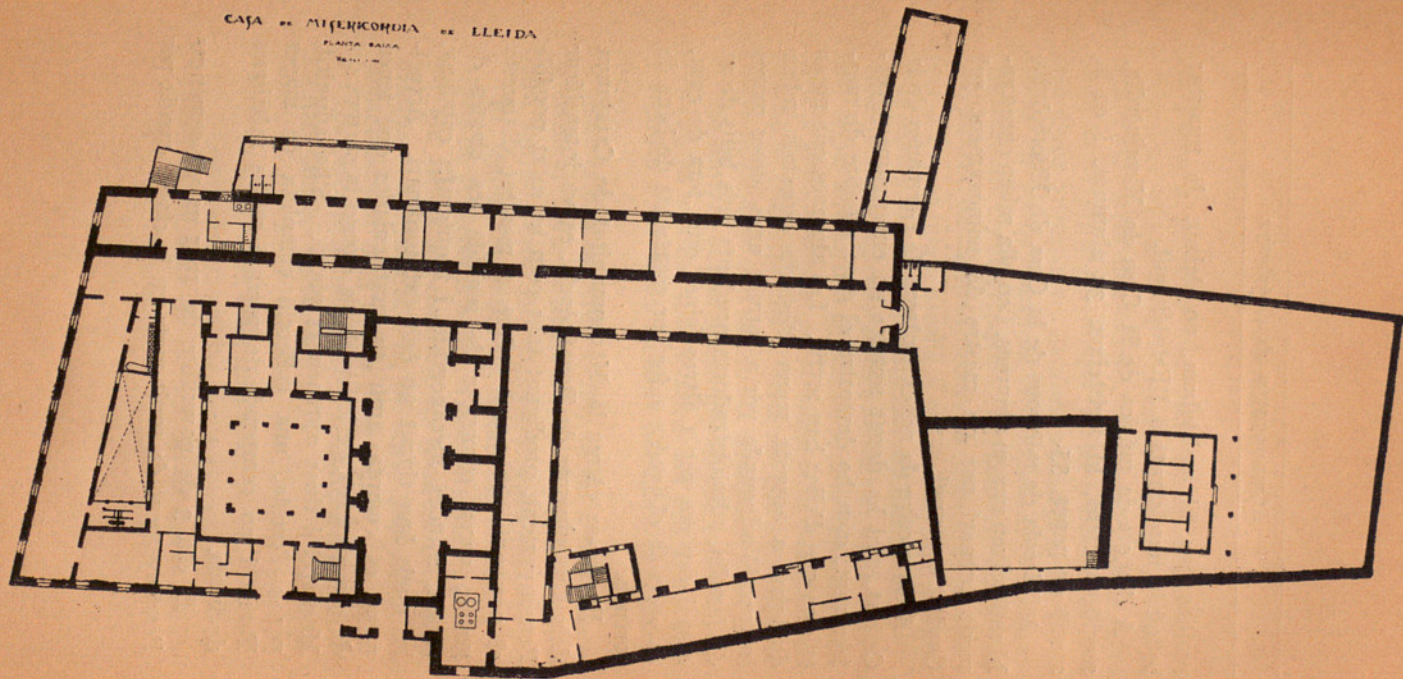
Restaurar una escala interior amb construcció de claraboia.

Casa de Misericòrdia

La Casa de Misericòrdia, segons el mateix Pleiant de Porta, fou fundada l'any 1836, havent estat completada l'any 1860. És un edifici gran i higiènic del que se'n va fer càrrec l'Excma. Diputació amb caràcter provincial l'any 1849. Té una bona església, una magnífica horta, sales i patis, havent-hi actualment 314 acollits.

Els nois i les noies reben la seva corresponent instrucció en les escoles de 1.ª ensenyança, música i dibuix. Els minyons, dels 12 als 14 anys, segons les seves disposicions, ingressen als tallers de fusteria, sabateria, sastreria, taller mecànic, impremta, construcció d'obres, pintura i blanqueig, fleca i farmàcia. Aprenen els oficis corresponents, i quan surten ben ensenyats, se'ls donen les eines de treball per a que puguin guanyar-se la vida. Cal observar que aquests tallers, ultra servir per l'ensenyament pràctic dels

CAJA DE MISERICORDIA DE LLEIDA
PLANTA BAJA
1841

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Metres

acollits que hi assisteixen, no deixen de reportar beneficis importants a l'Establiment.

A l'escola de música de la Casa de Misericòrdia, secció de nens, hi assisteixen 32 alumnes, i en la secció de nenes, 35.

A l'Escola de minyons de la Casa de Misericòrdia hi assisteixen uns 30 alumnes, i en ella reben ensenyament primari per un mestre de nomenament pel Govern espanyol.

A les escoles de nenes a càrrec de Germanes de la Caritat, s'hi ha donat sempre un ensenyament perfeccionat, com ho demostra el gran nombre de mestresses que d'elles han sortit. Les alumnes que no es dediquen a aquesta mena d'estudis especials, reben instrucció adequada per a formar unes bones mares de família, administradores prudents dels béns de sa casa i capaces per a altres feines que, fora de casa, es vegessin obligades a fer per escassetat de béns de fortuna.

En fer-se càrrec la Mancomunitat de Catalunya dels Establiments de Beneficència, es va intensificar l'ensenyament, prodigant tant com ha estat possible el personal i material. Com a resultat d'aquesta gestió, varen començar de seguida les classes de català, francès, mecanografia i taquigrafia catalana, les quals han tingut un èxit extraordinari. Actualment es compta amb 50 matriculades que tenen de 7 a 18 anys, de les quals sis cursen la carrera del Magisteri i dues aprenen el piano. S'ha adquirit, per a l'escola, una collecció completa de mapes Forest i un compendi de peces i mides mètriques decimals.

El dia 3 de novembre de 1921 es va començar l'ensenyament de sords-muts en la classe creada per

la Junta, a càrrec de mestresses especialitzades. En començar, el nombre d'assistents, entre nens i nenes, era d'11; i en acabar el curs, o sia en el mes de juliol, n'hi havia 17; augment que va fer necessari la creació d'una altra classe. Ambdues classes estan instal·lades en locals espaiosos i d'excel·lents condicions higièniques i pedagògiques. Actualment reben l'ensenyament en aquesta escola 12 nens i 15 nenes, i, per a que es pugui assolir el màxim resultat possible, s'ha dotat l'escola de material necessari, adquirint col·leccions de làmines en les quals hi ha manifestacions del regne animal i vegetal i nocions d'indústries, elements indispensables per a facilitar la feixuga transmissió de coneixements a persones que no tenen cap noció ni idea de com són i com s'anomenen les coses.

No obstant el poc temps que fa que està montada l'escola, hi han dos nens i tres nenes que saben llegir i escriure i un d'ells bastant avançat en ciències i lletres.

Està també construït el lloc on ha d'organitzar-se la classe de cecs, la instal·lació de la qual es començarà tan bon punt es rebi el corresponent material.

El règim alimentici ha estat també millorat : Abans de la incorporació a la Mancomunitat, l'estada per als asilats importava 0'52 pessetes i la de les monges i dependents 0'65 pessetes, important avui respectivament 0'95 i 1'50 pessetes.

Les principals reformes en el material, instal·lació i edifici són les següents :

- Creació d'un taller mecànic;
- Construir un lavabo per a noies;
- Tres dipòsits de ciment armat per a recollir l'aigua potable;

Decorat i mobiliari de la sala per a la celebració de sessions de la Junta de Govern;
Obres per a aconseguir l'aïllament dels vells i dels minyons, fer per als primers un nou menjador amb taules de marbre i avillar-los-hi un lloc d'esbarjo, habilitant l'hort del Director per a jardí;
Construcció de l'escola de sords-muts;
Una nova barberia;
Arreglar el vestidor de noies;
Construcció de la sala d'operacions de l'Hospital;
Material quirúrgic per a la mateixa;
Habilitar un lloc per a dones de món en l'Hospital;
Installació d'un motor-bomba elèctric;
Adquisició d'una «Minerva» per a la impremta;
Substitució del motor de gas per tres motors elèctrics.

S'ha procedit a l'enderroc dels ruïnosos coberts del pati dit de la Quinta Vella i del muntacàrregues instal·lat per a servir els menjars als pisos alts, instal·lant-se'n altre més apropiat.

S'ha instal·lat un nou estenedor i s'ha enderrocat el vell a fi de poder augmentar la superfície del pati de noies.

Tant aquest com el de nois han sigut posats en condicions i s'ha procedit a la replantació del seu arbrat.

Hospital

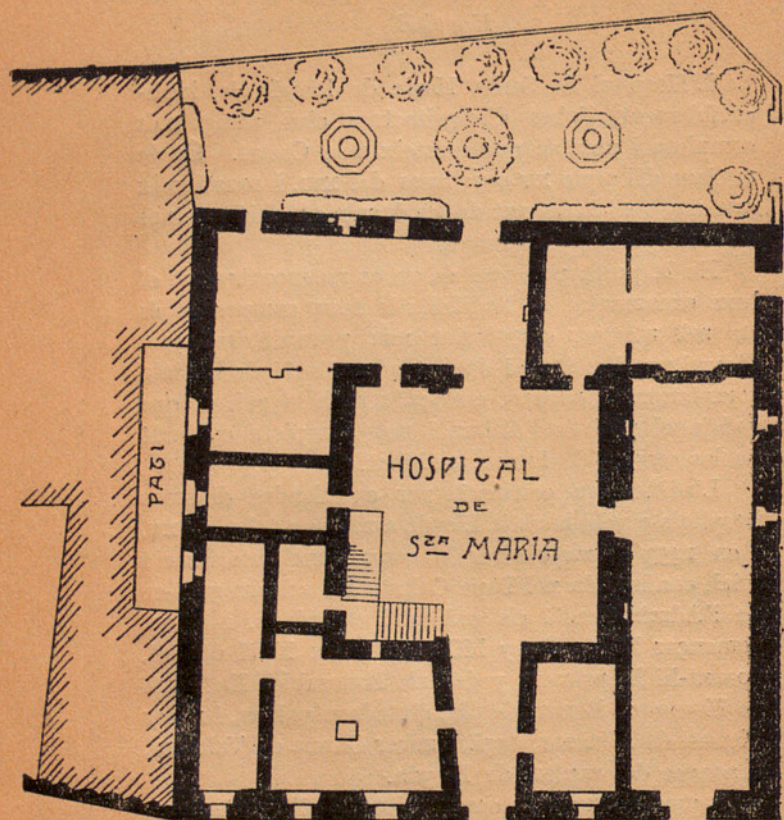
L'Hospital de Santa Maria de Lleyda és, indiscutiblement, l'obra d'arquitectura civil antiga més completa i notable que existeix a la Ciutat. És de mitjans del segle xv o primers del xvi, i constitueix una mostra interessant de les darreres manifestacions de l'art gòtic a Catalunya.

En la porta principal és on es reconcentra tot el luxe ornamental de l'edifici i la seva composició és de mà mestra, constituint una preuadíssima joia d'escultura l'estàtua i dosser; i la solució de l'escala completament coberta enllaçada amb la galeria que rodeja el pati és l'última i més completa evolució de les escales de forma semblant.

L'edifici fou construït per a refondre diversos hospitals que hi havia a Lleyda a mitjans del segle xv, i en 1453 es va obtenir la convenient autorització reial, confirmada pel Papa Calixte III, encarregant-se de l'Administració els pahers i ciutadans, i es va començar l'obra l'any MCCCCLIIII a XIII d'abril, posant-hi la primera pedra els honorables En Lluís de Monsuar i Bernat Gralla, ciutadans pahers, i micer Manuel de Monsuar, degà, i micer Garcia de Valterra, canonges del capítol de Lleyda.

Aquest edifici, que era propietat de l'Ajuntament, ho va ser després de la Diputació, com a resultat d'una liquidació de crèdits i deutes entre ambdues corporacions. L'Ajuntament va traspasar-lo a la Diputació junt amb altres finques el 21 de desembre de 1914, essent President de la Diputació D. Josep M.ª España Sirach i batlle de la Ciutat D. Domènec Pinell i Pallasó.

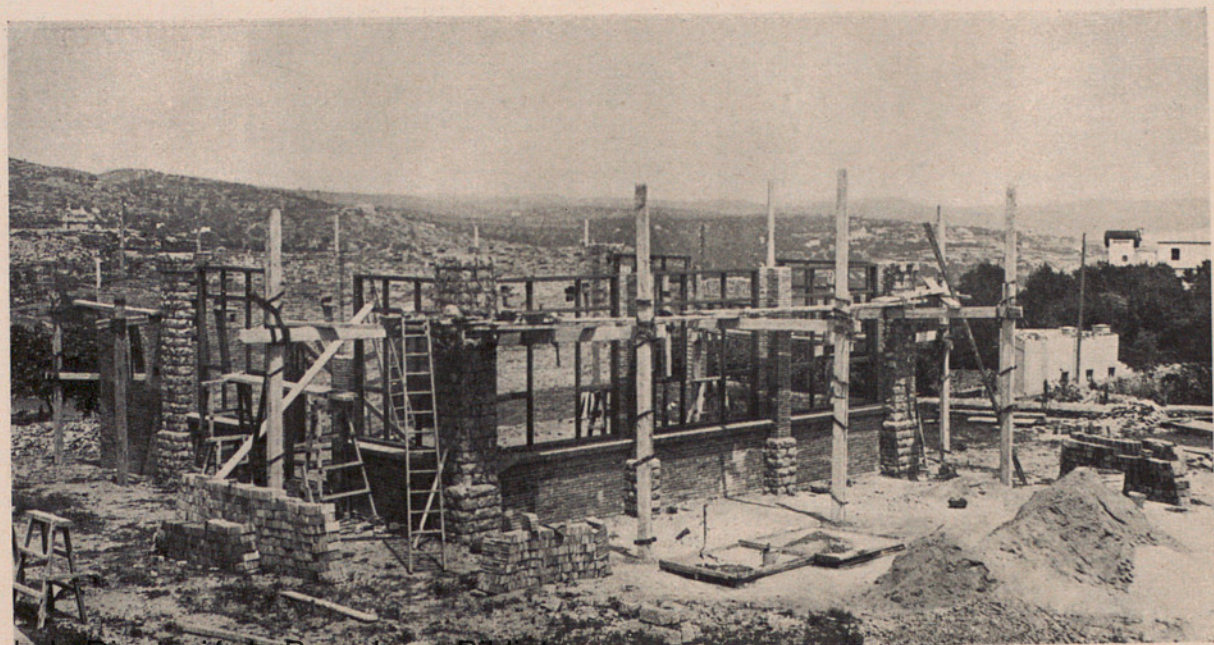
De les obres de Beneficència que hi havia per

CARRER DE St ANTONI

Casa de Misericòrdia de Lleyda. — Un dormitori

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

Casa de Misericòrdia de Tarragona. — Escoles de nois en construcció

realitzar a Lleyda, indubtablement cap de tanta transcendència ni tan d'absoluta i urgent necessitat com la construcció d'un nou Hospital. Tots els que s'han ocupat d'aquest importantíssim problema, han convingut en que si com a joia artística d'inapreciable vàlua arquitectònica havia de conservar-se pel que és i representa i perquè és digne d'ésser visitat i admirades les belleses que enclouen la seva afilligranada ornamentació, en canvi com a Hospital era una vergonya sostenir-lo, ja que no solament no ofereix cap de les garanties que la ciència mèdica moderna exigeix, sinó que té tan extraordinari número de defectes, que el fan més que ineficaç, gairebé podríem dir perjudicial per a l'objecte a què està destinat.

L'Excma. Diputació, en fer-se càrrec de l'edifici es preocupà tot seguit de la construcció d'un nou Hospital, i a l'efecte va adquirir una finca de 33.245 metres quadrats en plena horta de Lleyda, a menys d'un quilòmetre de la ciutat i tocant a la carretera d'Osca, obrint un concurs d'avant-projectes, al qual es presentaren cinc aspirants, adjudicant-se el premi a l'avant-projecte dels arquitectes senyors Porqueres i Mestre.

Per virtut del conveni amb l'Ajuntament, la Diputació, al construir el nou Hospital, tenia l'obligació d'obrir un carrer en el centre de l'edifici gòtic actual i conservar la portalada i claustre que havia de montar novament en altre lloc per a conservar-lo, si no podia utilitzar-lo per al nou Hospital, i va sol·licitar autorització per a vendre'l tot en una sola mà o dividit en diferents parcelles.

Havent obtingut la corresponent autorització, i una vegada feta del domini públic, es va produir un fort enrenou i un potent moviment d'opinió

oposat a l'enderrocament de l'Hospital, i foren moltes les persones de reconeguda competència en assumptes de caràcter artístic que visitaren el senyor President de la Diputació, fent-li avinent la ineludible necessitat de conservar l'Hospital de Santa Maria.

El dit moviment d'opinió va reflectir ben prompte en la premsa de tot Catalunya, qui amb perfecta unanimitat recomanà la conservació de l'edifici. Aquest moviment fou recollit en un lluminós informe de l'arquitecte senyor Jeroni Martorell, aprovat per la Secció Artístico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, informe que va portar el convenciment a l'Excma. Diputació que, entre els monuments de major interès artístic de Lleyda, havia de comptar-s'hi en lloc preferent l'Hospital de Santa Maria, i que s'havia de conservar tot sencer.

Per altra part, la Diputació tenia el compromís d'aixecar un nou Hospital que reunís totes les condicions que la moderna ciència exigeix, emplaçant-lo en lloc adequat; però per a edificar-lo no comptava amb altres mitjans que els que havia de produir-li la venda dels patis que avui ocupa l'Hospital de Santa Maria, i volent compaginar l'obligació d'aixecar el nou nosocomi amb el deure moral de conservar l'actual, donant-li una destinació més apropiada a la seva traça, que aquella a què està avui destinada, va resoldre oferir el dit edifici a la Mancomunitat de Catalunya per a que instal·lés en ell la biblioteca, les oficines de telèfons, obres públiques i demés serveis mancomunals i així es complirien els dos deures de la Diputació, agermanant d'aquesta guisa les obligacions benèfiques amb les culturals, i així, sense perdre Catalunya aquesta joia arquitectònica, proporcionaria a Lleyda un nou Hospital.

Feta l'oferta a la Mancomunitat, l'Assamblea del dia 26 de novembre de 1916 autoritzà al Consell Permanent per a adquirir l'immoble amb les condicions que s'estipulessin entre ambdues corporacions, evitant de moment l'enderrocament de l'Hospital.

La quantitat oferta per la Mancomunitat no era prou crescuda per a atendre amb ella sola a les despeses de bastir el nou edifici, i es va tenir de pensar en la contractació d'un emprèstit, acordant-se així. Però arribada l'autorització corresponent i una vegada celebrades, amb resultat negatiu, les subhastes reglamentàries per a la contractació de l'emprèstit quan la dita operació podia fer-se per administració directa, ja era tard. El mercat monetari del món, perturbat per la gran guerra, no pogué donar el diner que se li demanava al preu a què s'havia autoritzat, per a emmatllevar-lo, i va quedar l'obra paralitzada.

Sortosament va venir el traspàs de serveis de les Diputacions a la Mancomunitat, i entre els innombrables benifets que aquesta resolució ha portat als serveis que tenien al seu càrrec les Diputacions, és que Lleyda veíes realitzat el seu somni de tenir un bon Hospital, somni que segurament, sense aquesta coincidència, hauria fracassat.

Les obres de l'Hospital, pressupostades en pessetes 1.392,559'09, han estat subhastades en partides (pavelló d'administració, policlínica i farmàcia, desinfecció i neteja, cuina, un de medicina i un de cirurgia i casa d'operacions), havent-se concedit la construcció d'aquestes obres per la quantitat de 551,108 pessetes. Seguiran altres subhastes a mesura que ho exigeixi la progressió de les obres. Es un fet, doncs, la construcció de l'Hospital de Lleyda.

En el Hospital, malgrat continuar amb caràcter interí el seu regisme per la proximitat de la construcció del nou, que alterarà fonament sa organització, des de l'any 1915, en que fou cedit a la Diputació, fins enguany, ha sofert moltes millores. Aquell any, la quantitat esmerçada fou d'unes 45,000 ptes. i amb una progressió constant de carestia, emparellada amb l'admissió de noves despeses, s'ha elevat actualment a unes 105,000 ptes., unes 20,000 pesetes més del que representa el major cost de la vida. Amb aquestes 20,000 ptes. s'ha creat una clínica quirúrgica, davant la qual hi ha un notable metge-operador (cirurgià), triplicant el pressupost de medicaments, millorant notablement l'alimentació i règim dels malalts, que tenen assignades dues pessetes diàries solament per alimentació, i encara s'han estalviat, en liquidar el pressupost, unes 9,000 ptes. únicament per aquest concepte.

ESTABLIMENTS I SERVEIS QUE TÉ AL SEU CÀRREC LA JUNTA DE GOVERN DE TARRAGONA

La Junta de Govern dels Establiments de Beneficència de Tarragona, té al seu càrrec el govern i l'administració de l'antiga Casa provincial de Beneficència, establiment que, abans del traspàs de serveis a la Mancomunitat, depenia de la Diputació de Tarragona.

En 1868, el que fou ex convent de frares mercedaris, l'Estat espanyol el va cedir a la llavors Junta de Beneficència, que tenia vida autònoma, passant des d'aquell moment a dependre de la Diputació.

D'aquesta data fins que va passar a ésser Establi-

ment de Beneficència de la Mancomunitat, va actuar amb el títol de «Casa provincial de Beneficència», i amb el sub-títol de «Casa de Expósitos y Maternidad», ja que les seves especials funcions eren les de recollir els expòsits nascuts en el departament de Maternitat de la Casa i els portats de fora, alhora que els ingressats pel torn o Inclusa.

Recollia també els orfes de pare i mare, o orfes de pare o mare solament, nascuts a la província, i també els infants que, per casos especials de pobresa dels pares, aquests no els podien mantenir. Tals eren els nomenats de Misericòrdia, l'edat dels quals no podia ésser major de 10 anys per ambdós sexes. Exercia també el servei de concedir Pensions d'Orfanesa i d'Alletament als pobres de solemnitat, i en els parts dobles.

Tres anys més tard estenia el servei de Beneficència amb la recollida de vells i velles pobres, majors de 60 anys, nascuts a la província, o de pares que en fossin naturals.

De l'any 1920, data del traspàs, fins avui, els serveis no han variat quant a llur determinació i denominació, si bé han sofert un canvi d'ambient i de modernització. Els serveis, diem, són els mateixos; però l'obra és més completa i més eficaç, a mesura que s'han anat reformant els sistemes higiènics i educatius. Avui, l'Establiment de Beneficència de Tarragona, després del traspàs a la Mancomunitat, ha guanyat visiblement en vigoria, tant en l'ordre moral, com en el físic.

Els departaments i serveis continuen essent els de Maternitat i Misericòrdia. En el primer hi són compresos els infants expòsits portats per mitjà de la Inclusa, els vinguts de fora, i els nascuts en el De-

partament de Maternitat o Retir de dones. En el segón, o sigui el de Misericòrdia, hi són compresos els nois i noies orfes de pare o mare, i també els orfes de pare o mare que, essent pobres de solemnitat ho sollicitin, no essent majors de 10 anys. En casos excepcionals s'admeten també els nois i noies no majors de 10 anys que, tenint pare i mare, aquests són pobres de solemnitat o el pare té impossibilitat física pel treball.

Els infants nascuts a Maternitat poden, però, naturalitzar-se, si és aquesta la voluntat de la mare, si ho fa abans de tres dies a comptar del naixement de l'infant, cas en el qual s'inscriu en el Registre Civil del Jutjat municipal, compareixent aquest a la Casa, i fent la inscripció allí mateix, a presència de la mare. No essent així, els expòsits queden inscrits amb els noms que la Casa els posa, passant la pàtria potestat d'aquests a favor de l'Establiment de Beneficència, com a representant de la Mancomunitat.

Els expòsits resten a l'Establiment fins els 25 anys, i si per defecte físic o altra circumstància especial no poden guanyar-se la vida, hi queden definitivament.

Els majors de 25 anys, aptes pel treball, que volen sortir, poden, no obstant, sollicitar el reingrés, si no tenen mitjà de vida, ja que a la fi l'Establiment és llur casa pairal.

El sistema d'alimentació és el propi per a cada Departament, en relació a l'edat de l'asilat, i també, tenint en compte llur constitució fisiològica. L'alimentació dels infants de pit acostuma a ésser mixta de llet natural i llet condensada, amb biberó. Quan les mares dels menuts tenen prou llet i és aquesta bona, vénen obligades a donar mamar al seu fill almenys durant tres mesos, dins de l'Establiment. És

norma, però, cercar dides a fora pels infants de pit; mes com això no és sempre possible, s'ha d'utilitzar sovint el sistema mixte de llet natural i llet condensada.

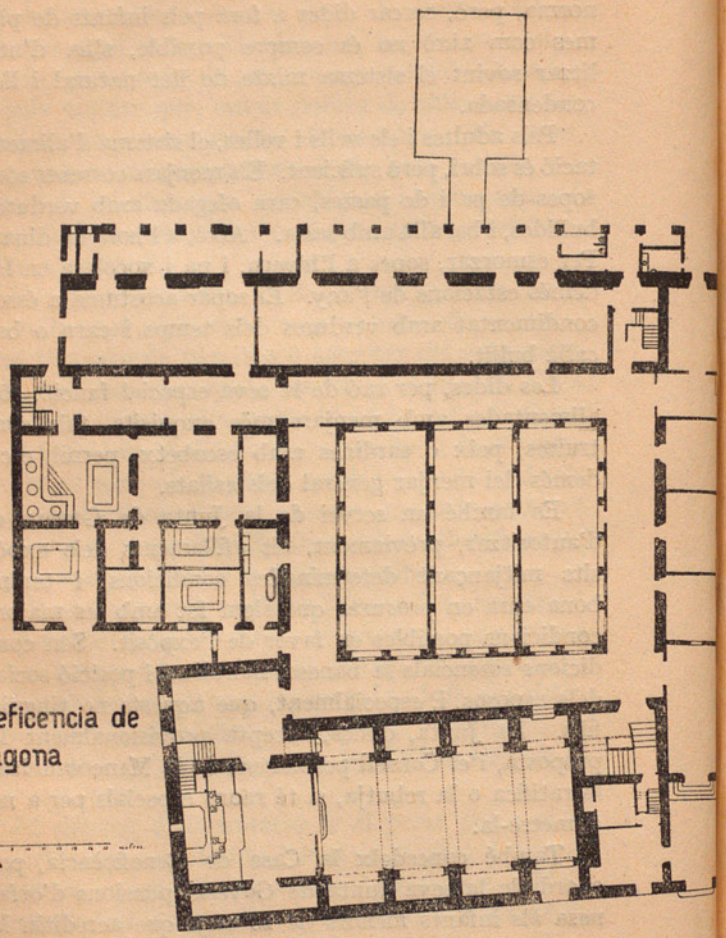
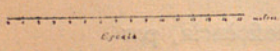
Pels adults i els vells i velles, el sistema d'alimentació és sobri, però suficient. Els menjars corrents són: sopes de pa i de pastes, carn ofegada amb verdures bullides, i bacallà amb salsa. Això, a l'hora de dinar. Per esmorzar, sopes a l'hivern, i pa i xocolata en les demás estacions de l'any. El sopar acostuma a ésser condimentat amb verdures dels temps i carn o bacallà bullit.

Les dides, per raó de la seva especial funció, són alimentades amb menjars més exquisits, tals com truites, peix o sardines amb escabetx, pernil, etc., demás del menjar general dels asilats.

Es també un servei de la Junta de Govern el d'autoritzar, prèviament, els afillaments dels expòsits mitjançant determinades condicions, i tenint bona cura en procurar que sigui fet amb les majors condicions possibles en favor de l'expòsit. Són condicions essencials la bonesa, moralitat i posició social dels esposos, i, especialment, que aquests no tinguin fills. La Junta, doncs, accepta provisionalment la proposta, i el Consell permanent de la Mancomunitat la ratifica o la rebutja, si té raons especials per a no admetre-la.

També concedeix la Casa de Beneficència, per acord de la seva Junta de Govern, pensions d'orfanesa als infants menors de 10 anys que acreditin la pobresa del pare o la mare sobrevivent, o la dels dos, i pensions d'alletament fins als 15 mesos en els casos d'un part doble i acreditada que sigui la pobresa o insuficiència per a donar de mamar als bessons.

Casa de Beneficencia de
Tarragona

El 31 de maig de 1923 el nombre d'asilats era de 257, distribuïts en la forma següent:

Casa de Maternitat i Expòsits.....	81
(19 d'Alletament i 62 de Pensió = 81)	
Casa de Misericòrdia.....	176
(106 adults, 24 vells, 24 velles i 22 infants desmamats = 176)	
Total.....	257

Per raó de les edats, els asilats estan distribuïts en departaments, tals com Alletament, on hi ha els infants de pit i els desmamats que comencen a caminar. El de velles, en el qual solament hi habiten les jaies de més de 60 anys. El Retir de dones o Maternitat, refugi de dones que esperen donar a llum. Els altres asilats en general, això és, els adults de 7 anys en endavant, estan repartits en els seus dormitoris de nois o de noies, esgraonant-los també en relació amb les edats.

Els vells, o siguin els homes de més de 60 anys, si bé mengen a l'Establiment, dormen fora, en una casa propera a l'Establiment, en virtut d'un contracte celebrat fa uns quants anys entre l'Ajuntament de Tarragona i la Diputació; però hi ha el propòsit de acabar amb aquest sistema que no té res de simpàtic ni tampoc de convenient, amb la creació d'un Pavelló de Vells en els terrenys que darrerament ha adquirit la Mancomunitat de Catalunya per a la Casa de Beneficència. En l'actualitat, els asilats no tenen manera de treballar, ja que no hi han tallers d'arts ni oficis, excepció d'una modesta secció d'espardenyeria, on hi han 4 nois amb el Mestre de taller; però no fan feina nova, sinó simplement adobs. No obstant, i com és de suposar, tant els nois com les noies i les dones ma-

jors auxiliien en els quefers de la Casa, tals com neteja, cuina, rentar, planxar i altres treballs domèstics.

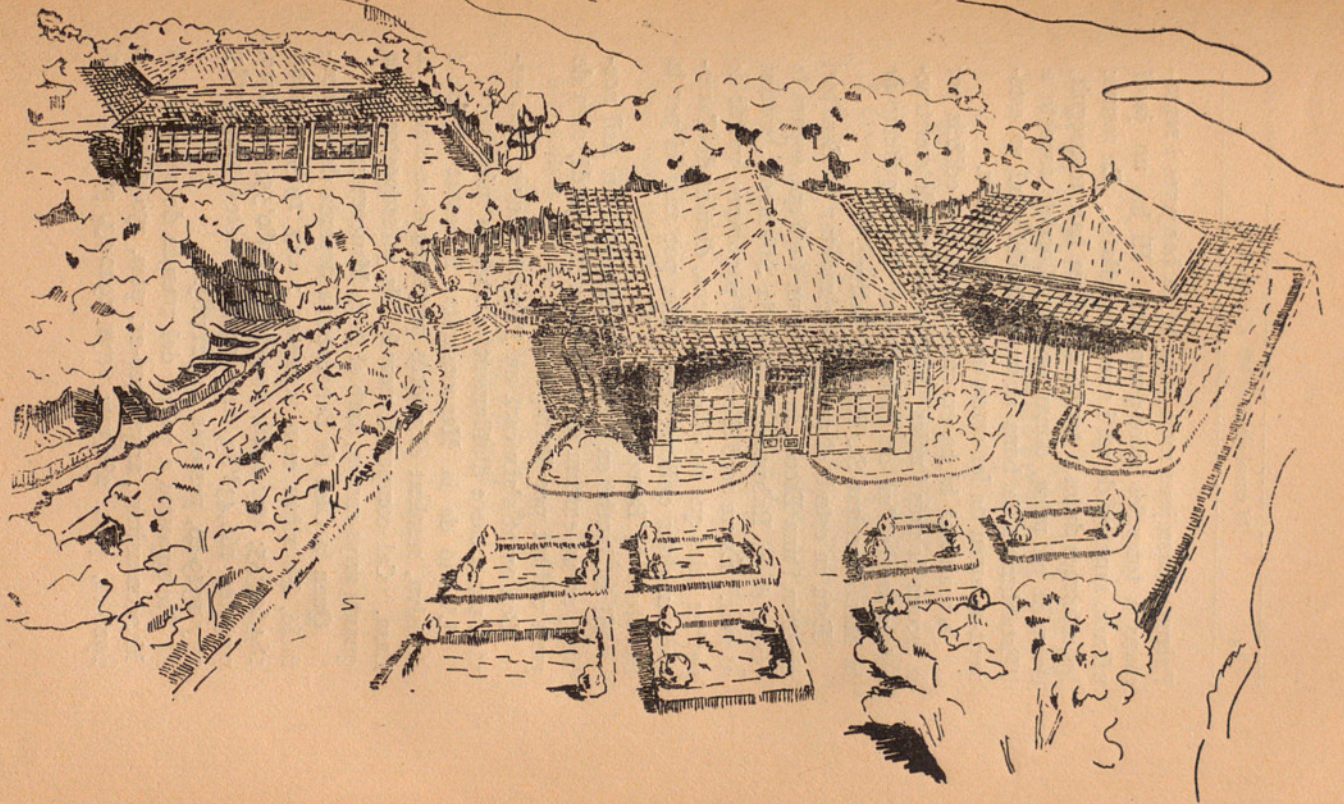
No cal dir, però, que els asilats adults van a l'escola, i a més a més, hi ha classes de dibuix, de solfeig i cant i de gimnàsia rítmica — aquesta última pels nois solament. Aviat s'inaugurarà el sistema Montessori pels infants d'ambdós sexes menors de 5 anys.

Malgrat no haver-hi tallers d'arts i oficis, amb motiu de la fusió feta entre els Establiments de Beneficència, d'ençà del traspàs a la Mancomunitat, es procura que els nois que tenen una especial vocació per un determinat treball, passin a la Casa de Caritat de Barcelona, cosa que s'ha vingut fent amb gran èxit. Així passa que uns nois majors de 15 anys que eren a la Casa de Tarragona, avui són a la Casa de Caritat de Barcelona fent l'aprenentatge de distints oficis, tals com teixidor, pintor, mecànic, caixista, etc.

No cal remarcar l'utilitat d'aquesta obra d'intercanvi.

A la Casa de Beneficència de Tarragona, a partir de la data del traspàs de Serveis a la Mancomunitat, hi han estat realitzades diverses obres fins al punt que, si és cert que s'havia passat un llarg període de temps sense fer-hi cap reparació, es pot dir que actualment no hi ha dia sense que paletes, fusters i manyans intervinguin en la Casa.

Del conjunt de les petites obres, se'n toca ja un resultat que ha canviat l'aspecte del benèfic establiment. Cal haver conegut les Sales-dormitori pobres i enrajolades de maons prims, de color de terra, i contemplar-les ara, enrajolades de mosaic; cal haver conegut la rònega sagristia, i veure-la avui, clara, riallera, amb rentamans i mirall o lavabo dels moderns, amb water, finestral amb vidres de colors. Abans

ESCOLES EN CONSTRUCCIÓ DE LA CASA DE BENEFICÈNCIA DE TARRAGONA

Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

l'aigua escassejava molt, i ara hi ha banyeres i rentamans a totes les sales-dormitori. Hi ha un jardí ufanós, sanatori de sol i aire pels asilats... En resum: les reformes dutes a terme a la Casa han aconseguit, de mica en mica, donar un immillorable aspecte a l'Establiment, la bona anomenada del qual va estenent-se arreu de les comarques tarragonines.

Actualment hi ha en construcció tres edificis per a escoles de nois i noies. Són tres cossos de construcció, separats l'un de l'altre, obra de l'Arquitecte de la Mancomunitat Sr. Rubió i Bellver.

Està en estudi el projecte de montar un Sanatori marítim i una Escola de sol, en un turó que separa la platja de la Rabassada i la de la Salabinosa, sortint al mar. És un recó d'esplèndid panorama, voltat de petites cales que recorden Mallorca, distant de Tarragona uns dos quilòmetres. Hom pot anar-hi per la carretera de Barcelona.

Hi ha també en estudi l'edificació d'un Asil nocturn, en un extrem de la Casa, sota el jardí, obra de gran utilitat per Tarragona.

Ben aviat s'aixecarà un Pavelló Döcker, que servirà per a casos d'aïllament en malalts infecciosos.

L'acció de la Mancomunitat ha estat ràpida i decisiva, resolent el paorós problema econòmic de la Casa. Cal comparar, només, els pressupostos d'uns quants anys enrera, amb el de la Mancomunitat.

Quan la Casa de Beneficència depenia de la Diputació, les xifres eren aquestes : any 1915, pessetes 164,679'55; any 1916, pessetes 164,980'55; any 1917, pessetes 166,438'89; any 1918, pessetes 180,211'83; any 1919-20, pessetes 193,211'83.

Pressupostos a partir del traspàs de serveis a la Mancomunitat : anys 1920-21, ptes. 250,065'50; anys 1921-22, ptes. 280,377; anys 1922-23, ptes. 280,377.

CAIXA D'ESTALVIS DELS ASILATS DE LES CASES DE BENEFICÈNCIA

El Consell Permanent, tenint coneixement de què les quantitats que els afillats dels expòsits depositen a favor d'aquests en concepte de dot, restaven improductives en les Caixes de les Diputacions, va acordar crear una Caixa d'Estalvis pels Asilats, obrint una llibreta a cada asilat a favor del qual es deposita alguna quantitat, abonant l'interès del 3 i mig per cent.

Aquestes quantitats s'inverteixen en valors de la Mancomunitat de Catalunya.

Els beneficis que per la diferència d'interessos es produeixen es destinen a obrir llibretes noves a favor dels asilats que no hagin gaudit d'aquest benefici.

El resultat de l'actuació de la Caixa, des de la seva creació, dóna el següent estat :

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
INTERVENCIÓ GENERAL

Estat demostratiu del moviment de la Caixa d'Estalvis dels Establiments

Beneficència des de 1920 en què s'inicià el servei, fins a 31 desembre de 1922

CONCEPTES	BARCELONA		GIRONA		LLEIDA		TARRAGONA		TOTAL GENERAL	
	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat
Imposicions	—	—	—	—	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
Returns	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo en 31 desembre de 1920.	—	—	—	—	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
BALANÇ 1920										
Imposat	—	—	—	—	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
Retornat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
En més	—	—	—	—	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
En menys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo de 31 desembre de 1920.	—	—	—	—	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
Imposicions	147	19,171'47	2	500	—	—	9	1,554'71	158	21,226'18
Total	147	19,171'47	2	500	—	—	244	22,555'31	293	42,226'78
Returns	1	189	—	—	—	—	2	184'25	3	373'25
Saldo en 31 desembre 1921.	146	18,982'47	2	500	—	—	242	22,371'06	390	41,853'53
BALANÇ 1921										
Imposat	147	19,171'47	2	500	—	—	9	1,554'71	158	21,226'18
Retornat	1	189	—	—	—	—	2	184'25	3	373'25
En més	146	18,982'47	2	500	—	—	7	1,370'46	155	20,852'93
En menys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo de 31 desembre de 1921.	146	18,982'47	2	500	—	—	242	22,371'06	390	41,853'53
Imposicions	630	80,144'36	17	4,351'53	88	13,435'61	4	1,485'78	739	99,417'31
Total	776	99,126'83	19	4,851'53	88	13,435'61	246	23,856'84	1,129	141,270'84
Returns	10	1,694'74	—	—	3	563'16	18	1,787'31	31	4,045'21
Saldo en 31 desembre 1922.	766	97,432'09	19	4,851'53	85	12,872'45	228	22,069'53	1,098	137,225'63
BALANÇ 1922										
Imposat	630	80,144'36	17	4,351'53	88	13,435'61	4	1,485'78	739	109,417'31
Retornat	10	1,694'74	—	—	3	563'16	18	1,787'31	31	4,045'21
En més	620	78,449'62	17	4,351'53	85	12,872'45	—	—	708	105,372'10
En menys	—	—	—	—	—	—	14	301'53	—	—

INSTITUCIONS DE BENEFICÈNCIA SUBVENCIONADES

La Mancomunitat, seguint la tradició de la Diputació de Barcelona, ha conservat en els seus pressupostos la consignació per a subvencionar institucions de Beneficència, ja de iniciativa privada, ja de caràcter municipal. Algunes tenen consignació expressa en el pressupost, havent-se conservat les precedents de les quatre Diputacions catalanes. Les que tenen consignació expressa en el pressupost són:

Hospital Clínic de Barcelona;

Montepio de l'Associació de la Premsa Diària de Barcelona;

Patronat de l'Institut Català de Sords-Muts;
Ajuntament de Reus per a la Casa de Beneficència;

Ajuntament de Tortosa per a la Casa de Beneficència;

Ajuntament de Valls per a la Casa de Beneficència;

Associació «La Caritat» de Lleyda;

Germanes dels Pobres de Lleyda;

«Refugi Bressol» de Girona.

Les Bases per a concedir subvencions a càrrec de la consignació global, foren fixades pel Consell Permanent en sessió del dia 18 d'agost de 1921. En aquestes Bases s'establia:

CONCEPTES	BARCELONA		GIRONA	
	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat
BALANÇ DELS 3 ANYS				
Imposat en l'any 1920	—	—	—	—
Imposat en l'any 1921	147	19,171'47	2	500
Imposat en l'any 1922	630	80,144'36	17	4,351'56
Total imposat	777	99,315'83	19	4,851'56
Retornat en l'any 1920	—	—	—	—
Retornat en l'any 1921	1	189	—	—
Retornat en l'any 1922	10	1,694'74	—	—
Total retornat	11	1,883'74	—	—
Total imposat	777	99,315'83	19	4,851'56
Total retornat	11	1,883'74	—	—
Saldo en 31 desembre 1922.	766	97,432'09	19	4,851'56

CONCEPTES	LLEIDA		TARRAGONA		TOTAL GENERAL	
	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat	Número d'imponents	Imposat
Imposat en l'any 1920	—	—	235	21,000'60	235	21,000'60
Imposat en l'any 1921	—	—	9	1,554'71	158	21,226'18
Imposat en l'any 1922	88	13,435'61	4	1,485'78	739	99,417'31
Total imposat	88	13,435'61	248	24,041'09	1,132	141,644'09
Retornat en l'any 1920	—	—	—	—	—	—
Retornat en l'any 1921	—	—	2	184'25	3	373'25
Retornat en l'any 1922	3	563'16	18	1,787'31	31	4,045'21
Total retornat	3	563'16	20	1,971'56	34	4,418'46
Total imposat	88	13,435'61	248	24,041'09	1,132	141,644'09
Total retornat	3	563'16	20	1,971'56	34	4,418'46
Saldo en 31 desembre 1922.	85	12,872'45	228	22,069'53	1,098	137,225'53

a) El dret de prioritat en la següent forma :

1) Aquells Establiments que vinguin a suplir o completar funcions benèfiques de competència de la Mancomunitat;

2) Aquells altres Establiments benèfics que exercixin funcions distintes de les atribuïdes a la beneficència provincial.

b) Que tota petició de subvenció ha d'anar acompanyada d'una memòria que doni clara idea de la missió que exerceixi l'establiment, mitjans amb què compti i necessitat de l'auxili.

En la reunió del Consell del dia 12 de juliol darrer, foren concedides les subvencions corresponents a l'any 1921-1922, prenent per base la consignació que, procedent del pressupost de la Diputació de Barcelona, ha estat mantinguda en el Pressupost de la Mancomunitat.

Les Institucions subvencionades amb càrrec a la dita consignació de l'any 1921-22, són les que a continuació s'indiquen, classificades en tres grups :

1) *Hospitals* :

- Hospital de Balaguer
- Hospital de Balsareny
- Hospital de Cardona
- Hospital de Caldes de Montbuy
- Hospital d'Esparraguera
- Hospital «L'Esperit Sant» per a tuberculosos
- Hospital de Figueres
- Hospital de Granollers
- Hospital d'Igualada
- Hospital de Manlleu
- Hospital de Mataró

Hospital de Nens Pobres de Barcelona
 Hospital de Nostra Dona del Sagrat Cor
 Hospital d'Olesa de Montserrat
 Hospital d'Olot
 Hospital de Pobla de Lillet
 Quinta de Salut «La Alianza»
 Hospital de Sabadell
 Sanatori Marítim de Sant Josep, per a nens
 tuberculosos (Barceloneta)
 Hospital de Seu d'Urgell
 Hospital de Sitges
 Hospital de Terrassa
 Hospital de Tremp
 Hospital de Valls
 Hospital de Vich
 Hospital de Vilafranca del Penedès
 Hospital de Vilanova i Geltrú
 Hospital de Vilassar

2) *Cases de Caritat i Asils :*

Casa de Caritat de Terrassa
 Casa de Caritat de Vich
 Asil Agrícola de Santa Rosalia de Teyà
 Asil del Bon Pastor
 Asil Bressol de Sabadell
 Asil Bressol del Nen Jesús (Montcada, 18)
 Asil Busquets de Terrassa
 Asil de l'Esperit Sant de Tarragona
 Asil de Nostra Dona del Carme
 Asil de Sant Joan de Déu
 Asil de Sant Josep de Manresa
 Asil de Sant Josep de la Muntanya
 Asil de Sant Tomàs de Riudeperès

Asil de Santa Isabel
Asil de Vells Desemparats de Berga
Casa Ampar de Vilanova i Geltrú
Casa de Lactància i Bressol de Barcelona
Casa Ampar de Nenes Orfes de Berga
Casa d'Infants Orfes de Manresa
Casa Asil de Sant Andreu de Palomar
Casa Ampar de Badalona
Casa Bressol Asil de Granollers
Casa Benèfica de Masnou
Germanetes dels Pobres del carrer de Borrell
Germanetes dels Pobres de Manresa
Germanetes dels Pobres de Mataró
Germanetes dels Pobres de Vich
Germanetes dels Vells Desemparats de Sabadell
Germanes Trinitàries
Orfanat de Sant Josep
Sales d'Asil de Barcelona
Sales d'Asil de l'ex-vila de Gràcia
Sales d'Asil de Vilanova i Geltrú
Religioses Adoratrius, esclaves del Santíssim
Sagrament

3) *Institucions diverses :*

Associació dels Amics dels Pobres de Barcelona
Associació Catalana de Beneficència
Caixa de Lloguers de Barcelona
Caixa Popular de Lloguers de Terrassa
Caixa Dotal de Nostra Dona de la Providència de Terrassa
Casal Català de París

- Centre de Nostra Dona de Montserrat de
Barcelona
- Congregació de la Caritat Cristiana de Bar-
celona
- Cuines Econòmiques de Gràcia
- Cuines Econòmiques de Manresa
- Convent de les Germanes Josefines de Sam-
pedor
- Germanes Terciàries Dominiques de Manresa
- Germanes Carmelites Descalces de Berga
- Junta de Dames de la Caritat Cristiana de
Gràcia
- Junta de Dames de la Caritat Cristiana de
Barcelona
- Junta de Salvament de Nàufregs de Palamós
- Junta «La Caritat» de La Garriga
- Patronat de la Casa Provincial de Maternitat
i Exposits de Barcelona
- Patronat Local de Beneficència de Sant Sa-
durní de Noya
- Patronat per a Obrers «La Caritat» de Mar-
torell
- Patronat de Sant Pau de la Guàrdia, del
Bruch
- «La Previsión Obrera» de Sant Andreu de
Palomar
- Religioses de la Doctrina Cristiana de Cornellà
- Religioses de la Doctrina Cristiana de Molins
de Rey
- Religioses de la Doctrina Cristiana de Sant
Vicens dels Horts
- Filles de Maria Immaculada per al Servei
Domèstic
- Filles de Sant Josep de Manresa

Filles de Sant Josep de Vilafranca
Serves de Maria (carrer Enric Granados)
Serves de Maria de Sant Andreu de Palomar
Serves de Maria de Mataró
Serves de Maria de Sabadell
Serves Mímines del Sagrat Cor de Vich

SERVEI DE SANITAT

El primitiu Servei Tècnic del Paludisme, de caràcter informatiu per a servir de base a ulteriors campanyes de sanejament, i creat en 1915 com una fillola de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans, fou ampliat en l'any 1919 guardant igual caràcter i estenent les seves activitats al paludisme, tuberculosi i tifoidea. Va canviar la seva denominació per la de Servei d'Estudis Sanitaris i continuà sota la dependència de l'Institut d'Estudis Catalans.

El fet viu que en diverses comarques catalanes existeix el problema de les febres palúdiques; la relativa facilitat que hi ha en plantejar la solució d'aquell, i l'experta direcció a la qual s'encomenaren els treballs, advocaren el començar per aquí l'obra extensa de l'estudi de sanejament de les terres catalanes.

Fins tractant-se d'un punt concret i limitat, no va ésser escassa la feina on tot estava per fer i on únicament treballs escassos i fragmentaris es trobaven, encara que n'hi havia alguns de gran vàlua.

L'estudi metòdic del problema plantejat, exigia com a premises indispensables una munió de dades que fou precís anar recollint i depurant pacientment amb l'ajuda del zel digne de lloança de bon nombre de metges residents als llocs infectats.

Fruit d'aquesta labor va ésser la publicació del llibre *Treballs del Servei Tècnic del Paludisme 1915-*

1916, que conté els següents capítols: la pràctica de la profilaxi antipalúdica: orientacions actuals; el paludisme a Catalunya; assaig d'una bibliografia històrica de paludisme a Catalunya; el paludisme a la Vall de l'Ebre; enquestes i assaigs profilàctics fets pel Servei a la Vall de l'Ebre, 1915-1916; el paludisme a Salou-Vilaseca, 1915-1916: assaigs profilàctics; el preu de la quinina i el problema del paludisme; taula bibliogràfica.

Ultra la profusió de gravats, hi figuren quatre mapes de les zones palúdiques catalanes.

Molts d'altres problemes sanitaris tenen a Catalunya estat de realitat permanent; d'aquí la primera ampliació — sempre amb un criteri de possibilitat immediata — realitzada en 1919.

Durant aquest temps es varen continuar els treballs referents al paludisme; la recollida de dades i formació i depuració d'estadístiques que pertanyen a la tuberculosi a Catalunya; la recopilació de la bibliografia catalana de tuberculosi. Es va assenyalar la presència, a Tortosa i en les rates de claveguera de Barcelona, de la febre íctero-hemorràgica, amb isolament del germen, i es practicà una enquesta entre els metges catalans sobre l'epidèmia de grip de 1918.

En fer-se el traspàs de serveis, va integrar-se el Servei d'Estudis Sanitaris als de la Mancomunitat amb el nom de *Servei de Sanitat*.

A la vegada fou creada una Comissió de Sanitat, composta de diputats i representants de les institucions mèdiques cabdals de la terra, presidits pel President de la Mancomunitat, per ordenar les futures tasques del Servei de Sanitat, assistint-les amb el seu consell i vigilància.

En els últims cinc anys s'ha anat profunditzant en el coneixement de l'extensió i característiques pròpies que presenten a la nostra terra la tifoidea, la tuberculosi i el paludisme, i ha estat possible iniciar treballs d'ordre pràctic per tal de fer assaigs de lluita contra aquests flagells.

PALUDISME

S'ha publicat un nou volum «*Treballs del Servei de Sanitat 1917 a 1921. I. Paludisme*», que conté l'estudi monogràfic dels diversos focus de la malaltia a la nostra terra i la descripció de les campanyes del Servei contra aquells.

La lluita ha pres diverses modalitats, segons lloc, temps i altres circumstàncies, i així: un projecte complet de sanejament de la zona marítima de Salou, que molt en breu serà una realitat, ha estat enllestit amb la col·laboració de la Secció corresponent d'Obres Hidràuliques i està avui en tramitació a Madrid.

S'han fet assaigs de profilaxi antipalúdica en nuclis limitats a: La Cava; Camarles, 2 anys; Colònia l'Agrícola; Salou, 3 anys; L'Aldea, Estació d'Amposta; Illa de Mar, 2 anys; L'Enveja; Almacelles; Campredó, i Roquer d'Ampolla.

Dispensaris ambulants oberts durant l'estiu i la tardor, en els quals són visitats i tractats gratuïtament els malalts, han sigut establerts en anys successius i amb creixent èxit a: Abadia d'Amposta, Ajuntament de Tortosa, Prat de Llobregat, Campredó, Vinallop, Viladecans i Almacelles.

Cal assenyalar especialment la campanya que

s'està realitzant de tres anys ençà en el Baix Llobregat per tal de jugular la revivència de l'extingit focus palúdic del delta del Llobregat, provocada pel cultiu de l'arròs i que amenaçava seriosament la ciutat de Barcelona.

Proveïts d'utilitatge necessari per l'estudi de les qüestions relacionades amb el paludisme (microscopis, colorants, animals d'experimentació, etc.), i de mitjans de tractament; hi ha en l'actualitat amb caràcter fixe tres laboratoris-dispensaris:

A Prat de Llobregat, per la zona del Baix Llobregat.

A Almacelles, per la zona del Canal d'Aragó i Catalunya.

A l'estació d'Amposta-Aldea, per la zona del delta esquerre de l'Ebre.

TIFOIDEA

La labor sanitària en aquest aspecte, ha estat encaminada envers l'estudi i evitació de la febre tifoidea, malauradament massa estesa a Catalunya. Contra d'ella s'han usat pel Servei els mitjans que els darrers avenços científics han mostrat ésser eficaces havent obtingut de l'aplicació de tals mitjans els més excel·lents resultats.

Resumint la tasca realitzada veurem que s'han practicat vacunacions antitífiques en el curs d'epidèmies locals i amb el fi d'evitar la seva propagació, en les poblacions de: Sant Climent de Llobregat, Santa Eugènia de Ter, Pont de Vilumara, Lleyda, Canet de Mar, Prat de Llobregat, Salt, Talamanca, Navarcles, Besalú, Mollet del Vallès, Taradell, Santa

Eulàlia de Riuprimer, Sant Privat de Bas, etc. Així mateix s'ha fet igual tasca preventiva en els asilats dels establiments benèfics de la Mancomunitat a Lleyda, Tarragona, Barcelona i Girona.

S'ha intervingut en l'estudi, dominació i plantejament de plans de sanejament en els esclats epidèmics de febre tifoidea de les poblacions de: Collell, Pont de Vilumara, Taradell, Santa Eulàlia de Riuprimer, Talamanca, Salt i Sabadell.

En les poblacions de Pont de Vilumara, Sant Pere de Torelló, Bellvey, Alberola, Llivia, Sant Hipòlit de Voltregà i Barberà, que prengueren part en el concurs obert per la Mancomunitat per fer l'estudi d'un nou abastiment d'aigua potable, se'ls hi ha fet pel Servei l'anàlisi químic i bacteriològic de l'aigua, i s'ha contribuït a l'estudi de l'abastiment d'acord amb la Secció d'Obres Hidràuliques i de Sanejament de la Mancomunitat.

Demés d'aquests anàlisis i dels practicats en les poblacions on hi han hagut esclats epidèmics, se n'han fet d'altres a Matadepera, Sardanyola, Palamós, Argenton, Lleyda i Tarragona.

Tota aquesta obra comporta un seguit de treballs auxiliars al practicar les operacions diverses dels anàlisis esmentats de les aigües, i dels fets amb la sang i productes patològics dels malalts, per a la determinació exacta de la forma epidèmica.

Igualment, la preparació de la vacuna antitífica necessària, que també és elaboració especial del Servei de Sanitat, i que es serveix gratuïtament a tots els Ajuntaments que ho solliciten.

TUBERCULOSI

En possessió d'un avenç de les dades estadístiques necessàries i preliminars per a tota campanya seriosa, i d'acord amb les noves doctrines i el que l'experiència ha sancionat definitivament en altres països es va plantejar la lluita antituberculosa vers una doble finalitat : el fer-la *completa*, entenent per tal la que disposa dels elements necessaris per fer el tractament de totes les formes de la malaltia i a totes les edats i el fer-la *proporcionada* a les necessitats mínimes de Catalunya.

Com a nucli inicial va inaugurar-se en 23 d'abril de 1921 el Servei d'Assistència Social dels Tuberculosos de Catalunya, establert al carrer de Radas (Barcelona-Poble Sec.)

Les activitats del Servei són d'ordre:

a) *Doctrinal*. — Formació d'una biblioteca clàssica i moderna de fisiologia on es reuneixin tots els llibres i opuscles referents a la malaltia en tots els seus aspectes, clínic, social, etc.

Formació d'una colecció de peces d'anatomia patològica, macro i microscòpica de la tuberculosi i d'altres malalties respiratòries, amb el material obtingut en les institucions hospitalàries anexas i altres.

b) *D'ensenyament*. — Cursos monogràfics i complets per a metges i estudiants, sobre tuberculosi pulmonar.

c) *D'ordre clínic*. — De diagnòstic de la malaltia. De tractament de les formes que poden ser-ho mitjançant un tractament ambulatori.

d) *D'ordre profilàctic*. — Al Servei: reconeixent

sistemàticament la família de tots els individus tuberculosos.

A domicili: mitjançant infermeres visitadores, que hi fan els treballs de profilaxi necessaris en cada cas. Per conferències, articles, fulletons, etc.

e) *D'organització de lluita.* — Establint una relació efectiva amb altres institucions i organismes de la ciutat o de Catalunya, especialitzats o no per tal d'aconseguir una acció coordinada en l'obra antituberculosa.

El treball realitzat fins 31 desembre 1922 ha estat :

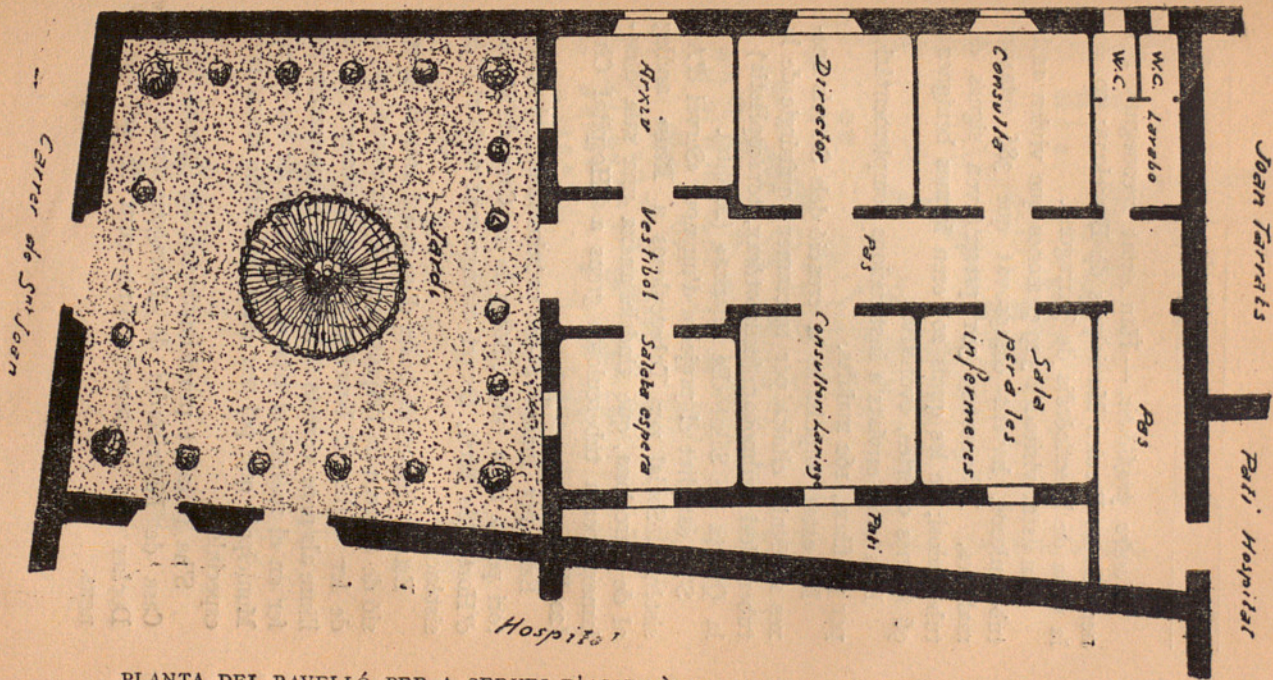
D'ordre doctrinal i d'ensenyament. — Cinc conferències sobre lluita antituberculosa: 3 pel professor Léon Bernard, de París; 2 pel Prof. Wolff-Eisner, de Berlín. Demés el Director va donar-ne dues: una a Girona pel maig de 1922 i un altra a Sevilla pel febrer de 1922.

S'han donat els cursos següents: un de tècniques clíniques per diagnòstic de la tuberculosi pulmonar (novembre 1921); altre d'interpretació d'imatges Röntgen del pulmó, en la tuberculosi pulmonar (maig 1922). Dos cursos sobre tuberculosi pulmonar (14 lliçons) als alumnes de la Clínica Mèdica de la Facultat de Medicina (Prof. Dr. Ferrer Solervicens), 1921-1923.

D'ordre clínic (diagnòstic i terapèutic).

Han estat visitats.....	2,393	malalts
D'aquests eren tuberculosos.....	1,506	»
Han estat tractats al Servei.....	953	»
Han estat tractats en clíniques, per neumotòrax artificial, tractament higiènic	172	»

Sala social de Sant Joan.

PLANTA DEL PAVELLÓ PER A SERVEI D'ASSISTÈNCIA SOCIAL ALS TUBERCULOSOS A REUS

D'ordre profilàctic. — Han estat reconeguts 150 nens de les Escoles Municipals de Barcelona; 50, de la Casa de Misericòrdia de Tarragona.

Han estat visitades 529 persones que vivien amb tuberculosos, havent comprovat que 386 estaven malaltes. D'aquestes, 301 presentaven signes de tuberculosi; de les quals 205 eren formes benignes i 96 formes obertes, evolutives.

Han estat enviats a institucions complementàries per profilaxi, 162 malalts.

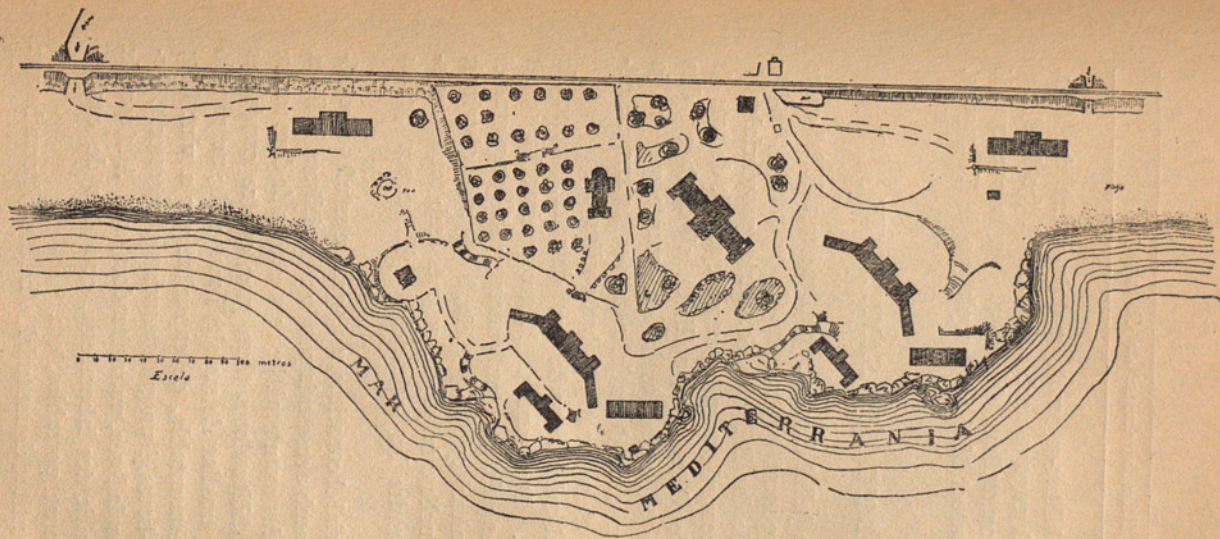
Ha estat impulsada la creació dels Serveis aneques següents: clínica per tractament quirúrgic de la tuberculosi pulmonar (neumotòrax, toracoplàstia) a la Quinta de Salut «La Alianza» (20 llits).

S'ha estudiat el projecte d'un nou «Servei d'Assistència Social per Tuberculosos a Reus» anàleg al de Barcelona, que tindria anexa una sala d'isolament per a tuberculosos greus a l'Hospital Civil (20 llits).

Està per inaugurar-se pròximament el Sanatori per a nens tuberculosos de la Casa de Caritat d'Horta (80 llits), Servei connexionat amb el d'Assistència.

Estant fent-se les bases d'un acord amb la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, per tal de fer arribar el benefici de l'ensenyament a l'aire lliure als nens visitats al Servei que ho necessitin, i de fer en el mateix el triatge dels nens de les Escoles Municipals que pel seu estat necessitin tractaments especials.

S'ha instal·lat provisionalment als jardins de la Casa de Misericòrdia de Tarragona, una barraca Docker per tractament amb cura de sol de 30 nens.

CRÒQUIS DEL PLANOL D'INSTAL·LACIÓ DEL «PREVENTORIUM» I ESCOLA SANATORI MODEL
PROJECTAT A LES PLATJES DE TARRAGONA

Ha d'habilitar-se molt pròximament la Casa Blanca de Tarragona amb el mateix fi (40 llits).

Es va desenrotllant el projecte per la construcció d'Escola-Sanatori Model a les platges de Tarragona.

BRIGADES SANITÀRIES

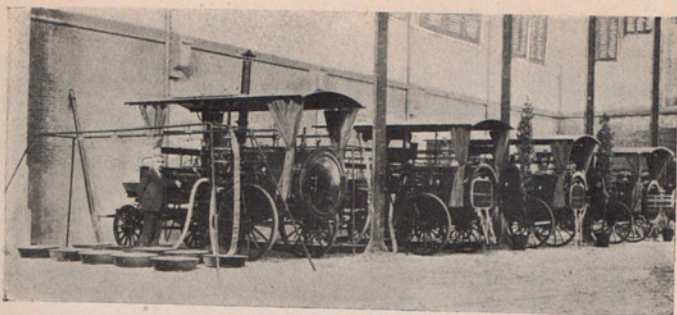
En 28 de juliol de 1921 aparegué una Reial ordre creant o disposant la formació de patronats pel funcionament de les Brigades Sanitàries provincials.

La Mancomunitat amb l'encoratjament de tots els municipis de Catalunya, sollicità s'eximís els dits municipis de tal càrrec tenint en compte que ella ja es trobava en camí de satisfer del tot les ànsies sanitàries, com n'era mostra l'obra realitzada.

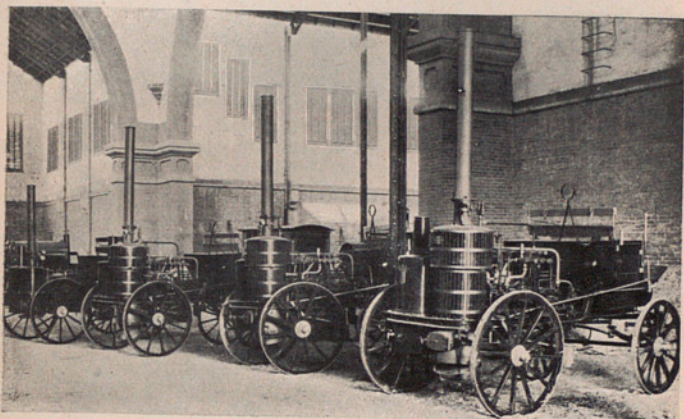
Per Reial ordre de 19 de gener de 1922, es concedia el sol·licitat. Per tant, la Mancomunitat ha seguit l'obra començada fent un concurs per completar el material sanitari que ja posseïa, i que s'ha distribuït en quatre nuclis o brigades equipats amb tot el necessari per atendre les incidències epidèmiques que es presentin.

El material el constitueixen: quatre estufes locomòbils grans, amb accessoris per dutxes, útils en la lluita contra el tifus exantemàtic; tres estufes de dues rodes; quatre potabilitzadores tèrmiques; quatre camionets «Ford» per trasllat de malalts i materials; un pavelló hospital desmuntable, de capacitat per a vint llits; dos carros-botes, i un gran nombre d'accessoris, formògens, encaladores, pulveritzadors, etc. Així mateix s'han adquirit dos laboratoris, complets de campanya, fàcilment portables, etc.

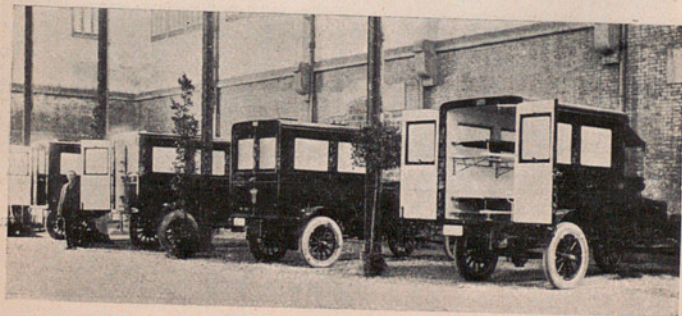
Tal quantitat de material, s'ha dividit com havem

Brigades sanitàries. — Grans estufes locomòbils

Brigades sanitàries. — Potabilitzadores

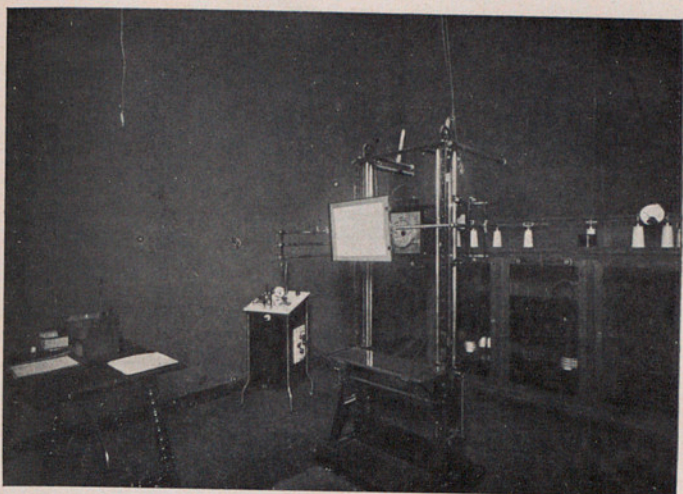
Brigades sanitàries. — Automòbils pel transport de malalts i de material sanitari

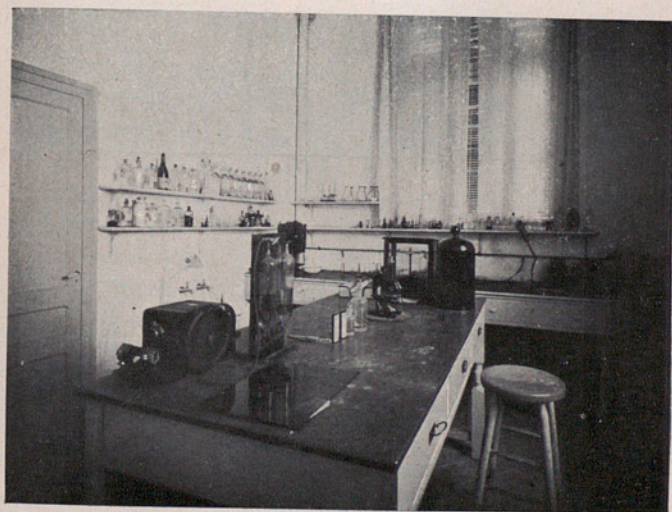
Dispensari antipalúdic a Prat de Llobregat. — El laboratori

Servei d'assistència social als tuberculosos (Radas, 24, Barcelona). — Una sala de consulta

Servei d'assistència social als tuberculosos (Radas, 24, Barcelona). — Departament de Raigs X

Servei d'assistència social als tuberculosos (Radas, 24, Barcelona)
El laboratori

Gràfics de la campanya de recollida d'escombraries a Barcelona realitzada per les brigades sanitàries durant la vaga de transports. Juny 1923
Arxiu General de la Diputació de Barcelona. Biblioteca

dit abans, en quatre nuclis (Lleyda, Barcelona, Reus i Figueras). Això permetrà que per haver estalviat la Mancomunitat les despeses de brigades als Ajuntaments, aquests puguin esmerçar més atenció en els serveis sanitaris en cada localitat; perfeccionar els hospitals comarcals, etc., i de tal conjunt de coses que en surti un millorament higiènic de Catalunya, que en realitat vol dir benestar i riquesa.

Ben recentment ha estat possible mostrar l'eficàcia de la nostra organització amb el brillant concurs que les nostres brigades convenientment amplia- des han prestat a l'Ajuntament de la ciutat de Barcelona, lliurant-la dels munts d'escombraries que omplenaven els carrers, amb perill imminent per a la salut pública.

Algunes dades estadístiques donaran idea de la importància d'aquesta col·laboració.

Començà el servei el dia primer de juny.

S'extragueren i tiraren al mar un promig de 400 m.³ diaris d'escombraries. El total transportat d'aquestes fou de 8,500 m.³

Hi estigueren ocupats 150 peons, capataços i caminers, provistos d'elements sanitaris (cabetes, desinfectants, ulleres, etc.), que assegurassin la seva salut i fessin menys penosa la seva obra meritòria;

90 mossos d'esquadra.

El número mig de camions diaris empleats fou de 25.

Per guiar aquests, s'obtingué, el concurs de personal del Servei d'Obres Públiques de la Mancomunitat, la cooperació ciutadana amb xofers que es prestaren voluntaris, i la de les autoritats militars i marítimes que així mateix oferiren elements valuosos per a la conducció dels camions.

*CURSETS DE DIAGNÒSTIC DE LABORATORI
DE LES MALALTIES INFECCIOSES PER A
METGES*

La cooperació de l'estament mèdic a l'obra sanitària mancomunal s'assegura i augmenta amb els cursos que han començat a professar-se entre els metges de diverses comarques: Empordà, Camp de Tarragona, etc. Tenen per fi, el desig d'acréixer i afinar les possibilitats diagnòstiques de la pràctica diària dels metges que viuen allunyats dels grans centres. No cal remarcar la importància que un diagnòstic acurat i precoç dels primers casos té per deturar un esclat epidèmic.

Fins ara s'han professat dos cursos: un a Reus, de 30 desembre de 1922 a 12 gener de 1923, amb assistència de 12 alumnes (màxim d'inscripcions permeses), i altre a Figueres, de 31 març a 15 abril de 1923, amb igual nombre d'inscrits, que ho foren metges i apotecaris de la població i dels pobles veïns.

Les lliçons es donen en dissabtes i diumenges successius, desenrotllant-se pel professor Dr. Antoni Salvat, Catedràtic d'Higiene de la Facultat de Medicina i individu de la Comissió de Sanitat, un programa breu, però altament pràctic, com pot veure's a continuació.

1) Recol·lecció de matèries per a la micrografia senzilla. Frotis fixats sobre portaobjectes, de sang i de secrecions i excrecions patològiques.

2) Manera de recollir matèries destinades a examen microgràfic i eventualment a sèbres i inoculacions. Sangs, pus, esputs, orines, líquid cèfalo-

raquidi, exudats de les seroses i cavitats, productes de biòpsia, mostres de neoplàsies, etc.

3) Recollida de mostres d'aigües, productes alimenticis, matèries sospitoses i animals, possibles portadors de gèrmens, per a son reconeixement.

4) Coloracions senzilles en fresc i prèvia fixació.

5) Coloracions diferencials i mixtes. Gram, Ehrlich, etc.

6) Examen d'esputs i especialment del bacil de Koch.

7) Examen de sang i especialment per a la investigació del paludisme.

8) Examen citològic i bacteriològic d'exudats patològics i especialment dels del naso-farinx.

9) Preparació de mitjans de cultiu.

10) Sembres de mostres patològiques (hemocultius, piocultius, etc.).

11) Tècnica general de la reacció de «Bordet Gengou».

12) Tècnica de les inoculacions experimentals i de les biòpsies i autòpsies en els animals d'experimentació.

13) Tècnica general d'histologia patològica.

14) Examen bacteriològic d'aigües.

Aquest treball de coordinació i aprofitament de les activitats disperses arreu de la nostra terra, es completarà amb l'organització d'un Servei d'estadística demogràfica i d'informació dels establiments sanitaris i benèfics, per tal d'aconseguir un màxim rendiment d'aquestes institucions en benefici de la salut del nostre poble.

PUBLICACIONS

Treballs del Servei Tècnic del Paludisme 1915-1916.
I volum de 155 planes.

Treballs del Servei de Sanitat 1917 a 1921. I, Paludisme. I volum de 222 planes.

Cartell aconsellant mides higièniques amb ocasió de l'epidèmia de grip de 1918.

Cartell indicant mides de profilaxi en la lluita contra el paludisme.

Mapa de Catalunya amb la indicació del tant per cent de mortalitat per tuberculosi en els camps i en diverses ciutats importants.

Cartell dibuixat per Ramon Casas anunciant el començament de l'obra antituberculosa del Servei.

Consells als tuberculosos. 4 planes.

Treballs de Lluita antituberculosa 1919-1922.
Follet de 16 planes.

ANEXOS

ESTAT DEMOSTRATIU DEL MOVIMENT D'ASILATS EN ELS MANCOMIS DES DE PRIMER D'ABRIL A 31 DESEMBRE DE 1922

	SALT		SANT BOY		PERE MATA		TOTAL	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Existència a primer de mes.....	185	209	662	647	153	161	1,000	1,017
Ingressats	8	4	17	6	3	3	28	13
Abril.....	Total d'acollits		193	213	679	653	1,028	1,030
	Sortits		4	4	13	6	18	11
Existència per al mes vinent	189	209	666	647	155	163	1,010	1,019
Ingressats	9	8	12	17	1	4	22	29
Maig.....	Total d'acollits		198	217	678	664	1,032	1,048
	Sortits		8	4	11	8	20	12
Existència per al mes vinent	190	213	667	656	155	167	1,012	1,036
Ingressats	4	6	16	16	3	2	23	24
Juny.....	Total d'acollits		194	219	683	672	1,035	1,060
	Sortits		4	6	18	6	23	13
Existència per al mes vinent	190	213	665	666	157	168	1,012	1,047
Ingressats	16	5	14	10	3	2	33	17
Juliol.....	Total d'acollits		206	218	679	676	1,045	1,064
	Sortits		8	8	11	8	19	16
Existència per al mes vinent	198	210	668	668	160	170	1,026	1,048
Ingressats	6	3	10	9	1	6	17	18
Agost.....	Total d'acollits		204	213	678	677	1,043	1,066
	Sortits		11	5	10	7	2	14
Existència per al mes vinent	193	208	668	670	161	174	1,022	1,052
Ingressats	3	2	17	4	1	2	21	8
Setembre.....	Total d'acollits		196	210	685	674	1,043	1,060
	Sortits		2	11	6	5	11	19
Existència per al mes vinent	194	199	679	669	159	173	1,032	1,041
Ingressats	6	6	6	9	2	5	14	20
Octubre.....	Total d'acollits		200	205	685	678	1,046	1,061
	Sortits		6	3	5	7	14	13
Existència per al mes vinent	192	202	680	671	160	175	1,032	1,048
Ingressats	9	2	16	8	—	6	25	16
Novembre.....	Total d'acollits		201	204	696	679	1,057	1,064
	Sortits		7	3	19	5	28	12
Existència per al mes vinent	194	201	677	674	158	177	1,029	1,052
Ingressats	5	4	7	8	3	3	15	15
Desembre.....	Total d'acollits		199	205	684	682	1,044	1,067
	Sortits		5	3	16	11	22	18
Existència en 31 de desembre	194	202	668	671	160	176	1,022	1,049

	BARCELONA				GIRONA				LLEYDA				TARRAGONA				TOTALS				General	
	Nens		Nenes		Nens		Nenes		Nens		Nenes		Nens		Nenes		Nens		Nenes			
	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E	L	E		
Abril	Existència a primer de mes	179	2,333	135	2,325	14	77	18	72	68	19	50	57	47	10	30	10	308	2,439	233	2,464	5,444
	Ingressats	10	71	5	81	2	12	3	13	1	1	2	2	5	—	2	2	18	84	12	96	212
	Total d'acollits	189	2,404	140	2,406	16	89	21	85	69	20	52	59	52	10	32	12	326	2,523	245	2,562	5,656
Maig	Sortits	3	73	4	82	1	9	2	17	—	1	1	—	5	4	5	4	88	11	105	208	
	Existència per al mes vinent	186	2,331	136	2,324	15	80	19	68	69	19	51	58	52	5	28	7	322	2,435	234	2,457	5,448
	Ingressats	9	61	6	59	2	9	4	6	—	5	—	4	—	2	3	3	11	77	13	72	173
Juny	Total d'acollits	195	2,392	142	2,381	17	89	23	74	69	24	51	62	52	7	31	10	333	2,512	247	2,529	5,621
	Sortits	8	62	7	59	—	6	—	7	1	5	—	2	—	2	—	3	9	75	7	70	161
	Existència per al mes vinent	187	2,330	135	2,325	17	83	23	67	68	19	51	60	52	5	31	7	324	2,437	240	2,459	5,460
Juliol	Ingressats	4	44	5	57	1	8	4	8	3	3	2	1	—	3	—	9	55	14	62	140	
	Total d'acollits	191	2,374	140	2,377	18	91	27	75	71	22	53	62	53	5	34	7	333	2,492	254	2,521	5,600
	Sortits	5	37	7	59	—	5	3	9	1	2	1	—	1	—	—	—	7	44	11	61	123
Agost	Existència per al mes vinent	186	2,337	133	2,331	18	86	24	66	70	20	52	62	52	5	34	7	326	2,448	243	2,460	5,477
	Ingressats	8	46	4	44	2	10	1	12	—	—	2	1	1	1	4	—	11	57	11	57	136
	Total d'acollits	194	2,383	137	2,375	20	96	25	78	70	20	54	63	53	6	38	7	337	2,505	254	2,517	5,613
Setembre	Sortits	4	47	3	57	—	—	—	10	—	1	1	3	1	—	4	1	6	56	9	51	122
	Existència per al mes vinent	190	2,336	134	2,332	19	88	24	68	70	19	53	60	52	6	34	6	331	2,449	245	2,466	5,491
	Ingressats	11	42	8	48	2	6	3	6	2	—	4	—	—	2	1	1	17	49	16	47	129
Octubre	Total d'acollits	201	2,378	142	2,377	21	94	27	74	72	19	57	60	54	7	35	8	348	2,498	261	2,513	5,620
	Sortits	8	31	3	33	3	5	7	7	—	—	—	—	3	—	—	—	14	36	10	40	100
	Existència per al mes vinent	193	2,347	139	2,335	18	89	20	67	72	19	57	60	51	7	35	8	334	2,462	251	2,473	5,520
Novembre	Ingressats	6	38	7	55	—	6	—	9	4	—	3	1	4	2	1	—	14	46	11	63	134
	Total d'acollits	199	2,385	146	2,381	18	95	20	76	76	19	60	61	55	9	36	8	348	2,508	262	2,536	5,654
	Sortits	6	37	7	55	1	4	—	10	1	—	2	3	1	—	1	—	9	41	10	65	125
Desembre	Existència per al mes vinent	193	2,348	139	2,335	17	91	20	66	75	19	58	54	9	35	8	339	2,467	252	2,471	5,529	
	Ingressats	5	41	13	44	—	9	—	9	3	9	3	2	1	9	2	—	9	68	18	60	155
	Total d'acollits	198	2,389	152	2,379	17	100	20	75	78	28	61	60	55	18	37	8	348	2,535	270	2,531	5,684
Desembre	Sortits	31	59	15	39	—	14	2	10	2	7	2	2	19	2	10	2	52	82	29	74	237
	Existència per al mes vinent	167	2,330	137	2,324	17	86	18	65	76	21	59	58	36	16	27	6	296	2,453	241	2,457	5,447
	Ingressats	6	56	10	56	1	4	1	5	2	—	3	—	4	2	—	1	13	62	14	52	141
Desembre	Total d'acollits	173	2,386	147	2,381	18	90	19	70	78	21	62	58	40	18	27	7	309	2,515	255	2,509	5,588
	Sortits	5	55	17	55	1	2	—	2	3	—	1	1	2	1	1	—	11	58	19	56	144
	Existència per al mes vinent	168	2,331	130	2,324	17	88	19	68	75	21	61	57	38	17	26	7	298	2,457	236	2,453	5,444
Desembre	Ingressats	6	60	15	59	—	8	1	6	—	—	1	2	1	—	1	1	7	68	18	59	152
	Total d'acollits	174	2,391	145	2,386	17	96	20	74	75	21	62	59	39	17	27	8	305	2,525	254	2,512	5,596
	Sortits	2	55	12	53	—	10	—	4	1	1	4	5	1	—	1	—	4	66	17	61	148
Existència en 31 de desembre		172	2,336	133	2,329	17	86	20	70	74	20	58	54	38	17	26	8	301	2,459	237	2,451	5,448

MOVIMENT TOTAL D'ASILATS ACOLLITS EN LES CASES DE MISSIÓ CORDIA DES DE PRIMER D'ABRIL A 31 DE DESEMBRE DE 1922

	BARCELONA		GIRONA		LLEYDA		TARRAGONA		TOTAL		
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	
Abril	Existència a primer de mes....	1,059	731	177	164	145	156	75	82	1,456	1,133
	Ingressats	12	4	5	10	5	1	10	2	32	17
	Total d'acollits	1,071	735	182	174	150	157	65	84	1,488	1,150
Maig	Sortits	23	8	2	4	2	3	17	8	44	23
	Existència per al mes vinent ..	1,048	727	180	170	148	154	68	76	1,444	1,127
	Ingressats	7	—	2	1	1	—	1	1	11	2
Juny	Total d'acollits	1,055	727	182	171	149	154	69	77	1,455	1,129
	Sortits	11	4	4	4	3	1	—	1	18	10
	Existència per al mes vinent ..	1,044	721	178	167	146	153	69	76	1,437	1,119
Juliol	Ingressats	3	4	3	1	2	5	2	2	10	12
	Total d'acollits	1,047	721	181	168	148	158	71	78	1,447	1,131
	Sortits	5	—	4	4	2	5	3	—	14	11
Agost	Existència per al mes vinent ..	1,042	721	177	164	146	153	68	78	1,433	1,120
	Ingressats	31	1	3	7	4	8	3	1	41	24
	Total d'acollits	1,073	721	180	171	150	161	71	79	1,474	1,144
Setembre	Sortits	8	7	5	7	4	2	3	2	20	18
	Existència per al mes vinent ..	1,065	721	175	164	146	159	68	77	1,454	1,126
	Ingressats	13	—	4	4	3	6	1	—	21	12
Octubre	Total d'acollits	1,078	721	179	168	149	165	69	77	1,475	1,138
	Sortits	15	4	10	7	2	—	2	1	29	12
	Existència per al mes vinent ..	1,063	714	169	161	147	165	67	76	1,446	1,126
Novembre	Ingressats	15	—	1	1	3	1	2	1	21	3
	Total d'acollits	1,078	714	170	162	150	166	69	77	1,467	1,129
	Sortits	58	1	1	4	2	1	—	—	61	25
Desembre	Existència per al mes vinent ..	1,020	714	169	158	148	165	69	77	1,406	1,104
	Ingressats	51	1	1	6	2	4	21	15	75	39
	Total d'acollits	1,071	715	170	164	150	169	90	92	1,481	1,143
Desembre	Sortits	13	4	4	5	3	3	—	5	20	17
	Existència per al mes vinent ..	1,058	711	166	159	147	166	90	87	1,461	1,126
	Ingressats	33	8	3	3	4	4	—	—	45	16
Desembre	Total d'acollits	1,091	711	174	162	151	170	90	87	1,506	1,142
	Sortits	12	—	5	1	3	1	2	—	22	6
	Existència per al mes vinent ..	1,079	711	169	161	148	169	88	87	1,484	1,136
Desembre	Ingressats	22	6	2	—	—	1	—	2	28	7
	Total d'acollits	1,101	717	175	163	148	170	88	89	1,512	1,143
	Sortits	42	4	6	6	2	1	—	1	58	18
Existència en 31 de desembre ..		1,049	711	171	157	146	169	88	88	1,454	1,125

FLECA DELS ESTABLIMENTS DE BENEFICÈNCIA

RENDIMENT DE LA FARINA I PREU DEL PA A QUE RESULTA ELABORAT EN DIFERENTS ESTABLIMENTS DE BENEFICÈNCIA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

MESOS	PREU DE LA FARINA PER 100 QUILOS					RENDIMENT FARINA PER 100 QUILOS					PREU MIG DEL PA PER 100 QUILOS				
	BARCELONA Cases de		GIRONA	LLEYDA	TARRA- GONA	BARCELONA Cases de		GIRONA	LLEYDA	TARRA- GONA	BARCELONA Cases de		GIRONA	LLEYDA	TARRA- GONA
	Caritat	Maternitat				Caritat	Maternitat				Caritat	Maternitat			
Abril.....	70'03	70'—	66'25	68'83	71'96	114'84	111'128'—	125'30	129'19	67'989	69'701	54'40	59'49	64'12	
Maig.....	70'30	70'—	66'25	68'83	73'—	123'71	111'129'—	123'—	128'28	63'12	69'701	58'80	84'13	65'30	
Juny.....	68'333	70'—	66'25	68'83	74'08	124'04	111'127'—	126'17	127'06	63'08	69'701	59'80	60'28	63'30	
Juliol.....	68'—	70'—	64'75	67'50	73'07	122'46	111'128'—	123'50	129'60	61'314	68'081	59'02	60'539	64'46	
Agost.....	67'—	70'—	64'75	67'50	73'50	121'30	111'129'—	123'11	129'95	61'94	67'038	58'01	62'36	64'64	
Setembre..	67'—	70'—	64'75	67'244	72'—	127'75	111'129'50	126'05	128'90	56'968	63'630	57'06	56'96	64'23	
Octubre...	64'—	70'—	64'50	64'78	73'—	127'679	111'129'—	126'43	128'75	53'527	64'067	57'30	56'71	64'98	
Novembre..	62'40	62'50	64'50	64'78	71'714	127'85	111'130'—	125'76	128'96	52'651	58'501	56'10	57'—	64'54	
Desembre..	61'—	62'50	64'50	62'63	67'50	124'51	111'131'—	125'36	128'24	53'347	58'706	57'10	55'30	59'60	
Gener.....	60'428	62'50	64'50	60'73	67'—	125'31	111'131'—	124'90	129'80	52'30	57'032	57'10	55'—	60'—	
Febrer....	60'25	62'50	64'50	60'73	67'—	125'50	111'129'—	123'60	128'37	52'30	59'24	57'90	53'88	60'—	
Març.....	59'65	62'50	64'50	60'73	67'—	124'55	111'130'—	122'80	127'87	51'70	59'90	57'—	54'—	60'—	

II
POLÍTICA SOCIAL

III-9

POLÍTICA SOCIAL

Les orientacions del Consell, confirmades per l'Assemblea amb les consignacions dels Pressupostos, per a iniciar aquests serveis, assenyalen, dins la modèstia dels mitjans disponibles, la voluntat de no desatendre un ordre de problemes que guanya llocs preferents en el viure dels pobles.

I no havem únicament procurat servir les necessitats d'orientació afavorint els estudis d'entitats especialitzades en la matèria i cooperant a les obres preferentment socials d'institucions com la Quinta de Salut «La Alianza», si ó que havem vigilat les necessitats més urgents de la quotidianitat del nostre viure, acudint, per compte propi, a posar-hi remei en la mesura que la nostra potencialitat econòmica ens ha permès.

Desgraciadament, havem topat amb tals dificultats, i el bon desig de la Mancomunitat ha hagut d'encabir-se dins d'una tal estretor de límits, que no poden, certament, les realitzacions, en aquest ordre de coses, satisfer el nostre interès en favor de les classes obreres del país.

S'han de considerar, doncs, les institucions i les actuacions isolades que passarem a enumerar de seguida, com una mera iniciació, com l'expressió solament de l'anhel que sent la Mancomunitat d'en-

trar en el camí de les reformes socials que constitueixen, a hores d'ara, una de les obres primordials a realitzar, i una de les més altes preocupacions dels governants de tots els pobles.

Hem assenyalat ja la causa que impedeix avui a la Mancomunitat desenrotllar amples iniciatives en aquest camp de l'acció social. Les reformes socials són altament dispendioses, perquè llurs beneficis han de distribuir-se sobre multituds. La Mancomunitat no podria suportar les enormes càrregues que en els seus Pressupostos li representaria el desenrotllar un vast programa en aquest ordre de coses.

Heu's aquí per què, si bé amb recança, hem hagut d'ajornar els nostres propòsits i limitar-nos, entretant, a instaurar les institucions que segueixen, sobre les quals ens limitarem a donar-ne una idea sintètica. Algunes d'elles no han estat sinó un assaig, fallit a vegades. No obstant, creiem interessant de donar-ne compte per tal com aquest llibre pugui donar una idea completa de l'obra total de la Mancomunitat.

CONCESSIÓ DE PENSIONS A OBRERS QUE HAGIN COMPLERT L'EDAD DE 75 ANYS

Per a la concessió d'aquestes pensions s'aprovaren les bases següents :

1.ª Els Ajuntaments acordaran un passament als vells que resideixin en llurs respectives poblacions, subjectant-lo a les condicions que tinguin a bé acordar i assenyalant en els respectius Pressupostos les quantitats corresponents.

2.ª Les pensions hauran de concertar-se amb la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, perquè,

com a delegada de l'Institut Nacional de Previsió, obtinguin la bonificació concedida per l'Estat.

3.ª Les pòlisses o llibretes seran de renda vitalícia immediata, i no podran ésser objecte d'embargament ni retenció de cap mena, havent de servir únicament i exclusivament per al socors del pensionat.

4.ª La Mancomunitat bonificarà les pensions concedides pels Ajuntaments dins dels següents límits : la bonificació no serà mai superior a l'import de la pensió concedida per l'Ajuntament; i tampoc podrà passar, la dita bonificació o remesa de la Mancomunitat, de *noranta una pessetes anuals* per vell pensionat.

5.ª Els beneficiaris de les pensions que bonificarà la Mancomunitat, hauran de reunir les condicions que es detallen :

- a) Haver complert l'edat de setanta cinc anys.
- b) Esser de bona conducta.
- c) Esser indigent i desvalgut, això és : mancar de recursos propis i que no els tinguin tampoc els seus propparents, i no estar acollit a cap establiment de beneficència o rebre'n l'auxili.
- d) Haver treballat la major part de la seva vida.
- e) Esser fill de Catalunya, o, almenys, resident en ella durant els trenta anys darrers.
- f) Esser veí de la població de més de deu anys.

6.ª La remesa de la bonificació de la Mancomunitat es farà per semestres, imposant-se les quantitats corresponents en la Caixa de Pensions o en les seves sucursals.

7.ª Les pensions es pagaran als vells o a les persones que els tinguin recollits, setmanalment.

8.ª Els Ajuntaments constituïran Juntes de Pa-

tronat que curaran de l'admissió de les sollicituds i del règim del servei en el respectiu Municipi. En les dites Juntes de Patronat tindran representació tots els estaments i totes les organitzacions econòmiques i socials del Municipi. La Mancomunitat de Catalunya podrà nomenar també persona que la representi dins de la pròpia Junta.

9.ª Les Juntes de Patronat podran assessorar-se, per al millor compliment de llur missió, de l'Oficina de Política Social de la Mancomunitat, a la que anualment hauran de trametre, mitjançant el respectiu Ajuntament, una succinta Memòria de llur gestió.

El Consell de la Mancomunitat va creure que podia suprimir-se la partida destinada a aquestes pensions, la qual, per diverses causes, no ha estat invertida.

Aquestes causes han estat gairebé sempre la manca d'interès dels Ajuntaments per acollir els seus vells als beneficis d'aquest servei de la Mancomunitat. No sols foren poquíssims — tres només — els que demanaren aquestes pensions, sinó que fou impossible d'arribar, àdhuc amb els que els demanaren, a l'establiment del servei, ja sia per la manca de cooperació dels encarregats de facilitar les dades necessàries per a l'atorgació de pensions, ja sia per la falta de coordinació d'aquests amb la Caixa de Pensions. Tot, en fi, motivà la supressió d'aquest servei, que amb tan bon desig creà la Mancomunitat. Sobretot després d'aprovar l'Estat el règim de pensions que venia a fer inútil la nostra actuació en aquest aspecte de la vida social del nostre poble.

ASSEGURANÇA A FAVOR DELS INFANTS ASILATS

L'organització de la dita assegurança s'havia proposat amb les bases que segueixen :

1.ª La Mancomunitat de Catalunya instituirà l'assegurança infantil en tots els establiments benèfics provincials de la nostra terra, a l'objecte de formar, a favor dels asilats, un capital dotal cobrador per aquells en complir els vint anys d'edat.

2.^a Les llibretes es concertaran amb la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Barcelona, per a contribuir a l'Obra Maternal, instituïda per la dita Caixa.

3.^a Les imposicions a nom dels infants assegurats, es faran per la Mancomunitat des dels dos als quinze anys d'aquells.

4.^a Complerta pels assegurats l'edat dels quinze anys, podran continuar voluntàriament fent imposicions en les seves respectives llibretes, a les quals s'aplicarà també qualsevol donatiu que en el successiu rebessin els infants asilats.

5.ª Complerts els quinze anys, i en abandonar l'Establiment benèfic, l'assegurat, bé per prescripció reglamentària, bé per voluntat pròpia, se'ls remetrà la llibreta representativa del capital dotal format. El Consell, però, condicionarà la forma i el temps de la remesa del capital, atesa la finalitat de la Institució, dins el terme màxim de vint anys, fixat en la base primera. S'exceptuaran aquells que siguin afillats per alguna persona.

6.ª Igualment s'exceptuaran aquells que per

llur comportament hagin estat expulsats de l'Establiment.

7.ª Les llibretes dels assegurats que morin abans dels vint anys, les dels que siguin afillats i les dels esmentats en la base anterior, es cancel·laran, distribuint-se el capital que en aquell moment representin entre les dels altres assegurats del mateix Establiment. Aquesta operació es farà anualment en el mes de gener, respecte dels casos ocorreguts en el transcurs de l'any anterior.

8.ª Anualment la Mancomunitat destinarà, als fins esmentats en aquestes bases, la quantitat de 50,000 pessetes, la qual podrà ésser augmentada o rebaixada en els Pressupostos anuals, segons sigui el nombre d'imposicions que s'hagin de fer.

Una vegada aprovades aquestes bases, la Mancomunitat procedí a l'establiment d'aquest benèfic servei. No obstant, va haver de renunciar a aquesta actuació per tal com era difícilíssim adquirir les dades necessàries,—sense les quals era impossible posar en vigor aquest servei—a causa de l'organització deficient que tenien les cases benèfiques a càrrec de les Diputacions abans de passar a la Mancomunitat.

Havent considerat impossible la realització d'aquest projecte d'assegurances, es va procedir a la creació d'una Caixa d'Estalvis dels Asilats de les Cases de Beneficència — que es trobarà en la secció corresponent—i que, en part, ve a substituir la finalitat que amb les bases transcrites volia assolir-se.

BORSA DEL TREBALL

La Borsa del Treball de Barcelona, creada per iniciativa de la Junta Mixta de l'extingit Museu Social, començà a funcionar el dia 2 de gener de 1912.

Té per missió combatre el mal social de la vaga forçosa, satisfent, amb caràcter gratuït, les ofertes i demandes de treball dels patrons, obrers, empleats i servents dels dos sexes i facilitant la col·locació amb les menors molèsties possibles per a uns i altres. Ultra aquest fi immediat, en té d'altres d'interès social: amb les seves classificacions professionals i estadístiques, l'arxiu d'aquesta institució és un element importantíssim per a l'estudi del mercat del treball i el coneixement de la situació econòmica del país.

La Borsa del Treball de Barcelona és regida i administrada per una Junta paritària i autònoma composta de dos vocals obrers, dos vocals patrons i un President. Els dos primers són nomenats per les societats obreres i els dos segons per elecció de les Juntes de les Corporacions o Societats patronals que subventionen la Borsa amb una quantitat anual no inferior a 500 pessetes. El President i el Director eren nomenats per la Junta Mixta del Museu Social.

L'any 1915 es va donar una nova organització, molt semblant a la que tenen les principals Borses estrangeres. Consisteix aquesta organització, en termes generals, en el servei de fitxes i la classificació per grups professionals i els seus subgrups i que el servei

de demandes i oferiments quan esdevé simultani, es realitza instantàniament.

El demandant (obrer) ha d'estar prèviament inscrit a la Borsa, per la qual cosa ha de presentar-se personalment a l'Oficina i Secció corresponent a la seva especialitat exhibint un document acreditatiu d'aptituds i bona conducta. A manca del document acreditatiu d'aptituds ha de presentar-se un títol professional adequat.

Els aprenents que no han treballat mai encara, són remesos a l'Institut d'Orientació Professional per que investigui les aptituds professionals del demandant, i en tots el casos s'atén al dictamen emès per aquell Institut.

La Borsa de Treball és visitada amb molta freqüència per corporacions culturals i obreres. Està en comunicació constant amb les entitats similars de tot Europa. L'any 1914 concorregué a l'Exposició Internacional Urbana a Lió, convidada expressament pel Comitè del dit Certamen. Per a estar al corrent del moviment i estudi de la vaga forçosa, s'ha creat una Biblioteca especialitzada que consta de 500 volums. Amb idèntic objecte s'inscrigué com a membre de l'«Association Internationale pour la lutte contre le chômage», assistint a la 1.ª Assemblea Internacional contra la vaga forçosa, organitzada per l'esmentada associació celebrada a Gand l'any 1913.

Ve realitzant una activa i intensa propaganda, donant preferència a les gestions personals, en les entitats patronals i obreres, així com als particulars.

La més rigorosa imparcialitat presideix tots els actes realitzats per la Borsa, imparcialitat que ha estat aconsellada per l'experiència adquirida durant el

seu funcionament i pel contacte amb les Borses estrangeres, algunes de les quals no donen resultats satisfactoris per no oferir prou garanties de neutralitat i imparcialitat.

La Borsa ha intervingut en la solució favorable de la vaga dels obrers de gèneres de punt de Calella, durant l'any 1913, i en la de picapedrers en el conflicte sorgit a les obres de l'Hospital de Sant Pau l'any 1914.

Anys	Demandes Obrers	Ofertes Patrons	Col·locacions
1912	5,288	3,902	1.435
1913	5.135	3,500	1,863
1914	5,881	2,375	1,517
1915	10,184	4,199	3,557
1916	8,171	4,373	3,572
1917	7,338	4,780	3,540
1918	6,749	4,782	3,594
1919	6,164	3,260	2,639
1920	5,178	3,010	2,450
1921	5,268	1,729	1,666
1922	4,386	1,642	1,533
Totals..	69,742	37,552	27,366

BORSES DE TREBALL MUNICIPALS

Heu's aquí les bases acordades per a llur organització i funcionament :

1.ª La Mancomunitat de Catalunya, d'acord amb la Borsa del Treball de Barcelona, impulsarà l'establiment, arreu de Catalunya, d'Oficines de col·locació per als obrers.

2.ª Es procurarà que, com més aviat millor, les dites Oficines, o Borses de Treball, es constitueixin en les disset poblacions de Catalunya que tenen un nombre superior a deu mil habitants, i en aquelles altres que, amb tot i no arribar al dit nombre d'habitants, siguin centres de comarques industrials d'importància.

3.ª Com a assaig, s'establirà també una Oficina de col·locació de treball agrícola en una comarca de Catalunya, on es cregui convenient.

4.ª Les Oficines de col·locació, o Borses de Treball, que es creïn, hauran de tenir caràcter municipal, això és, hauran d'ésser establertes pels Ajuntaments, els quals facilitaran local, personal i material.

5.ª Cada Ajuntament nomenarà, per al règim de l'Oficina o Borsa corresponent, una Junta o Patronat, la qual estarà composta, ultra un representant de l'Ajuntament, que podrà ésser el mateix Alcalde, i serà President de la Junta, de sis Vocals (tres designats per les entitats patronals i tres per les obreres de la població o comarca).

6.ª La Junta o Patronat de cada Borsa formarà el seu reglament interior, havent-ne de trametre còpia a l'Oficina de Política Social de la Mancomunitat, així com de totes les modificacions que en el successiu s'introduïssin en l'esmentat reglament.

7.ª Totes les Oficines o Borses de Treball estaran en relació constant amb la de Barcelona, la qual, per a aquest efecte, es considerarà central.

8.ª Per al registre d'ofertiments i demandes, les Borses portaran una documentació idèntica, ajustada als models que l'Oficina de Política Social de la Mancomunitat facilitarà a totes.

9.ª Les Borses del Treball locals donaran pre-

ferència, per a les col·locacions, als obrers de la mateixa població o de la comarca corresponent. Cas de no poder, dins d'un terme breu, cobrir les places ofertes, trametran a la Borsa de Barcelona la corresponent nota, que s'ajustarà també a model, perquè aquesta procuri proveir-la.

10.ª Les Borses locals, mitjançant una constant propaganda en la premsa comarcal, faran conèixer llurs serveis al públic, així com hauran també d'anunciar en ella les places ofertes pels patrons, ultra els altres mitjans que considerin convenients perquè els obrers puguin tenir coneixement d'aquells serveis.

11.ª En cas de vaga general o de lock-out, les Borses suspendran en absolut llurs serveis quant als oficis afectats pels dits conflictes, fent-ho saber al públic immediatament que en siguin sabedores.

12.ª Mensualment, les Borses locals trametran a l'Oficina de Política Social de la Mancomunitat una nota o quadro estadístic de llurs serveis.

13.ª Les despeses que el sosteniment de les Borses ocasioni, aniran a càrrec dels respectius Municipis, però seran aquelles subvencionades per la Mancomunitat.

14.ª Les dites subvencions no podran excedir mai de la mitat de l'import total de les dites despeses ni de la xifra de 1,000 pessetes anuals.

15.ª Per a tenir dret a la subvenció de la Mancomunitat, les Borses locals hauran de remetre a l'Oficina de Política Social de la Mancomunitat llurs estats de comptes anuals, així com tots els comprovants necessaris. La Mancomunitat, en vista d'ells, acordarà la subvenció per a l'anyada següent.

16.ª Transitòriament, en el primer any d'exercici de les Borses, la Mancomunitat acordarà la forma

i quantia de la subvenció, dins els límits fixats en la Base catorzena.

17.ª Totes les Borses hauran de tenir un fons de viàtic, destinat a ajudar als obrers que per a col·locar-se s'hagin de traslladar de la població on resideixi la Borsa, a satisfer les despeses de viatges que això els ocasioni. De la subvenció de la Mancomunitat, una quarta part, almenys, serà destinada a nodrir tal fons.

18.ª La Mancomunitat gestionarà de les Companyies de ferrocarrils i altres empreses dedicades al transport de viatgers, una bonificació dels preus dels passatges per als obrers que es trobin en el cas esmentat en la base anterior.

19.ª Per a les despeses que ocasioni aquest servei durant l'any, la Mancomunitat acordà destinar-hi la quantitat de 10,000 pessetes, que figuren, a tal objecte, en el Pressupost corresponent a la Secció d'Acció Social.

Tampoc en aquest aspecte ha estat afortunada la gestió de la Mancomunitat, a causa del migrat interès que els Ajuntaments han demostrat en obtenir la prestació d'aquest servei social.

INSTITUT D'ORIENTACIÓ PROFESSIONAL

Començà a actuar aquesta institució l'any 1915 amb el nom de «Secretariat d'Aprenentatge», adscrit com a dependència de l'extingit Museu Social. Aconsellà la creació d'aquest organisme la necessitat d'orientar els joves en l'elecció d'ofici, exercir sobre els aprenents una missió de patronat i fomentar el desenrotllament de l'ensenyança professional.

Es tingué en compte que la més pregona preocupació dels pares és la de col·locar llurs fills quan surten de l'escola; que desorientats, moltes vegades els empenyen vers oficis sense esdevenidor o pels quals aquells no senten cap afició i que cal, en fi, posar tot l'acurament en l'elecció d'ofici. Per això es necessita un coneixement absolut de les circumstàncies socials i econòmiques del noi i de les professions; de les seves aptituds físiques i mentals, i d'aquelles que exigeixen els oficis, i fou aquesta la tasca iniciada pel Secretariat d'Aprenentatge seguint mètodes primitius, curant, pot dir-se que exclusivament i intensa, de la recollida de dades que havien de constituir el fons d'una futura sòlida actuació. Aquestes dades comprenien: exigències físiques i mentals dels oficis; llurs condicions econòmico-socials, higièniques; malalties professionals; situació de les indústries, etc., etc. Quant a l'acció d'orientació, el Secretariat d'Aprenentatge poca cosa podia

fer per mancança de personal, de material i de local *ad hoc*.

L'any 1918, la Diputació de Barcelona, d'acord amb l'Ajuntament de la capital, reorganitzà el Secretariat d'Aprenentatge donant-li el nom actual d'Institut d'Orientació Professional, dotant-lo d'un local nou, ampliant el seu personal i consignant quantitats per a adquisició del material necessari. Va posar-se la nova institució sota la tutela administrativa d'una Junta de Govern mixta municipal i mancomunal i sota la tutela científica d'un Consell Tècnic.

L'Institut d'Orientació Professional es dedica a practicar l'orientació professional individual i col·lectiva, arribant àdhuc a la selecció professional i, no oblidant la importància cabdal que tindria l'aplicació a Catalunya — en quant fos possible — de l'organització científica del treball, es prepara a instaurar una oficina informativa per a industrials. Per a complir aquesta tasca, l'Institut fou dividit en quatre Seccions auxiliars de la Direcció : Informació i Secretaria, Mèdico-antropomètrica, Psicofisiològica i Estadística. Davant de cada una d'elles hi ha un Cap de Secció especialitzat. Varen adquirir-se els aparells necessaris per al funcionament dels laboratoris, alguns dels quals foren trobats a Barcelona i altres importats de l'estranger.

SECCIÓ D'INFORMACIÓ I SECRETARIA

Aquesta Secció és l'encarregada d'exercir les funcions de Secretariat de l'Institut. També realitza una actuació informativa, rebent dels consultants les dades personals i familiars, contingudes en les

Institut d'Orientació Professional. — Laboratori de Psicometria

Institut d'Orientació Professional. — Laboratori mèdico-antropomètric

fitxes individuals. Dóna, en cas d'absència de la Direcció, els consells formulats com a resultat de les investigacions. És l'encarregada de la Biblioteca i de les publicacions de l'Institut. Presta també un servei informatiu quant a ensenyaments professionals. Amb la col·laboració de la Secció d'Estadística, ha establert, per aquesta darrera actuació, les fitxes d'ensenyament professional a la capital amb totes les característiques de l'ensenyament i lloc on es dóna. Han fet també plegades dues enquestes: una relativa a la situació de les indústries barcelonines per a poder prestar l'orientació col·lectiva i altres sobre el motiu de l'elecció d'ofici. També s'ha fet per la Secció d'Informació una investigació de les cases de la capital que tenen instaurada una organització moderna en els seus tallers (Vda. Moya, Reig i Fills, Elizalde) per tal de conèixer els seus sistemes abans d'iniciar l'oficina d'organització científica del treball.

Tots aquests treballs han estat recollits i comentats en les publicacions oficials de l'Institut.

SECCIONS TÈCNIQUES

Els facultatius encarregats de les seccions científiques varen continuar la tasca començada pel Secretariat d'Aprenentatge, de recollecció de dades en els tallers i fàbriques per a establir les fitxes professionals. Varen estudiar-se acuradament els tests que requeria la investigació de les distintes aptituds.

Reunions d'especialistes. — Una vegada fixats els tests varen començar-se les investigacions. Aquests tests han estat sotmesos, més tard, a la consideració

d'especialistes catalans i estrangers (metges, arquitectes, psicòlegs, dibuixants, enginyers, professors, etcètera) per a conèixer llur criteri i consell. Aquestes consultes s'han verificat en forma de reunions en els laboratoris que s'efectuen. Així s'han celebrat en el laboratori mèdico-antropomètric els següents :

«Procediments emprats per l'Institut en la investigació de les aptituds visuals.»

«Les malalties de l'aparell respiratori en relació amb les professions.»

«Procediments a emprar per l'Institut en l'examen de la gola, nas i orella per la determinació de les aptituds professionals.»

En el laboratori psico-fisiològic s'han discutit aquests temes :

«Procediments utilitzats per la investigació de les aptituds en els estudis d'aritmètica, geometria i mecànica elemental.»

«Procediments utilitzats per l'Institut en la investigació de les aptituds pel dibuix.»

«Procediments per a la investigació de la intel·ligència espacial o mecànica.»

Tasques dels laboratoris. — Quant a les tasques dels laboratoris, cal assenyalar el següent :

En el *laboratori mèdico-antropomètric* són cerques les contraindicacions mèdico-físiques per a aptituds determinades. Les investigacions fonamentals que ha de fer són : una de caràcter antropomètric i altra de caràcter mèdic, no donant importància sinó a aquelles investigacions que tenen una significació biomètrica i clínica clarament determinada. Per tant, es fan els següents treballs :

Es reconeixen els antecedents patològics del noi examinat i de la seva família.

Es reconeix l'estat visual del noi; es fan acurades exploracions mèdiques per a saber les malalties de l'aparell respiratori i circulatori que pot sofrir. S'exploren també els òrgans dels cinc sentits. Aquestes exploracions són l'essència de l'examen, però algunes vegades, quan es considera útil, es fan exàmens del sistema nerviós, digestiu, urinari, etc.

Les dades antropomètriques que es prenen són les següents :

- 1) Talla. 2) Pes. 3) Determinació de la capacitat pulmonar i respiratòria. 4) Força dinamomètrica.
- 5) Mesures del tòrax, abdomen i cap.

Amb les dues primeres mesures es determinen dos índexs : el vital i el pulmonar.

En el *laboratori psicofisiològic* s'efectua l'examen psicofisiològic del noi que s'ha d'aconsellar. Es creu que hi han tres qüestions fonamentals a resoldre :

1.ª Investigació qualitativa i quantitativa de les aptituds mentals que exigeix el treball de cada professió per ésser fet amb el màxim rendiment i el mínim esforç.

2.ª Classificació de les professions segons les seves aptituds.

3.ª Determinació i mesura de les aptituds psíquiques de l'individu examinat i comparació de les seves aptituds amb aquelles que determinen el tipus mig, establert prèviament per a cada professió.

Quant a la pràctica, hom examina el noi sota diversos aspectes : intel·ligència, temperament i caràcter; i s'exploren les complexes psíquiques que constitueixen les diverses aptituds professionals.

En la investigació de la intel·ligència s'han de separar tres grups de correlació intel·lectual, nomenades intel·ligència mecànica, verbal i abstracta.

Per a la determinació de la intel·ligència verbal, el laboratori emplea cinc textos següents : definicions, associacions oposades, de les PP i de les HH, de la complementació d'Ebbinghaus i reconstrucció de frases transposades.

Per a la intel·ligència s'utilitzen la palanca i el tren. En altres s'empleen els cilindres de Witmer, el cub de Knox, el puzzle de Hart, la creu de Binet, el rellotge, etc.

Per a la intel·ligència abstracte hom es serveix de les diferenciacions, situacions complexes i proves sillogístiques.

Per a determinar el gènere del temperament hom es serveix dels mitjans següents :

- 1) De les dades de l'examen mèdico-antropomètric.
- 2) De les dades del qüestionari introspectiu.
- 3) Proves de mobilitat d'atenció.
- 4) Proves de monotonia.
- 5) Anàlisi psicofisiològic de l'emoció provocada artificialment al laboratori.

Per a la investigació de la mobilitat d'atenció, hom es serveix d'un taquibradiscop visual i auditiu. Per a l'anàlisi psicofisiològic de l'emoció, hom utilitza el conegut oscil·lòmetre de Pachon junt a una càpsula oscil·logràfica, un cilindre registrador, el braçal de l'ergògraf de Mosso, una pistola carregada de pólvora, un aparell descarregador de magnesi, una llista de mots. Es cerca la monotonia de les impressions visuals (amb el taquibradiscop), la impressió auditiva pura (un diapasó en *la*), monotonia de noms i de xifres, monotonia de moviments (*rythme test*).

- Per a la investigació del caràcter hom estudia :
- 1) El temps de reacció (el taquibradiscop).
 - 2) El temps d'execució (Witmer Cilinder Test, Counting dots, Puzzle).
 - 3) Les anomenades aptituds psicomotrius (aiming, training, tapping i rythme test).

Assistents als laboratoris. — L'obra de l'Institut interessava a diversos metges especialistes i mestres que demanaren permís d'assistir a les tasques de laboratori. D'acord amb la Junta de Govern, el Consell Tècnic accedí a crear quatre places d'assistència gratuïta, valedores, cada una d'elles, per sis mesos. Aquestes places són extraordinàriament sol·licitades, tant que a vegades s'ha hagut d'ampliar el nombre d'admissions.

SECCIÓ D'ESTADÍSTICA

La secció d'Estadística aplega tots els altres serveis de l'Institut. Rep totes les dades de fitxes i tests relacionats amb els exàmens efectuats curant de determinar el tipus mig. Ella es cuida d'elaborar el percentatge, la formació de la taula percentual, la comparació de resultats i la recerca de coeficients de correlació i d'altres treballs estadístics necessaris per a controlar i sobre tot precisar les dades exigides per a la pràctica de l'orientació professional psicofisiològica.

Es impossible d'arribar a un coneixement absolut dels oficis i de llur funcionament econòmic, sense valdre's d'informacions i d'enquestes i sense l'elaboració ordenada i sistemàtica de les dades òbtindudes.

La Secció d'Estadística ha elaborat varies enquestes i estadístiques. A més de la formulació del Cens obrer que li encarregà l'Ajuntament de la Ciutat, ha fet, amb la col·laboració de la Secció d'Informació, una enquesta sobre els motius de l'elecció d'ofici i la situació de les indústries. També ha elaborat una enquesta, que ve reproduint cada any, per la qual es constata l'eficàcia del consell que dóna l'Institut.

L'enquesta, feta prop dels aprenents i dels patrons, ha donat els resultats següents :

	Han seguit el consell	No han seguit el consell	
Prop dels patrons :			
Progressen	82 %	18 %	= 100
No progressen	52 %	48 %	= 100
Prop dels aprenents :			
Progressen	79 %	21 %	= 100
No progressen	33 %	67 %	= 100

ALTRES TASQUES REALITZADES PER L'INSTITUT

La tasca que ve fent l'Institut d'Orientació Professional — a més dels treballs interns de laboratori, que han donat com a resultat la confecció de testes especials (entre altres el «perceptotaquímetre» per a percepció de velocitats i distàncies dels xofers) — és essencialment la d'un consultori d'informació i orientació professional.

Casos d'orientació professional i investigacions escolars. — Durant la seva actuació ha orientat a més

de sis cents nois aprenents. També ha examinat a més de 350 escolars, que li han servit per determinar el grau mig de l'escolar barceloní.

Encar que avui no presta el servei d'orientació femenina, s'ha vist obligat, pels requeriments que amb insistència se li han fet, de practicar-ne alguns.

L'EXPANSIÓ DE L'INSTITUT

L'Institut ha volgut donar coneixement dels seus treballs i ha assistit a diversos congressos i conferències als quals ha sigut convidat especialment. Cal esmentar el Congrès de Fisiologia de París, l'any 1920; la I Conferència de Psicotècnica aplicada a l'Orientació Professional, a Ginebra, l'any 1920; el Congrès Internacional de Sociologia de Viena, l'any 1922; la III Conferència de Psicotècnica aplicada a l'Orientació Professional, a Milà, l'any 1922, i el Congrès de Psicologia d'Oxford, l'any 1923. En totes aquestes reunions l'Institut ha presentat treballs científics que han estat discutits.

L'any 1921 va celebrar-se a Barcelona la II Conferència de Psicotècnica aplicada a l'Orientació professional i a l'organització científica del treball, que organitzà l'Institut com a continuació de la celebrada l'any 20 a Ginebra. Assistiren a aquesta Conferència especialistes de tota Europa i es rebren comunicacions de tot el món, que després han estat aplegades en un volum juntament amb les discussions que es desenrotllaren en l'Assemblea.

L'Institut, durant la seva curtíssima actuació, ha aconseguit excitar a favor seu l'interès de les entitats europees i americanes que es dediquen a

matèries afins, de tal manera que és avui considerat com un dels centres d'orientació més importants i millor organitzats. Societats de tots els indrets li demanen ressenyaments i les seves publicacions, i cap obra completa tractant d'orientació professional deixa d'esmentar el nostre Institut en primer terme.

La seva actuació no ha estat solament adreçada vers l'estranger, sinó que a Catalunya mateix ha divulgat, per mitjà de conferències donades pel personal, l'obra de l'Institut i els seus propòsits, fent que molts mestres i corporacions oficials i particulars s'hagin interessat per a conèixer en detall la tasca orientativa.

FILIALS DE L'INSTITUT

De tal manera s'ha vist sollicitat l'Institut, que, a petició d'algunes entitats socials i econòmiques de Sabadell, ha hagut de formular unes bases per a la creació de filials a les poblacions importants de Catalunya. La filial de Sabadell és ja un fet i està a punt d'inaugurar-se patrocinada per l'Ajuntament i per les entitats econòmiques patronals i obreres.

RECONeixEMENT DE XOFERS

Un dels serveis que ha prestat l'Institut, i presta encara, és el reconeixement dels xofers dels autònibus de Barcelona. Aquest servei li fou encarregat per l'Ajuntament de la capital. Fins avui porta ja reconeguts un centenar de xofers, podent-se dir, en bé del servei, que la classificació que ha establert

l'Institut com a resultat de les proves fetes coincideix amb la classificació establerta per la Companyia segons la qualitat dels serveis que presten els seus xòfers.

BIBLIOTECA

L'Institut té una biblioteca especialitzada que conté més de mil volums. No és pública, i serveix sols com a consultori per al personal i assistents.

PUBLICACIONS

Les publicacions de l'Institut, gairebé totes exhaurides, són les següents :

Analys, publicació oficial de l'Institut. — Sis volums publicats.

II Conferència de Psicotècnica aplicada a l'Orientació Professional i a l'Organització científica del treball, volum de 416 pàgines, contenint totes les comunicacions adreçades a la Conferència, escrites en l'idioma de l'autor. — Text català i francès de les discussions.

Els volums de divulgació: *L'Organització científica de la Indústria*, per J. M.ª Tallada, i *L'Escola primària i l'Orientació Professional*, per J. Ruiz Castellà.

També està a punt de començar a editar unes monografies professionals referent als principals oficis i arts de la ciutat, que contindran tot allò que li cal a un noi per a tenir un coneixement vast de l'ofici que desitja i de les condicions físiques i mentals que requereix i de la situació econòmico-higiènic-social de l'ofici.

INTERVENCIÓ DE LA MANCOMUNITAT EN ELS CONFLICTES DEL TREBALL

La guerra mundial, provocant l'encariment de la vida, rompent el normal funcionament de les lleis econòmiques, i estimulant els naturals desigs d'arribar a un grau de major justícia social, ha fet que a tot el món les reivindicacions obreres es plantegin amb intensitat vivíssima, i siguin ara objecte de la més fonda atenció de tots els governants.

No poden ésser defugides en un país de tan complexa riquesa industrial, com és Catalunya, aquestes qüestions que ens venen imposades per la situació d'Europa. Malauradament hi ha entre nosaltres, tant per part de les organitzacions obreres, com de les organitzacions patronals, una tradició de recel que els impideix de cercar-se i intel·ligenciar-se; sovint fins manquen els òrguens adequats per a donar solucions normals als plets del treball.

Però, justament, les qüestions socials presenten caràcter d'una tal urgència, que no es pot demorar l'intervenir-hi. I no hi ha que esperar la instauració de l'autonomia política de Catalunya, per a intentar posar remei a una necessitat tan urgent. Així escau a la Mancomunitat, com a la més alta representació de la nostra terra, dirigir-se a les agrupacions patronals, a les entitats obreres, als nuclis intel·lectuals, i a les Corporacions que representen els interessos col·lectius del país, invitant-los a intentar, en cas de conflicte, entre els dirigents i els servidors de la producció, solucions d'harmonia, ja que de no seguir-se aquest camí, tot conflicte social pendria aspecte de violència i produiria en definitiva perturbacions pro-

fundes i perjudicis enormes a la riquesa de Catalunya.

Per totes les dites raons, la Mancomunitat, en principi, va acordar dirigir-se a les representacions obreres i patronals de la indústria i localitat en què es promogui alguna diferència, oferint interposar els seus serveis de mediació per a la resolució pacífica dels conflictes del treball en bé dels interessos de tots, i crear els organismes adequats per a l'esmentat servei tècnic d'intervenció.

Entre les escasses ocasions que la Mancomunitat ha intervingut en l'arranjament de problemes de treball, cal dir que són només en aquells en els quals ha estat demanada la seva intervenció per les dues parts contendents, i aquelles a les quals prestà el seu apuig per un imperatiu humanitari.

Així, els obrers i patrons tèxtils de Sabadell li demanaren que estudiés el litigi que es trobaven quant a la supressió d'una hora de treball en aquella indústria.

Més tard es sotmeté a la solució de la Mancomunitat, també pels patrons i obrers de Sabadell, el determinar l'augment del 20 per 100 en el cost del treball en les indústries del teixit (tintoreria, aprest, etcètera).

Finalment, fou sotmès a la Mancomunitat un laude pels patrons i obrers de Girona, a propòsit de l'augment de jornals i la reglamentació de la jornada de vuit hores en els tipògrafs, basant-se en l'augment dels preus de les substàncies en aquella ciutat.

Ultra aquestes intervencions, la Mancomunitat ha prestat, en dues úniques ocasions, els seus serveis en situacions anormals creades per les vagues de transports. Aquestes intervencions s'han limitat a

evitar que els serveis públics es veiessin abandonats; per tant, la seva intervenció no tenia sinó el caràcter d'una prestació de serveis públics.

Com es diu en altres llocs d'aquest llibre, la nostra Corporació, amb les actuals atribucions, ha de limitar-se a aquest servei de tutela social, abstenint-se d'intervenir en tot conflicte patronal i obrer.

Dels serveis prestats durant la primera vaga, poden donar-ne una idea les dades que esmentarem a continuació :

En encarregar-se la Mancomunitat de l'organització dintre la capital del servei dels transports dels articles de primera necessitat, es muntaren unes oficines distribuïdes en cinc seccions : «Distribució d'autocamions», on s'inscrivien els oferiments de vehicles i xofers per a aquests; «Servei general d'autos de turisme i motos»; «Distribució de carros»; «Material i reparacions», i «Estadística».

Aquestes oficines varen actuar dia i nit i aconseguiren proveir la ciutat de queviures elementals. Feta una crida per la Presidència de la Mancomunitat per tal que els propietaris de vehicles els possessin a disposició d'aquelles oficines, a les 24 hores s'havien ja inscrit : 52 autocamions, 82 autos de turisme, 3 side-cars i 7 motos, als conductors dels quals se'ls procurà un permís de circulació. El número total de xofers que varen inscriure's fou de 146. També va aconseguir-se la col·laboració de la Companyia de Tranvies per al cas que els resultats obtinguts per la crida no abastessin.

De l'eficàcia d'aquest servei públic de la Mancomunitat en donen idea les següents dades :

	Quilograms
Transportat en autocamions (queviures en general)	6.258,853
Transportat en carros (queviures en general)	2.235,000
Total transportat	<u>8.493,853</u>

Això quant a la primera vaga de transports. Els serveis que la Mancomunitat ha prestat durant la recent crisi de 1923, en la qual ha estat demanada la seva col·laboració per l'Ajuntament de Barcelona per tal d'assegurar la salut de la Ciutat, estan ressenyats en la part corresponent al Servei Sanitari, per tal com fou aquell Servei, amb les seves brigades sanitàries i el Departament d'Obres Públiques, els que curaren de l'organització i efectivitat del servei sanitari al·ludit.

OFICINA D'INFORMACIÓ ECONÒMICA I SOCIAL

El Consell de la Mancomunitat, atent sempre a la vida econòmica de Catalunya, al qual sovint la realitat planteja problemes, i atès que els intents d'organització d'una Oficina, que facilités el coneixement i eventual intervenció en els afers socials, no han tingut tot l'apoi que desitjava, per tal com li mancaven aquelles facultats coactives per assolir tal propòsit, ha transformat la Institució Catalana de Política Social, en una Oficina d'Informació Econòmica i Social, per a estudiar dades de la vida social i per extensió, de tota la vida econòmica de Catalunya.

La Mancomunitat ha prèls acord de crear en funcionament autònom l'organisme esmentat.

La primera tasca serà la de proseguir les que tenia iniciades l'Institutió Catalana de Política Social (Mercat del Treball, Index-number, etc.), i després emprendre les que cada hora judiqui més factibles i exemplars.

La finalitat de totes les tasques, serà la d'arribar a establir un baròmetre de la vida de Catalunya.

Això, però, no vol dir que la Mancomunitat hagi de desentendre's en absolut de les qüestions socials. Vol dir només, que la seva actuació ha de limitar-se a una recollecció i a un arxivament de dades que permetin la reconstrucció de la història de la vida social de Catalunya, perquè pugui qualsevol dia facilitar una intervenció eficaç.

La direcció d'aquesta Oficina correspondrà a un Consell de tres individus presidits pel Conseller d'afers socials i de designació del Consell.

Els Consellers es reuniran al menys un cop per setmana, tots ells o separadament amb el Director de l'Oficina.

La tasca seguida i constant correspondrà a un director de l'Oficina, Secretari del Consell, que serà executor de les tasques que li encomani un o tots els Consellers.

L'Oficina deurà d'ésser composta de dues classes de personal : un personal constant en número reduït per totes les tasques i un personal nomenat pel Director, que variarà segons les èpoques i naturalesa del treball.

Ultra aquest personal, caldrà constituir un cos de col·laboradors gratuïts : secretaris d'Ajuntaments, o molt especialment els secretaris d'Associacions i en-

titats com : Sindicats agrícoles, Cambres locals de comerç, Secretaris d'Ajuntaments, Agrupacions patronals, entitats culturals i benèfiques, etc.

El problema del nacionalisme econòmic exigeix fer un balanç de riqueses naturals, agrícoles, forestals, mineres, i veure a quins rams tenim sobrants exportables i en quins dèficits, com es poden aminorar els dèficits finals i augmentar els rendiments de certes fonts. I veure, per exemple, com podríem pagar amb productes industrials, el dèficit de productes agrícoles i ramaders que precisen d'importar.

Al costat d'aquesta balança hi hauria la de la població amb natalitat al camp i a ciutats, mortalitat infantil normal i epidèmica, emigracions i immigracions.

Finalment, estadístiques de les rendes públiques amb despeses per tot el país, per habitants, gravàmens, cost de recaptació i xifra de deutes.

Aquesta és la tasca que, com en tants altres ordres, escau a la Mancomunitat i que deuran de reflectar-se en uns Anals o Anuari.

MUTUALITAT DE SECRETARIS I FUNCIONARIS MUNICIPALS DE CATALUNYA

Aquesta Mutualitat fou creada per acord de l'Assemblea de la Mancomunitat de 28 de febrer d'enguany. El seu Reglament orgànic fou aprovat pel Consell Permanent en sessió de 13 de juny i està en vigor des del primer de juliol.

Amb la creació d'aquesta Mutualitat, la Mancomunitat intenta satisfer una de les aspiracions més

fondament sentides pels funcionaris municipals de Catalunya.

La Mutualitat atorga auxili en els casos de malaltia, impossibilitat física i mort.

Poden ingressar amb concepte de socis, els secretaris i funcionaris municipals de Catalunya. L'edat màxima d'ingrés és de 65 anys, i la mínima per als funcionaris municipals, de 20.

Per a tots els efectes, els socis es divideixen en quatre categories segons el nombre d'habitants de fet que resultin del cens de població en la forma següent :

Constitueixen la primera categoria els municipis que no passin de 1,000 habitants; constitueixen la segona categoria els de 1,001 a 4,000; constitueixen la tercera categoria els de 4,001 a 8,000; constitueixen la quarta categoria els que excedeixen de 8,000 habitants.

Els beneficis concedits són : a) Pels de la primera categoria, un subsidi de 4'50 pessetes diari en cas de malaltia; una indemnització única de 1,000 pessetes pel cas d'impossibilitat física, i una indemnització de 1,500 pel cas de mort. b) Pels de la segona categoria, un subsidi diari de 7 pessetes en cas de malaltia; una indemnització única de 1,500 pessetes en cas d'impossibilitat física i una indemnització de 2,000 pel cas de mort. c) Pels de la tercera categoria, un subsidi diari de 10 pessetes pel cas de malaltia; una indemnització de 2,000 pessetes pel cas d'impossibilitat física, i de 2,500 en cas de mort. d) Pels de la quarta categoria, un subsidi diari de 12 pessetes en cas de malaltia; una indemnització de 3,000 pessetes pel cas d'impossibilitat física i de 3,500 pel cas de mort.

Les primes de segur necessàries per a formar el capital i respondre de les obligacions de la Mutualitat dels Secretaris, són bonificades en un 100 per 100 per la Mancomunitat.

El funcionament de la Mutualitat és regit per un Consell de Govern i aquest està assessorat per un Cos Consultiu. El Consell de Govern és de constitució mixta; ve integrat per un Diputat de la Mancomunitat que actua de president; quatre representants més de la Mancomunitat i quatre persones designades entre els socis.

La Mancomunitat desigra amb tota llibertat el President i els seus representants. Els socis de les respectives categories, designen llurs quatre representants i el Cos Consultiu.

Main body of text, consisting of several paragraphs of very faint, illegible script. The text appears to be a historical document or report.

III
HISENDA

PRESSUPOSTOS DE LA MANCOMUNITAT

El primer Pressupost de la Mancomunitat, confeccionat per a atendre les primeres despeses d'organització, va ésser aprovat per l'Assemblea el 7 d'abril de 1914.

El Pressupost d'ingressos va nodrir-se amb els donatius voluntaris acordats per les Diputacions mancomunades, essent el total import del Pressupost de 1914 de 340,000 pessetes.

L'estructura del Pressupost és exactament igual a la dels Pressupostos de les Diputacions Provincials. Comprendent dues parts : una relativa als ingressos i l'altra a les despeses.

Els pressupostos del 1915, 1916 i 1917 van confeccionar-se utilitzant els recursos autoritzats pel R. D. del 18 de desembre del 1913.

En el Pressupost d'ingressos es detallen els recursos de la Mancomunitat classificats en ingressos ordinaris i ingressos extraordinaris.

Els ingressos extraordinaris són el producte de les emissions de l'Emprèstit, i els ingressos ordinaris són els autoritzats pel citat R. D. del 18 de desembre de 1913. Estan calculats d'una manera exacta els que tenen una base fixa, com són els repartiments sobre les utilitats i l'import de les compensacions que les Diputacions han d'ingressar a la Mancomunitat pels serveis incorporats. La base del càlcul dels altres ingressos, la constitueix els rendiments ob-

tinguts respecte els que procedeixen d'arbitris ja establerts i sobre un càlcul probable els altres ingressos.

Durant els anys 1915 i 1916 la recaptació dels repartiments sobre les utilitats va fer-se per les Diputacions Provincials, figurant en els Pressupostos de les respectives Diputacions. Les quantitats produïdes per aquests repartiments, junt amb les que representaven l'import dels serveis incorporats, havien d'ingressar-les les Diputacions a la Mancomunitat. Des de 1917, l'import del repartiment s'ha recaptat directament per les oficines de la Mancomunitat com els altres ingressos del Pressupost.

L'any 1919-20, per acord de la Diputació, varen substituir-se les quantitats que les Diputacions ingressaven a la Mancomunitat en compensació dels serveis delegats pel repartiment directe entre els pobles de Catalunya a raó de 3'46 per 100 sobre llur riquesa tributària, quantitat que va ésser baixa en el contingent de les respectives Diputacions.

En l'any 1920-21 varen incorporar-se a la Mancomunitat tots els serveis de les Diputacions, excepte els que realitzen per delegació de l'Estat, havent renunciat les Diputacions al repartiment entre els pobles de Catalunya i fixant els tipus de tributació.

En els Pressupostos de despeses es consignen detalladament, i amb la deguda separació, els crèdits necessaris per a atendre les despeses de caràcter ordinari i les de caràcter extraordinari.

La construcció de carreteres, camins i ponts; l'adquisició de xarxes telefòniques i instauració de noves línies; les obres hidràuliques; la construcció i instal·lació d'Escoles i Biblioteques; la creació de noves institucions, i tot quan representi crear riquesa

col·lectiva són considerades com despeses de caràcter extraordinari.

Les despeses de Govern i administració, les de sosteniment dels serveis delegats de les Diputacions, les de conservació i sosteniment de les institucions creades per la Mancomunitat, i els dels interessos de les obligacions en circulació estan classificades com a despeses ordinàries, com totes les altres de caràcter permanent.

Els ingressos ordinaris s'apliquen a satisfer les atencions de caràcter ordinari, i els extraordinaris a les despeses d'aquest ordre.

La separació completa entre les despeses ordinàries i les extraordinàries, ultra ésser una formalitat, té per objecte evitar la desnaturalització dels serveis.

Els estats comparatius dels Pressupostos de 1914 a 1922-23, que van a continuació, donen la visió exacta de la gestió de la Mancomunitat. Els Pressupostos liquidats demostren les iniciatives en les obres públiques, beneficència, instrucció i agricultura. Les quantitats que figuren en les consignacions dels Pressupostos liquidats com a resultat que són de la liquidació dels Pressupostos respectius, són rigorosament aproximades a la veritat, demostrant l'actuació de la Mancomunitat. Els estats comparatius d'ingressos realitzats i de despeses satisfetes i els de resultes donen la concepció perfecta de la gestió de la Mancomunitat quant a les quantitats recaptades pels diferents conceptes d'ingressos i de la manera com han estat esmerçats els cabdals públics.

Estat comparatiu dels Pressupostos liquidats des de l'any 1914 a 1917

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS PRESSUPOSTOS LIQUIDATS D'INGRESSOS

CAPÍTOLS	Pressupost liquidat en 1914	Pressupost liquidat en 1915	Pressupost liquidat en 1916	Pressupost liquidat en 1917
1. Donatius	340,000 ⁶ —	120,000 ⁶ —	120,000 ⁶ —	120,000 ⁶ —
2. Compensacions econòmiques pels serveis provincials incorporats a la Mancomunitat	—	906,889,01	1.320,545 ⁴ 42	1.320,545 ⁴ 42
3. Repartiment entre els Municipis de Catalunya	—	309,839 ⁶ 61	443,805 ⁶ —	425,978 ⁶ 60
4. Ingressos procedents de serveis incorporats	—	15,994 ⁶ 69	126,822 ⁶ 30	412,213 ⁶ 29
Ingressos extraordinaris	—	42 ⁶ 50	—	—
5. Emprèstits	—	2.798,548 ⁶ 75	—	3.263,108 ⁶ 03
6. Subvencions i reintegraments. Servei telefònic i altres conceptes	8 ⁶ 77	24,897 ⁶ 22	417,862 ⁶ 14	416,158 ⁶ 37
7. Caixa de Crèdit Comunal	—	—	8,097 ⁶ 19	—
8. Resultes	—	210,718 ⁶ 07	2.856,831 ⁶ 96	90,000 ⁶ —
Totals	340,008 ⁶ 77	4.386,929 ⁶ 85	5.293,964 ⁶ 01	7.617,079 ⁶ 27

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS PRESSUPOSTOS LIQUIDATS DE DESPESES

CAPÍTOLS	Pressupost liqui- dat en 1914	Pressupost liqui- dat en 1915	Pressupost liqui- dat en 1916	Pressupost liqui- dat en 1917
1. Govern i Administració de la Mancomunitat	137,658'10	266,336'76	266,489'04	438,832'32
2. Càrregues	—	165,303'60	223,315'—	416,027'21
3. Obres Públiques	—	517,377'05	2.050,274'79	3.344,504'47
4. Cultura i Instrucció	—	4,947'50	48,233'07	235,331'77
5. Beneficència	—	839,198'69	930,562'49	988,275'28
6. Sanitat i Acció Social	—	8,000'—	8,000'—	8,000'—
7. Caixa de Crèdit Comunal....	—	40,000'—	55,000'—	100,000'—
8. Imprevistos	38,334'46	120,165'62	37,350'—	31,594'52
9. Altres despeses	23,500'—	—	—	—
10. Resultes	—	22,171'33	395,534'79	623,166'98
Totals	199,492'56	1.943,500'55	4.014,759'12	6.185,732'55

**Estat comparatiu dels ingressos realitzats i de les despeses satisfetes
des de l'any 1914 a 1917**

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS INGRESSOS REALITZATS

CAPÍTOLS	1914	1915	1916	1917
1. Donatius	282,617'35	107,499'97	65,000'—	20,000'—
2. Compensacions econòmiques pels serveis provincials in- corporats a la Mancomunitat	—	629,359'36	1.107,611'08	790,602'17
3. Repartiment entre els Muni- cipis de Catalunya	—	291,563'19	217,793'84	19,392'42
4. Ingressos procedents de serveis incorporats	—	13,393'39	61,826'58	188,935'01
Ingressos extraordinaris	—	42'50	—	—
5. Emprèstits	—	2.798,548'75	—	3.263,108'03
6. Subvencions i reintegraments. Servei telefònic i altres con- ceptes	8'77	12,397'19	67,862'14	124,371'10
7. Caixa de Crèdit Comunal ...	—	—	8,097'19	—
8. Resultes	—	185,222'07	2.771,253'63	1.292,906'64
Obligacions fora de pressu- postos	—	—	—	300,000'—
Totals	282,626'12	4.038,026'42	4.299,444'46	6.089,305'37

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES DESPESES SATISFETES

CAPÍTOLS	1914	1915	1916	1917
1. Govern i Administració de la Mancomunitat	123,956'24	226,336'76	255,245'15	409,905'55
2. Càrregues	—	156,753'69	212,804'68	364,156'91
3. Obres Públiques	—	274,313'95	1.791,703'89	3.075,370'68
4. Cultura i Instrucció	—	4,947'50	46,375,52	206,497'87
5. Beneficència	—	733,779'97	803,267'57	818,961'86
6. Sanitat i Acció Social	—	8,000'—	8,000'—	8,000'—
7. Caixa de Crèdit Comunal ...	—	—	51,000'—	90,000'—
8. Imprevistos	5,334'46	119,867'44	31,003'96	18,149'75
9. Altres despeses	—	—	—	—
10.	—	—	—	—
11. Obligacions fora de pressupost.	—	—	—	300,000'—
13. Resultes	—	—	194,575'11	260,443'64
Totals	129,290'70	1.546,170'64	3.393,975'88	5.551,486'26

Estat comparatiu de les resultes dels Pressupostos des de l'any 1914 a 1917

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES RESULTES D'INGRESSOS

CAPÍTOLS	Resultes 1914	Resultes 1915	Resultes 1916	Resultes 1917
1. Donatius	57,382'65	12,500'03	55,000'—	100,000'—
2. Compensacions econòmiques pels serveis provincials in- corporats a la Mancomuni- tat	—	277,59'65	212,934'34	529,943'25
3. Repartiment entre els Munic- pis de Catalunya	—	18,276'42	226,011'16	406,586'18
4. Ingressos procedents de serveis incorporats	—	2,601'30	64,995'72	223,288'28
Ingressos extraordinaris	—	—	—	—
5. Emprèstits	—	—	—	—
6. Subvencions i reintegraments.	—	12,500'03	350,000'—	291,787'27
7. Caixa de Crèdit Comunal ...	—	—	—	—
8. Resultes	—	25,496'—	85,578'33	276,168'92
Totals	57,382'65	348,903'43	994,519'55	1.827,773'90

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES RESULTES DE DESPESES

CAPÍTOLS	Resultes 1914	Resultes 1915	Resultes 1916	Resultes 1917
1. Govern i Administració de la Mancomunitat	13,701'86	—	11,243'89	28,926'77
2. Càrregues	—	8,549'91	10,510'32	51,870'30
3. Obres Públiques	—	243,063'10	258,570'90	269,133'79
4. Cultura i Instrucció	—	—	1,857'55	28,833'90
5. Beneficència	—	105,418'72	127,294'92	169,313'42
6. Sanitat i Acció Social	—	—	—	—
7. Caixa de Crèdit Comunal ..	—	40,000'—	4,000'—	10,000'—
8. Imprevistos	33,000'—	298'18	298'18	13,444'77
9. Altres despeses	23,000'—	—	—	—
13. Resultes	—	—	—	362,723'34
Totals	70,201'86	397,329'91	60,783'24	934,246'29

RESUM PER CAPÍTOLS DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS DE L'ANY 1918-19

Capítols	CONCEPTES	Liquidat	Recaptat durant els quinze mesos	Resultes
1	Donatius	150,000	12,500	137,500
2	Compensacions econòmiques pels serveis provincials incorporats a la Mancomunitat	1.650,887'10	1.045,326'42	605,560'68
3	Repartiment entre els Municipis de Catalunya	609,178'85	460,049'21	149,129'64
4	Ingressos procedents de serveis incorporats	763,802'49	581,852'10	181,950'39
5	Emprèstits	2.914,288'65	2.914,288'65	—
6	Subvencions i reintegraments	588,132'99	322,400'87	265,732'12
7	Caixa de Crèdit Comunal	129,937'50	129,937'50	—
8	Resultes	2.422,761'37	1,790,057'69	632,703'68
9	Obligacions fora de Pressupost	—	350,000	—
	Totals	9.228,988'95	7,606,412'44	1.972,576'51

RESUM PER CAPÍTOLS DEL PRESSUPOST DE DESPESES DE L'ANY 1918-19

Capítols	CONCEPTES	Liquidat	Pagat durant els quinze mesos	Resultes
1	Govern i administració de la Mancomunitat	979,279'26	824,594'20	154,685'06
2	Càrregues	734,693'82	580,731'33	153,962'49
3	Obres Públiques	4.485,840'84	3.392,841'74	1.092,999'10
4	Cultura i Instrucció	570,123'92	401,067'04	169,056'88
5	Beneficència	1.309,210'61	1.116,942'68	192,267,93
6	Sanitat i Acció Social	40,150	24,400	15,750
7	Caixa de Crèdit Comunal	129,937'50	129,937'50	—
8	Imprevistos	38,458'87	34,450'17	4,008'70
9	Altres despeses	55,000	50,000	5,000
10	Obligacions fora de Pressupost	—	100,000	250,000
13	Resultes	802,885'87	632,458'25	170,427'62
	Totals	9.145,580'69	7.287,422'91	2.208,157'78

RESUM PER CAPÍTOLS DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS DE L'ANY 1919-20

Capítols	CONCEPTES	Liquidat	Recaptat durant els dotze mesos	Resultes
1	Contingent	2.184,484'58	1.287,966'68	896,517'90
2	Beneficència	28,759'50	21,520'99	7,238'51
3	Instrucció	56,675	54,425	2,250
4	Telèfons	488,421'89	344,967'32	143,454'57
5	Agricultura	18,622'51	16,992'51	1,630
6	Arbitris i altres ingressos	215,657'45	204,254'27	11,403,18
7	Subvencions i reintegraments	1.674,482'22	1.124,751'36	549,730'86
8	Emprèstits	2.986,597'25	2.986,597'25	—
9	Caixa de Crèdit Comunal	154,726'88	154,462'50	264'38
10	Resultes	2.337,373'91	1.258,144'55	1.079,229'36
11	Operacions fora de Pressupost	—	205,000	—
	Totals	10.145,801'19	7.659,082'43	2.691,718'76

RESUM PER CAPÍTOLS DEL PRESSUPOST DE DESPESES DE L'ANY 1919-20

III-12

Capítols	CONCEPTES	Liquidat	Pagat durant els dotze mesos	Resultes
1	Departament central	175,153'05	113,516'86	61.636,19
2	Beneficència i Sanitat	1.104,970'08	665,962'20	439,007'88
3	Instrucció pública	518,952'23	266,160'48	252,791,75
4	Acció social	8,134	1,000	7,134
5	Obres Públiques	4.061,460'03	2.628,780'31	1.432,679'72
6	Obres hidràuliques	58,363'63	21,669'11	36,694'52
7	Ferrocarrils secundaris	106,252'24	36,514'75	69,773'49
8	Telèfons	581,052'41	446,724'40	134,328'01
9	Agricultura i serveis forestals	318,992'96	257,138'60	61,854'36
10	Hisenda	1.175,890'74	874,594'54	301,296'20
11	Resultes	2.035,226'63	1.593,396'50	441,830'13
12	Operacions fora de Pressupost	—	205,000	—
	Totals	10.144,448	7.110,457'75	3.238,990'25

L'Obra realitzada

169

Estat comparatiu dels Pressupostos liquidats des de l'any 1920-21 a 1922-23

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS PRESSUPOSTOS LIQUIDATS D'INGRESSOS

CAPÍTOLS	Pressupost liquidat de 1920-21	Pressupost liquidat de 1921-22	Pressupost liquidat de 1922-23
1. — Contingent	10.312,678'28	11.866,502'53	14.443,038'63
2. — Beneficència	3.696,081'60	3.417,469'44	3.432,925'32
3. — Cultura	91,531'64	90,973'81	85,116'—
4. — Telèfons	771,150'52	803,420'78	920,302'11
5. — Agricultura	24,112'25	32,373'90	27,263'85
6. — Arbitris i altres ingressos	471,271'86	764,419'60	771,276'46
7. — Subvencions i reintegraments	1.352,319'53	343,382'60	964,384'96
8. — Emprèstits	7.522,357'08	6.819,945'80	9.631,032'—
9. — Caixa de Crèdit Comunal	200,931'58	233,116'88	254,181'59
10. — Resultes	2.799,807'03	7.559,454'91	8.138,222'08
Totals	27.242,241'37	31.931,060'25	37.667,743'—

**Estat comparatiu dels ingressos realitzats i de les despeses satisfetes
des de l'any 1920-21 a 1922-23**

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS INGRESSOS REALITZATS

CAPÍTOLS	1920-21	1921-22	1922-23
1. — Contingent	5.023,826'88	7.263,887'22	9.890,178'14
2. — Beneficència	2.997,390'13	2.926,696'74	2.985,955'10
3. — Cultura	59,819'54	70,873'13	65,912'44
4. — Telèfons	532,870'17	552,494'68	608,840'04
5. — Agricultura	24,112'25	32,373'90	26,794'35
6. — Arbitris i altres ingressos	443,723'99	743,620'30	687,231'98
7. — Subvencions i reintegraments	881,891'83	90,754'29	177,455'37
8. — Emprèstits	7.522,357'08	6.819,945'80	7.831,032'—
9. — Caixa de Crèdit Comunal	150,447'83	181,206'09	21,784'35
10. — Resultes	1.737,339'65	5.777,899'65	5.627,475'87
11. — Operacions de crèdit	—	400,000	525,000'—
12. — Operacions fora de Pressupost	767,203'31	933,146'49	1.045,967'64
Totals	20.140,982'66	25.794,898'29	29.493,627'28

Estat comparatiu de les resultes dels Pressupostos des de l'any 1920-21 a 1922-23

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES RESULTES D'INGRESSOS

CAPÍTOLS	Resultes 1920-21	Resultes 1921-22	Resultes 1922-23
1. — Contingent	5.288,851'40	4.602,615'31	3.552,860'49
2. — Beneficència	698,691'47	488,772'70	446,970'22
3. — Cultura	31,712'10	20,100'68	19,03'56
4. — Telèfons	238,280'35	250,926'10	311,462'07
5. — Agricultura	—	—	469'50
6. — Arbitris i altres ingressos	27,547'87	20,799'30	84,044'48
7. — Subvencions i reintegraments	470,427'70	252,628'31	786,99'59
8. — Emprèstits	—	—	1.800,000'—
9. — Caixa de Crèdit Comunal	50,483'75	51,910'79	232,397'24
10. — Resultes	1.062,467'38	1.781,555'26	2.510,746'21
Totals	7.868,462'02	7.469,308'45	9.745,083'36

RESUMS PER CAPÍTOLS DELS PRESSUPÒSTS LIQUIDATS DE DESPESES

CAPÍTOLS	Pressupost liquidat de 1920-21	Pressupost liquidat de 1921-22	Pressupost liquidat de 1922-23
1. — Govern i administració de la Mancomunitat	648,784'62	618,717'92	745,056'80
2. — Beneficència i Sanitat	7.814,467'98	7.894,232'85	8.846,163'86
3. — Cultura	1.761,475'60	2.088,997'11	2.197,048'39
4. — Política social	57.719	44.570'05	83,306'87
5. — Obres Públiques, carreteres, camins i ponts	4.227,672'57	5.763,097'15	7.071,462'64
6. — Obres hidràuliques i de sanejament....	10,715'15	76,365'97	140,807'52
7. — Ferrocarrils secundaris	114,717'25	110,820'63	156,984'25
8. — Telèfons	1.147,283'49	806,530'76	1.412,741'54
9. — Agricultura	712,940'71	724,910'28	799,912'85
10. — Hisenda	5.555,082'69	6.400,120'94	6.853,023'24
11. — Resultes	2.953,136'69	4.191,392'66	4.378,627'77
Totals	25.003,995'75	28.719,756'32	32.685,135'73

L'Obra realitzada

173

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES DESPESES SATISFETES

CAPÍTOLS	1920-21	1921-22	1922-23
1. — Govern i administració de la Mancomunitat	487,763'21	524,043'80	689,757'09
2. — Beneficència i Sanitat	5.871,916'86	6.035,290'76	6.194,689'97
3. — Cultura	1.259,854'04	1.551,607'59	1.805,725'—
4. — Política social	49,004	38,570'05	69,728'73
5. — Obres Públiques, carreteres, camins i ponts	2.842,707'38	4.855,266'24	6.176,477'13
6. — Obres hidràuliques i de sanejament....	715'15	75,663	17,311'92
7. — Ferrocarrils secundaris	109,063'84	110,820'63	116,686'61
8. — Telèfons	739,328'84	539,588'63	807,088'90
9. — Agricultura	386,439'58	434,908'32	464,179'39
10. — Hisenda	4.497,106'46	5.505,405'48	5.678,291'59
11. — Resultes	2.658,812,86	3.466,790'28	3.274,472'37
12. — Operacions de crèdit	—	400,000	624,000'—
13. — Operacions fora de Pressupost	166,612'74	219,195'80	132,981'55
Totals	19.069,324'96	23.757,150'58	26.051,390'25

RESUMS PER CAPÍTOLS DE LES RESULTES DE DESPESES

CAPÍTOLS	Resultes 1920-21	Resultes 1921-22	Resultes 1922-23
1. — Govern i administració de la Mancomunitat	161,021'41	94,674'12	55,299'71
2. — Beneficència i Sanitat	1.942,551'12	1.858,942'09	2.651,473'89
3. — Cultura	501,621'56	537,389'52	391,333'39
4. — Política social	8,715	6,000	13,578'14
5. — Obres Públiques, carreteres, camins i ponts	1.384,965'19	907,830'91	894,985'51
6. — Obres hidràuliques i de sanejament....	10,000	702'97	123,495'60
7. — Ferrocarrils secundaris	5,653'41	—	40,297'64
8. — Telèfons	407,954'65	266,942,13	605,652'64
9. — Agricultura	326,501'13	290,001'96	335,733'46
10. — Hisenda	1.057,976'23	894,715'46	1.174,731'65
11. — Resultes	294,323'83	724,602'38	1.104,155'40
Totals	6.101,283'53	5.581,801'54	7.390,727'03

RESUMS DELS PRESSUPOSTOS D'INGRESSOS
I DESPESES DE L'EXERCICI ACTUAL

INGRESSOS		Pessetes
I	Contingent	14.857,238'07
II	Beneficència	2.848,120'29
III	Cultura	338,046'91
IV	Telèfons	1.090,000'—
V	Agricultura	53,300'—
VI	Arbitris i altres ingressos.	881,500'—
VII	Subvencions i reintegra- ments	1.929,191'58
VIII	Emprèstits	13.830,787'20
IX	Caixa de Crèdit Comunal.	400,000'—
	Total ..	<u>36,228,184'05</u>

DESPESES		Pessetes
I	Govern i administració de la Mancomunitat	1.119,320'—
II	Beneficència i Sanitat ...	8.403,975'66
III	Cultura	3.161,062'63
IV	Política social.....	121,400'—
V	Obres públiques, carrete- res, camins i ponts ...	13.153,146'50
VI	Obres hidràuliques i de sa- nejament	279,000'—
VII	Ferrocarrils secundaris ..	355,500'—
VIII	Telèfons	1.057,835'—
IX	Agricultura	985,095'—
X	Hisenda	<u>7.591,849'26</u>
	Total ..	<u>36.228,184'05</u>

EMPRÈSTITS DE LA MANCOMUNITAT

Els Emprèstits de la Mancomunitat de Catalunya varen acordar-se en les assemblees de 26 de novembre de 1914 i 17 de gener de 1920.

El capital de l'Emprèstit acordat en l'any 1914 és de pessetes 15.000.000, representades per 30.000 obligacions, i el de l'any 1920 de 60.000.000 de pessetes, representades per 120.000 obligacions.

Les obligacions dels emprèstits, de 500 pessetes de valor nominal, donen un interès del 4'50 per 100, amb cupons trimestrals i amortitzables per sorteigs semestrals durant el termini de 50 anys a comptar des de l'any 1920 el de 15.000.000 de pessetes i el de 60.000.000 en 55 anys, començant en 30 de juny de 1926.

Les emissions de l'Emprèstit de 15.000.000 de pessetes van efectuar-se per subscripció pública en les Oficines del Palau de la Generalitat.

La primera emissió tingué lloc el dia 15 de maig de 1915. Varen destinar-se a la subscripció 6,614 obligacions.

La subscripció va efectuar-se al tipus de 423'125 pessetes per obligació; havent-se demanat 18,081 obligacions, s'establí el prorratg a raó de 36'6074885 per 100.

La segona emissió va efectuar-se el dia 4 de juny de 1917, oferint a la subscripció 8,429 obligacions.

Varen subscriure's en caràcter d'irreductibles pels

posseïdors de títols de la primera emissió 1,795 obligacions, quedant disponibles per la subscripció pública 6,634.

El tipus d'emissió era de 405 pessetes per cada obligació. El número de les demanades va ascendir a 18,481, tenint que procedir-se al prorrateig a raó de 35'8963 per 100.

La tercera emissió va tenir efecte el dia 25 d'abril de 1918, essent el número d'obligacions ofertes per a la subscripció de 7,645.

Les obligacions subscriïtes van ésser en número de 169,457, establint-se el prorrateig a raó de 4'5114 per 100, essent el tipus d'emissió de 402'50 pessetes per obligació.

La quarta emissió va efectuar-se el dia 24 de maig proppassat; les obligacions ofertes a la subscripció pública van ésser en nombre de 7,312.

El tipus d'emissió era de 430 pessetes per obligació, subscriuint-se 683,651 obligacions, establint-se el prorrateig a raó de 1'0695.

Les emissions de l'Emprèstit de 60.000.000 de pessetes, s'ha efectuat la primera subscripció pública el dia 17 de maig de 1920. Varen destinar-se a la subscripció 20.000 obligacions al tipus de 400 pessetes per obligació, havent-se subscrit 22,506, s'establí el prorrateig.

Durant els anys 1921-22 i 1922-23 l'emissió s'ha realitzat per col·locació directa al mercat, havent-se col·locat directament l'any 1921-22, 19,508 títols, resultant el tipus mig d'emissió del 70'996 per 100, i, en l'any 1922-23, 22,064 títols, essent el tipus mig d'emissió de 71,973 per 100.

La totalitat del producte de l'Emprèstit va destinat a la construcció de carreteres, camins i ponts

i altres fins de viabilitat, a la instal·lació i rescat de xarxes telefòniques, a obres hidràuliques i de sanejament, a la reorganització i reforma de tractament de dements pobres i a Biblioteques i Escoles i altres serveis públics.

Les obligacions de la Mancomunitat, pel seu caràcter de fons públics, han estat admeses a la contractació pública en virtut de la R. O. del Ministeri d'Hisenda de 9 de desembre de 1917 i de 8 de setembre de 1921.

El Consell del Banc d'Espanya, atès el caràcter de les obligacions de la Mancomunitat, va acordar autoritzar a la Sucursal de Barcelona per admetre en garantia d'operacions de crèdit les obligacions de la Mancomunitat fins el 60 per 100 de la seva valor efectiva al tipus de cotització.

Els següents estats dels Emprèstits donen la visió de la situació actual dels Emprèstits de la Mancomunitat i de la Diputació de Barcelona, incorporats aquests a la Mancomunitat per acord de l'assemblea de 14 de gener de 1920.

El Consell Permanent, a petició dels tenedors d'obligacions dels Emprèstits de la Mancomunitat i Diputació, va acordar admetre aquests valors en concepte de Dipòsits en custòdia. El moviment des que va establir-se és detallat en l'estat corresponent.

SERVEI D' EMPRÈSTIT

Nombre de factures presentades per al cobrament d'interessos dels Emprèstits,

des del traspàs de serveis de les Diputacions fins a 31 de març de 1923

	EXERCICI DE 1920-21					EXERCICI DE 1921-22					EXERCICI DE 1922-23					Totals generals
	TRIMESTRES					TRIMESTRES					TRIMESTRES					
	Primer	Segon	Tercer	Quart	Totals	Primer	Segon	Tercer	Quart	Totals	Primer	Segon	Tercer	Quart	Totals	
Emprèstit de 15.000.000, de la Mancomunitat de Catalunya	455	483	464	494	1,896	468	464	434	455	1,821	426	410	377	227	1,440	5,157
Emprèstit de 60.000.000, de la Mancomunitat de Catalunya	158	182	180	190	710	227	278	278	375	1,158	379	417	492	320	1,608	3,476
Emprèstit de 9.000.000, de la Diputació de Barcelona	231	250	234	242	957	242	245	227	240	954	225	221	197	181	824	2,735
Emprèstit de 5.000.000, de la Diputació de Barcelona	152	169	165	175	661	167	173	169	162	671	150	156	136	112	554	1,886
Emprèstit de 13.000.000, Sèrie B, de la Diputació de Barcelona	141	163	149	153	606	149	151	149	158	607	152	142	123	95	512	1,725
Emprèstit de 13.000.000, Sèrie C, de la Diputació de Barcelona	105	121	137	124	487	143	148	148	140	579	136	143	121	95	495	1,561
Totals	1,242	1,368	1,329	1,378	5,317	1,396	1,459	1,405	1,530	5,790	1,468	1,489	1,446	1,030	5,433	16,540

Barcelona, 31 de març de 1923.

Situació dels emprèstits de la Diputació de Barcelona des del traspàs de serveis
a la Mancomunitat de Catalunya fins a 31 de març de 1923

Emprèstít de 9.000,000 de pessetes (Nou milions) acordat per la Diputació en 9 gener 1906

182

D A T E S	Obligacions emeses	Valor nominal	Obligacions amortitzades	Valor nominal	Obligacions en circulació	Valor nominal
30 juny 1920	16,505	8.252,500	94	47,000	16,411	8.205,500
22 desembre 1920	16,411	8.205,500	96	48,000	16,315	8.157,500
22 juny 1921	16,315	8.157,500	97	48,500	16,218	8.109,000
22 desembre 1921	16,218	8.109,000	101	50,500	16,117	8.058,500
22 juny 1922	16,117	8.058,500	102	51,000	16,015	8.007,500
21 desembre 1922	16,015	8.007,500	105	52,500	15,910	7.955,000

Emprèstít de 5.000,000 de pessetes (Cinc milions) acordat per la Diputació en 14 juliol 1909

30 juny 1920	9,546	4.773,000	44	22,000	9,502	4.751,000
22 desembre 1920	9,502	4.751,000	45	22,500	9,457	4.728,500
22 juny 1921	9,457	4.728,500	46	23,000	9,411	4.705,500
22 desembre 1921	9,411	4.705,500	47	23,500	9,364	4.682,000
22 juny 1922	9,364	4.682,000	48	24,000	9,316	4.658,000
22 desembre 1922	9,316	4.658,000	49	24,500	9,267	4.633,500

Emprèstít de 13.000,000 de pessetes, Sèrie B (Tretze milions), acordat per la Diputació en 14 juliol 1914

30 juny 1920	13,000	6.500,000	35	17,500	12,965	6.482,500
22 desembre 1920	12,965	6.482,500	37	18,500	12,928	6.464,000
22 juny 1921	12,928	6.464,000	38	19,000	12,890	6.445,000
22 desembre 1921	12,890	6.445,000	39	19,500	12,851	6.425,500
22 juny 1922	12,851	6.425,500	41	20,500	12,810	6.405,000
22 desembre 1922	12,810	6.405,000	32	16,000	12,778	6.389,000

Emprèstit de 13.000,000 de pessetes, Sèrie C (Tretze milions), acordat per la Diputació
en 14 de juliol de 1914

DATES	OBLIGACIONS EMESSES		OBLIGACIONS PENDENTS D'EMISSIÓ		OBLIGACIONS AMORTITZADES		OBLIGACIONS EN CIRCULACIÓ	
	Nombre	Valor nominal	Nombre	Valor nominal	Nombre	Valor nominal	Nombre	Valor nominal
30 juny 1920 ...	10,116	5.058,000	1,760	880,000	20	10,000	11,856	5.928,000
22 desembre 1920	11,856	5.928,000	324	162,000	20	10,000	12,160	6.080,000
22 juny 1921 ...	12,160	6.080,000	800	400,000	20	10,000	12,940	6.470,000
22 desembre 1921	12,940	6.470,000	—	—	20	10,000	12,920	6.460,000
22 juny 1922 ...	12,920	6.460,000	—	—	20	10,000	12,900	6.450,000
22 desembre 1922	12,900	6.450,000	—	—	30	15,000	12,870	6.435,000

Barcelona, 31 de març de 1923.

Situació dels emprèstits de la Mancomunitat de Catalunya en 31 de març de 1923

Emprèstít de 15.000,000 de pessetes (Quinze milions) acordat per l'Assemblea en 26 novembre 1914

D A T E S	Obligacions emeses	Valor nominal	Obligacions amortitzades	Valor nominal	Obligacions en circulació	Valor nominal
30 juny 1920	30,000	15.000,000	110	55,000	29,890	14.945,000
18 desembre 1920	29,890	14.945,000	100	50,000	29,790	14.895,000
18 juny 1921	29,790	14.895,000	110	55,000	29,680	14.840,000
20 desembre 1921	29,680	14.840,000	110	55,000	29,570	14.785,000
26 juny 1922	29,570	14.785,000	110	55,000	29,460	14.730,000
21 desembre 1922	29,460	14.730,000	120	60,000	29,340	14.670,000

Emprèstít de 60.000,000 de pessetes (Seixanta milions) acordat per l'Assemblea en 17 gener 1920

ANY DE L'EMISSIÓ	Obligacions emeses	Valor nominal	Obligacions pendents d'emissió		Tipus mig de les col·locacions efectuades
			Nombre	Valor nominal	
1920-21	20,000	10.000,000	100,000	50.000,000	80 per 100
1921-22	19,508	9.754,000	80,492	40.246,000	70'996 per 100
1922-23	22,064	11.032,000	58,428	29.214,000	71'973 per 100

Barcelona, 31 de març de 1923.

DIPÒSITS EN CUSTÒDIA

Estat per mesos d'altres i baixes fins a 31 de març de 1923

DATA		ALTES		BAIXES		SALDOS CONTINUS ACREEDORS	
Mes	Any	Obligacions	Import	Obligacions	Import	Obligacions	Import
Octubre ..	1920	44	22,000	—	—	44	22,000
Novembre ..	»	16	8,000	—	—	60	30,000
Gener	1921	227	113,500	—	—	287	143,500
Febrer ...	»	420	210,000	—	—	707	353,500
Març	»	1,193	596,500	—	—	1,900	950,000
Abril	»	196	98,000	—	—	2,096	1.048,000
Maig	»	223	111,500	18	9,000	2,301	1.150,500
Juny	»	125	62,500	—	—	2,426	1.213,000
Juliol	»	67	33,500	—	—	2,493	1.246,500
Agost	»	1,634	817,000	230	115,000	3,897	1.948,500
Setembre ..	»	100	50,000	4	2,000	3,993	1.996,500
Octubre ..	»	29	14,500	—	—	4,022	2.011,000
Novembre ..	»	—	—	22	11,000	4,000	2.000,000
Desembre ..	»	56	28,000	—	—	4,056	2.028,000
Gener	1922	268	134,000	—	—	4,324	2.162,000
Febrer ...	»	150	75,000	—	—	4,474	2.237,000
Març	»	210	105,000	51	25,500	4,633	2.316,500
Abril	»	317	158,500	33	16,500	4,917	2.458,500
Maig	»	878	439,000	708	354,000	5,087	2.543,500
Agost	»	85	42,500	—	—	5,172	2.586,000
Setembre ..	»	36	18,000	64	32,000	5,144	2.572,000
Octubre ..	»	418	209,000	42	21,000	5,520	2.760,000
Novembre ..	»	54	27,000	28	14,000	5,546	2.773,000
Desembre ..	»	86	43,000	39	19,500	5,593	2.796,500
Gener	1923	67	33,500	20	10,000	5,640	2.820,000
Febrer ...	»	96	48,000	25	12,500	5,711	2.855,500
Sumes totals..		6,995	3.497,500	1,284	642,000		

Barcelona, 31 de març de 1923.

CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DE LA CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

Tots els Ajuntaments, en llur esfera més o menys modesta, han de realitzar millores que aprofitin a les generacions futures, i com que amb els recursos ordinaris és difícil trobar mitjans per a portar a cap les dites millores, han d'acudir forçosament al crèdit i, per tant, el cas freqüentment observat que *no tots els municipis tenen deute i no tots utilitzen el crèdit*, és un fet que ha de desterrar-se de tot país que vulgui progressar.

Per altra banda, quasi tots els Ajuntaments de Catalunya es poden considerar com excluïts de l'ús del crèdit, tal com fins avui es realitzen les operacions creditícies, o sigui l'emissió d'obligacions, puix la relativa poca importància de les sumes que cada corporació necessita els elimina de fer les dites emissions, que per l'escàs mercat que assolirien no serien ben acollides, essent difícil llur col·locació.

Ambdós problemes els va resoldre la Mancomunitat de Catalunya al crear la Caixa de Crèdit Comunal.

En l'Assemblea del mes de maig de l'any 1914 es va aprovar el projecte de creació de la Caixa de Crèdit Comunal que, a l'igual que les institucions similars que funcionen en els països més avançats del món, té per objecte recollir, mitjançant grans emprèstits, re-

presentats per títols de regular i constant cotització en Borsa, els cabals anònims fills de l'estalvi o del negoci que cerquen col·locació segura i mercat constant, cabals que són prestats per la Caixa als Ajuntaments que per si sols no els trobarien.

Sotmesos al Govern els Estatuts de la Caixa, foren aprovats per R. O. de 20 de setembre de 1914.

La Caixa de Crèdit Comunal és una institució autònoma, dintre de la Mancomunitat. Son funcionament el regulen els seus Comitès Directiu i Administratiu, compostos de Diputats provincials, homes de negocis, financers i tècnics competents, com si diguéssim veritables Consells d'Administració. Llur presidència correspon al President de la Mancomunitat.

La finalitat de la Caixa de Crèdit Comunal a l'ésser creada era, com hem dit, facilitar mitjans econòmics sols als Ajuntaments de Catalunya; però va fer-se una excepció en favor dels Sindicats agrícoles, base de la prosperitat agrícola catalana, i a qui l'escassa educació creditícia del nostre país té abandonats.

La Caixa de Crèdit no representa cap gravamen per la Mancomunitat. Son funcionament està calculat de tal manera que el petit benefici que, sense ànim de lucre, fa en llurs operacions, li basta per a atendre ses despeses i formar un fons de reserva per futures contingències.

A l'establir-se la Caixa, la Mancomunitat li féu donació de 60,000 pessetes per a començar les seves operacions, quantitat que la Caixa retornarà a la Mancomunitat quan el seu fons de reserva arribi a 500,000 pessetes.

Després d'aquest donatiu, creà la Mancomunitat

un emprèstit denominat emprèstit especial de la Caixa de Crèdit Comunal, de 10.000,000 de pessetes al 4 $\frac{1}{2}$ per 100 d'interès anual, amortitzable en cinquanta cinc anys, representat per 20,000 títols.

S'han col·locat fins a la data 9,673 obligacions.

Amb el producte de la col·locació de dites obligacions, la Caixa ha fet els préstecs, fent pagar als Ajuntaments i Sindicats prestataris el mateix interès a què li surt el diner comptat al tipus de col·locació, més una petita comissió per atendre, com hem dit, a les seves despeses i contingències.

És la Caixa la que cobra les anualitats dels seus prestataris, i en cada trimestre entrega a la Mancomunitat els fons necessaris per al pagament del cupó dels títols en circulació i de les obligacions amortitzades.

L'estalvi català que cerca aquestes obligacions de l'emprèstit especial de la Caixa de Crèdit Comunal, ja sap el que fa, puix, ultra la garantia que li ofereix el patrimoni de la Mancomunitat, i, per tant, el de les quatre províncies catalanes, té la garantia dels patrimonis dels Ajuntaments i Sindicats agrícoles deutors a la Caixa; en una paraula: té la garantia de tot Catalunya; són veritables títols d'Estat.

ELS PRÈSTECS FETS

El primer préstec que féu la Caixa va ésser a Canet de Mar, el 15 de juny del 1916. Des d'aquella data fins avui té fets els següents:

Els préstecs fets per la Caixa des de 15 de juny de 1916 fins a 10 de gener de 1919, són els següents:

ENTITATS DEUTORES	Capital del préstec — Pessetes	Amortització del préstec	Objecte del préstec	Garanties
Ajuntament de Canet de Mar	50,000	10 anys	Construcció d'una xarxa de clavegueres	Arbitri sobre les clavegueres.
Ajuntament de Pineda	12,000	16 anys	Construcció de la Casa de la Vila	Arbitri sobre escorxadors.
Ajuntament de Torregrossa	15,000	10 anys	Construcció d'una xarxa de clavegueres	Idem.
Ajuntament d'Albí	10,000	10 anys	Cancel·lació d'un deute contractat per la portada d'aigües	Idem i rèdits d'una làmina Deute Perpetu 4 per 100.
Ajuntament de Lleyda	1,000,000	57 anys	Obres i millores de caràcter benèfic, urbà i cultural.	Rèdits servei d'aigües i el 85 per 100 dels arbitris escorxadors.
Ajuntament de Castellterçol	6,000	50 anys	Cancel·lació d'un deute contractat per la portada d'aigües	Arbitri sobre els escorxadors.
Ajuntament de Borradà	3,500	15 anys	Compra d'aigües i construcció d'una font	Idem i rèdits làmina Deute Perpetu n.º 4,226.
Ajuntament de Juneda	30,155	10 anys	Construcció d'escoles graduades	Arbitri sobre escorxadors i servei d'aigües.
Ajuntament de Borges Blanques	100,245	30 anys	Construcció d'escoles i dipòsit d'aigües	Arbitri sobre escorxadors.
Ajuntament de Pons	65,000	18 anys	Construcció d'un dipòsit de aigua i xarxa de clavegueres	Idem i utilitats llum elèctrica.
Ajuntament del Bruch	7,650	25 anys	Compra d'un edifici destinat a Casa de la Vila	Arbitri sobre escorxadors.
Ajuntament de Pierola	17,575	20 anys	Terminació d'un edifici destinat a Escoles	La subvenció que ha de cobrar de l'Estat per la construcció de l'Escola.
Masies de Sant Hipòlit de Voltregà	14,000	14 anys	Adquisició i reforma d'un edifici destinat a Casa de la Vila	Tots els ingressos de l'Ajuntament.
Sindicat Agrícola i Caixa rural de Masroig	60,000	15 anys	Adquisició de maquinària i construcció d'un celler cooperatiu	La dels béns del Sindicat i la personal solidària dels associats.
Sindicat Agrícola i Caixa rural de Sant Isidre d'Artesa de Lleyda	50,000	50 anys	Fàbrica d'olis	La hipotecària sobre la fàbrica i maquinària i la personal dels associats.
Sindicat Agrícola de Rocafort de Queralt	45,000	20 anys	Construcció d'un celler cooperatiu	La hipotecària sobre l'immoble social i la personal solidària dels socis.
Sindicat Agrícola de Castellserà i sa comarca	30,000	15 anys	Obres i adquisició de maquinària agrícola	Idem.
Sindicat Agrícola d'Esplugade Francolí	130,000	15 anys	Consolidació del deute flotant i millores en el celler	La hipotecària damunt del celler i la personal solidària d'alguns socis.
Sindicat Agrícola de Vilatorrada	150,000	20 anys	Construcció d'un celler cooperatiu	La hipotecària damunt del celler i la personal solidària dels associats.

Des del 26 de juny de 1919 fins avui s'han constituït els que segueixen:

192

ENTITATS DEUTORES	Capital del préstec — Pessetes	Amortització del préstec	Objecte del préstec	Garanties
Ajuntament de Sant Pere de Ribes	20,000	20 anys	Construcció d'un escorxadador i millores urbanes	Arbitri sobre l'escorxadador.
Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoya	20,000	20 anys	Idem i reparació d'afermats	Idem.
Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat	250,000	55 anys	Obres de sanejament i millores urbanes	El 50 per 100 de l'arbitri sobre l'escorxadador i de l'impost sobre les carns.
Ajuntament de Canet de Mar	170,000	55 anys	Cancel·lació del préstec primitiu i construcció d'una Escola local d'Indústries	Arbitris de mercats i llocs públics, escorxadors i clavegueres.
Ajuntament de Súria	150,000	55 anys	Construcció d'Escoles i d'una Casa Comunal	Els arbitris sobre les carns i escorxadors.
Ajuntament d'Artesa de Segre	12,092	16 anys	Construcció d'Escoles graduades	Arbitri d'escorxadors
Ajuntament de Tarragona	100,000	55 anys	Compra de terrenys per a l'emplaçament d'un quarter	Arbitri del servei d'aigües.
Ajuntament de Figueres	1.000,000	55 anys	Millores per a sanejar la població	Idem i 50 per 100 dels arbitris de consums i d'escorxadors.
Ajuntament de Bisbal del Penedès	45,045	55 anys	Adquisició d'immobles, convertir un d'ells en escorxadador i altres millores	Arbitris d'escorxadors i part del repartiment venal.
Ajuntament de Les Lloses	25,000	45 anys	Construcció d'un edifici per a escoles i Casa Comunal	Recaptació de tots els ingressos municipals.
Ajuntament d'Argentona	50,000	50 anys	Construcció d'una plaça i un cementiri	Arbitri d'escorxadors.
Ajuntament de Sant Martí de Tous	5,000	15 anys	Cobrir déficit resultant de la construcció d'escoles	Arbitri de consums.
Ajuntament de Molins de Rey	120,000	45 anys	Empedrat carretera-travesia del poble i construcció xarxa de clavegueres	Arbitri d'escorxadors.
Ajuntament de Súria	59,290	45 anys	Canalització d'aigua potable i construcció de clavegueres	Idem d'escorxadors, del servei d'aigües i repartiment.
Sindicat Agrícola d'Artesa de Lleyda	150,150	20 anys	Construcció de corrals per a bestiar i un dipòsit de fens	La personal solidària dels associats, les obres a fer i finques del Sindicat.
Sindicat «La Fraternal» d'Albagés	60,000	25 anys	Acabament d'un molí d'oli	Els béns del Sindicat i la solidària dels associats.
Sindicat «L'Agrícola Pràctica» d'Albatàrrech	20,000	25 anys	Adquisició de maquinària i completar obres en el molí d'oli	Idem.
Sindicat Agrícola de Bonastre	37,100	20 anys	Construcció d'un molí d'oli, adquisició de terrenys, maquinària i accessoris	Idem.
Celler cooperatiu del Sindicat Agrícola de Bot	25,000	15 anys	Acabament i instal·lació definitiva de l'hostatge social	La hipotecària dels béns de la Societat i la personal solidària dels socis.

193

A continuació hom insereix algunes làmines que diuen quelcom de la transcendència i la finalitat pràctica de la Caixa de Crèdit Comunal.

ENTITATS DEUTORES	Capital del préstec — <i>Pessetes</i>	Amortització del préstec	Objecte del préstec	Garanties
Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	275,000	45 anys	Construcció d'un escorxadors i mercat, clavegueres, i altres millores urbanes	Arbitri d'escorxadors i subsidiàriament els demés ingressos:

Han estat redimits dos préstecs i tres ampliats.

Demés, exerceix la Caixa una funció que en podem dir patronal, i és que posa tota cura en què els cabals que presta siguin empleats en obres i millores planejades d'acord amb les últimes prescripcions que marca la urbanització i serveis d'higiene de les urbs més avançades, i per això s'exigeixen en cada expedient els plànols i memòries de les obres a executar, que són acuradament examinades i discutides pels tècnics que integren llurs Comitès.

A comptar des del funcionament de la Caixa, únicament s'ha tingut de procedir per la via administrativa d'apremi contra un Ajuntament; mes aquest, al poc temps d'estar intervingut, solventà son deute. La primera consideració demostra que les entitats deutores paguen amb regularitat perfecta les respectives anualitats.

La Caixa té avui organitzades les oficines i funciona sota les ordres d'un Director en els locals del Palau de la Generalitat. Són molts els Ajuntaments i Sindicats que es dirigeixen, en progressió cada dia més constant, demanant dades i enterant-se de la tramitació a seguir per a obtenir els préstecs, representant una forta quantitat de més d'1.000.000 de pessetes les peticions endreçades a la Caixa de Crèdit al temps de publicar-se aquest volum.

*CONDICIONS DELS PRÈSTECES
ALS AJUNTAMENTS DE CATALUNYA*

I

Es podran fer préstecs als Ajuntaments de Catalunya que, a judici dels Comitès de la Caixa, siguin solvents i estiguin ben administrats i no es trobin en descobert amb l'Estat, la Diputació respectiva i la Mancomunitat, sempre i quan el préstec es destini a serveis de caràcter municipal compresos en l'article 72 de la llei d'Ajuntaments vigent. Aquests préstecs no es podran mai estipular sense una garantia de l'annualitat, suficient en cada cas a judici dels Comitès.

II

No es concediran préstecs per a serveis que, encara que estiguin compresos en l'article 72 de la llei Municipal, siguin dels que, amb caràcter permanent, desempenyin la Mancomunitat o la Diputació respectiva, com són carreteres, camins veïnals, ponts, telèfons, etc.

III

La quota anual que per interessos i amortització del préstec s'hauran d'obligar a pagar els Ajuntaments prestataris no podrà excedir del 12 per 100 del promedi del Pressupost liquidat d'ingressos de l'últim quinquenni. En el cas de tractar-se de préstecs per a obres o serveis reproductius, l'esmentada quota

podrà arribar al 25 per 100 del dit promedi si els rendiments de l'obra o servei ho permeten, a judici dels Comitès.

IV

L'interès fixat en principi en l'estudi de cada contracte s'augmentarà o disminuirà en el contracte definitiu en la diferència que resulti entre aquest tipus i l'interès efectiu que hagi de pagar la Caixa pels títols que posi en circulació per cobrir els préstecs convinguts, tenint en compte el preu real de col·locació, pagats drets i comissions, i la prima d'amortització de les obligacions.

V

A més de la quota per interessos i amortització, els Ajuntaments prestataris s'obligaran a abonar una comissió destinada a les despeses generals de sosteniment de la Caixa i a la constitució d'un capital de reserva.

Aquesta comissió, en els préstecs que s'amortitzin en menys de deu anys, serà anual, inalterable durant tota la vigència del respectiu contracte d'un $\frac{1}{2}$ per cent del capital prestat.

En els préstecs que s'amortitzin en deu o més anys, la comissió s'haurà d'abonar d'una sola vegada, i serà la que correspongui segons una escala graduada que s'entrega impresa a les entitats peticionàries, havent de descomptar-se el seu import quan la Caixa faci remissió del capital del préstec.

VI

Els Ajuntaments de Catalunya compresos en la regla I que desitgin un préstec en les condicions fixades en aquesta regla, dirigiran la corresponent sol·licitud al Comitè Administratiu, acompanyant:

a) Certificació de l'acord del propi Ajuntament, pres per la majoria absoluta dels Regidors que l'hagin de formar, acordant demanar el préstec en les condicions fixades en les presents regles i que determinaran concretament en cada cas, especialment en ço que fa referència a la garantia i termini de reemborsament, expressant la finalitat o servei a què es destini, fent constar minuciosament i clarament l'estat de la seva Hisenda, i sotmetent-se, a més, per al cas d'incompliment del contracte a firmar en son dia, al procediment administratiu vigent d'apremi, que podrà instar o portar a terme el Consell Permanent de la Mancomunitat.

b) Certificació de l'acord de la Junta de Vocals Associats, pres per la majoria absoluta dels que la formin, ratificant en totes ses parts l'acord, abans esmentat, de l'Ajuntament.

c) Certificació que l'acord de l'Ajuntament, ratificat per la Junta Municipal, ha estat anunciat al públic per espai de trenta dies per mitjà d'edictes fixats en els llocs de costum i publicats en el *Boletín Oficial* de la Província respectiva als fins dels recursos procedents; i que és ferm, per no haver-se'n interposat cap o per haver estat desestimades definitivament les reclamacions interposades.

d) Certificació d'haver-se tramès al Govern civil de la Província respectiva, certificació de l'acord municipal resolent demanar el préstec, a fi que pel dit

Centre superior s'aprecii si en l'acord existeix alguna infracció legal a corregir; expressant la data de la tramesa.

e) Certificació del compte de Pressupostos dels cinc anys últims i de la relació de deutors i acreedors de l'últim any.

f) Còpia certificada dels Pressupostos municipals de l'any en curs i dels quatre anteriors.

g) Report explicatiu de l'estat de la Hisenda del respectiu Municipi.

h) Projecte de l'obra o servei a què es destini el préstec (quan es tracti d'aquest cas), consistent en pla, pressupost i Memòria explicativa de l'obra o servei, degudament aprovat per qui correspongui.

VII

Aquestes sollicituds i documentació passaran a l'Oficina del Comitè Administratiu; i quan aquesta informi que l'expedient es troba complet en sa forma externa, caldrà, perquè el dit expedient pugui passar a l'estudi de fons per part del Comitè Administratiu, que l'Ajuntament peticionari acrediti haver fet remissió a la Caixa de Crèdit de la quantitat fixada pel Comitè, que oscil·la entre l'1 o 2 per 100, segons la importància del préstec, que es destinarà preferentment al pagament de les despeses del dit estudi. En el cas de no arribar-se a contractar el préstec, després de fet dit estudi, no serà retornada aquesta quantitat.

VIII

Si després de l'estudi tècnic, jurídic i econòmic que en son cas faci de la petició el Comitè Adminis-

tratiu dins ses atribucions, amb els assessoraments que cregui necessaris, proposés l'operació al Comitè Directiu per haver arribat a un acord amb l'Ajuntament peticionari respecte de totes les estipulacions del contracte que estimi aquell convenients, i fos aprovada pel dit Comitè Directiu, es reunirà l'Ajuntament per a l'aprovació de la minuta de contracte i per delegar l'Alcalde i el Síndic perquè en sa representació procedeixin a la firma de la corresponent escriptura. Aquest acord d'aprovació de la minuta de contracte haurà d'ésser ratificat per la Junta de Vocals Associats.

CONDICIONS DELS PRÉSTECES ALS SINDICATS AGRÍCOLES

I. La Caixa de Crèdit Comunal contractarà amb els Sindicats o Cooperatives agrícoles, constituïts amb el patró de la llei de 1906, préstecs per una quantitat total d'un milió de pessetes.

II. L'import màxim del préstec no podrà excedir del 50 per 100 del valor dels immobles o de les màquines i grans aparells del Sindicat que s'afectin a les responsabilitats de l'emprèstit.

III. Podran contribuir a la formació del màxim de la base anterior les obres que s'hagin de fer amb els productes de l'Emprèstit. En aquest cas, la Caixa solament farà remissió dels diners mitjançant la justificació de la realització de les obres i en proporció a llur import.

IV. Les garanties seran de dues menes: una garantia especial, hipotecària, damunt dels immobles afectats, o general de tots els béns de la Cooperativa;

i una garantia personal, solidària, dels veïns, o d'una gran part d'ells, que constitueixin el Sindicat.

V. Les Associacions que desitgin un préstec andressaran la corresponent sollicitud al Comitè Administratiu, acompanyant, demés del que els reclami el dit Comitè, els documents següents :

a) Certificat de l'acord de l'Associació, pres en reunió general extraordinària, demanant el préstec en les condicions damunt dites.

b) Estatuts i Reglament de l'Associació.

c) Llista dels associats, amb expressió de la contribució que paguen.

d) Certificació del balanç de l'any anterior i de la relació de deutors i acreedors del mateix any.

e) Còpia certificada de la relació de despeses probables de l'any en curs.

f) Report explicatiu de l'estat financer de l'Associació.

g) Projecte, pressupost i memòria del treball, instal·lació o adquisició que es desitja realitzar.

VI. Abans del report financer, se n'haurà d'obtenir un altre respecte de l'organització i funcionament del Sindicat, de la potencialitat i marxa dels conreus que comprèn, i del rendiment anual que permetin esperar per al Sindicat contractant. Farà aquest treball l'Institut Tècnic Agrícola de la Mancomunitat i Diputació que sigui considerat més a propòsit.

VII. L'anualitat per interessos i amortització de l'emprèstic no haurà d'excedir del 75 per 100 del promedi d'ingrés net anual del Sindicat, fixat en el report de la base precedent. Aquesta anualitat es dividirà en dues parts : l'una comprendrà l'interès, i l'altra l'amortització.

VIII. En els casos de mala anyada, prèvia informació de l'esmentada institució tècnica agrícola, es podrà ajornar la part d'amortització anual, totalment o parcialment. La part ajornada produirà a la Caixa de Crèdit Comunal un interès d'un 1 per 100 més del tipus en què cada any la Caixa deixi els préstecs. També podran avançar l'amortització els Sindicats en els anys de bona collita, rebaixant-se en l'esdevenidor l'interès en la part amortitzada de més. Aquestes dues parts es podran compensar.

Passats tres anys que no s'hagi pogut pagar la part d'amortització convinguda, la Caixa de Crèdit Comunal podrà, a son juí, o bé consolidar el nou deute així contret, o bé donar per vençuda l'obligació de retornar la totalitat del préstec, fent efectiva en l'últim cas aquesta estipulació per la via corresponent.

IX. Es procurarà contractar els préstecs amb Sindicats de diferents comarques i Cooperatives de diferents menes de conreus.

X. En tot allò que no estigui en oposició amb les precedents bases, s'aplicaran com a supletòries, en aquesta classe d'operacions, les fixades per la Caixa de Crèdit Comunal per a la concessió de préstecs als Ajuntaments.

Demés, els Comitès Directiu i Administratiu han adoptat els següents acords d'ampliació a la Reglamentació de la Caixa :

No concedir préstecs als Sindicats agrícoles de Catalunya, si els Municipis on aquells radiquin estan en descobert amb la Mancomunitat o Diputació respectiva.

No concedir-ne, tampoc, quan, a judici dels Comitès, l'aplicació dels cabals sigui per a conversions,

cancelacions o liquidacions de crèdits o deutes anteriors.

Quan es sotmetin a l'aprovació del Comitè Directiu les operacions proposades per l'Administratiu, cal que les entitats peticionàries hagin manifestat llur acceptació de l'annualitat que els hi pertoqui pagar, un cop fet el préstec, d'acord amb el tipus de cotització a què hagin sigut negociats els títols de la Caixa necessaris per a l'obtenció del capital prestat.

Totes les obres afectes a la devolució dels préstecs concedits per la Caixa, seran assegurades del risc d'incendis.

Serà potestatiu dels Comitès reduir els termes d'amortització o minvar els capitals demanats per les entitats que sollicitin l'auxili de la Caixa, malgrat d'haver-se complert, en els respectius expedients de préstec, totes les condicions exigides per la Reglamentació en ordre a garanties i responsabilitats de caràcter hipotecari o personal.

Amb cabals de la Caixa s'han construït cinc Cases comunals, sis serveis complets de portades d'aigües, cinc escorxadors, un cementiri i s'han realitzat altres obres i millores de caràcter urbà, cultural i benèfic amb empedrats i obertura de places i carrers, compres de terrenys i edificis, construccions de dipòsits d'aigua i fonts públiques, etc. I demés, les associacions agrícoles han pogut aixecar set cellers cooperatius, molins de farina, fàbriques d'olis; unes han comprat maquinària agrícola; altres han adquirit terrenys, màquines batedores, s'han construït corrals o creat una escola.

La més esplendorosa prova que les entitats contractants amb la Caixa de Crèdit han trobat en

aquesta un crèdit honrat, és el gran i unànime sentit de reconeixement amb què els municipis i els Sindicats agrícoles van respondre en termes d'elogi i de confiança a les enquestes que foren objecte de l'obra *L'actuació de la Caixa de Crèdit Comunal*, editada el mes de març de l'any passat, que té per relleu el resultat de les esmentades enquestes i la copiosa gràfica fotogràfica dels afers realitzats.

Des de l'any 1920, en virtut de sorteigs semestrals, han sigut amortitzades 270 làmines de l'emprèstit de la institució nostrada, que ha d'ésser la Banca dels Municipis de Catalunya.

CRÈDIT AGRARI

L'Assemblea de la Mancomunitat, en la sessió que celebrà el dia 2 de setembre de 1921, aprovà uns acords bàsics entre els quals hi havia el projecte d'un servei de crèdit agrari. Per a portar a efectivitat aquest servei cridà a la Caixa de Crèdit Comunal perquè aportés el seu ajut econòmic, i havent estudiat la qüestió, donés el seu parer al Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya.

Els Comitès creien que no era convenient —en la forma imprevista encara que planteja el crèdit agrari en general, la redempció i parcel·lació de terres de conreu o conreables per als obrers del camp i la construcció de cases barates, objecte dels acords bàsics de l'esmentada Assemblea, — crear avui un emprèstit de 17.500,000 pessetes destinades a tals fins.

Però estimaren que hauria d'interessar-se en aquest servei, amb subjecció a les bases següents :

1.ª Els Comitès Directiu i Administratiu de la Caixa de Crèdit Comunal s'ampliaran, respectivament, amb el concurs de tres Vocals mes, que ho seran els senyors Concellers d'Agricultura, Conseller de Política Social i Cap de la Secció Agrària social, per a entendre i resoldre respecte a crèdit agrari, a redempció i parcel·lació de terres de conreu o conreables per als obrers del camp i a la construcció de cases barates en poblacions de menys de deu mil habitants.

2.ª La Caixa de Crèdit aportarà a mesura que

les necessitats i peticions dels esmentats crèdits ho reclamin, tres milions de pessetes i en ésser invertida aquesta suma emetrà un emprèstit, quina quantia, interès, amortització i demés característiques sotmetrà a coneixement i aprovació del Consell Permanent, abans de l'extinció dels tres milions referits.

3.ª El capital, tresoreria i comptabilitat destinats als crèdits explicats en la base primera restaran separats de la Caixa de Crèdit Comunal en sa funció originària, i si bé tot ço serà dirigit per sa organització i funcionament actual, ampliat en l'afer agrari com queda establert en la dita base primera, els deures, obligacions i responsabilitats que se'n derivin seran així mateix distints.

4.ª La Caixa de Crèdit, en aplicar llur capital als préstecs i operacions amb les garanties degudes segons el casos, no concedirà quantitat de cap mena destinada a crèdit agrari a particulars, sense l'informe i responsabilitat d'una Federació comarcal o regional de Sindicats agrícols.

Les pròpies garanties i l'informe dels Ajuntaments exigirà per a facilitar als pagesos l'adquisició de les terres que conreïn o puguin conrear i alliberació dels gravàmens que pesin sobre les que ja tenen o adquireixin.

Per a les operacions relatives a la construcció de cases barates en poblacions rurals, adoptarà les mesures esmentades i en les poblacions que no tinguin aital caràcter serà necessari l'informe del Municipi.

En totes les circumstàncies la Caixa tindrà el control i examen de lo que se li proposi; podrà adoptar les mesures que estimi convenients i informar-se de particulars o entitats que cregui necessàris, reservant-se el dret de rebutjar peticions indesitjables.

5.ª La Caixa de Crèdit, en establir sa nova funció, atindrà les indicacions fetes en els acords especials de l'Assemblea de 2 de setembre de 1921, respecte a garanties i regularitzacions per a cada un dels extrems assignats de Política Social Agrària i llurs Comitès, previs els estudis o ponències que cregui convenients, reglamentaran les condicions a acomplir-se, mentre siguin aquestes aprovades pel Consell Permanent de la Mancomunitat.

El Consell Permanent, en la seva reunió del dia 12 de juliol de 1923, aprovà les anteriors bases proposades pels Comitès directiu i administratiu de la Caixa de Crèdit, amb les següents modificacions :

La base 1.ª queda redactada en aquesta forma :

«Els Comitès directiu i administratiu de la Caixa de Crèdit Comunal s'ampliaran, respectivament, amb el concurs de quatre Vocals més, que seran el senyor Conseller d'Agricultura, el senyor Conseller de Política Social, el Cap de Secció Agrària Social i un representant de les associacions agràries, designat pel Consell Permanent de la Mancomunitat, per a atendre i resoldre respecte a crèdit agrari, a redempció i parcel·lació de terres de conreu o conreables per als obrers del camp i a la construcció de cases barates en poblacions de menys de deu mil habitants.»

A la base 4.ª, entre els paràgrafs tercer i quart, s'afegeix un altre en els termes següents :

«Les operacions sobre redempció i parcel·lació de terres i sobre construcció de cases barates, podran

fer-se, no obstant, sense la intermediació dels Sindicats Agrícoles, contractant directament amb entitats constituïdes per aquestes finalitats i que, a judici de la Caixa, ofereixin suficients garanties.»

INDEX

Planes

I. — BENEFICÈNCIA I SANITAT

Organització general	9
Servei de Dements Pobres	11
Organització del Servei a les Diputacions	11
Organització Mancomunal	16
Millores del Servei	20
Hospitals, Asils i Cases de Maternitat	32
Organització general	32
Establiments i serveis que té al seu càrrec la Junta de Govern de Barcelona	33
Establiments i serveis que té al seu càrrec la Junta de Govern de Girona	51
Establiments i serveis que té al seu càrrec la Junta de Govern de Lleyda	62
Establiments i serveis que té al seu càrrec la Junta de Govern de Tarragona	76
Caixa d'Estalvis dels asilats de les Cases de Beneficència	85
Institucions de Beneficència subvencionades	90
Serveix de Sanitat	96
Paludisme	98
Tifoidea	99
Tuberculosi	101
Brigades sanitàries	106
Cursets de diagnòstic de laboratori de les malalties infeccioses per a metges	108
ANEXOS	111

II. — POLITICA SOCIAL

Concessió de pensions a obrers que hagin complert l'edat de 75 anys	124
Assegurances a favor dels infants asilats	127
Borsa del Treball	129
Borses del Treball municipals	131
Institut d'Orientació Professional	135
Intervenció de la Mancomunitat en els conflictes del treball	146
Oficina d'informació econòmica i social	149
Mutualitat de Secretaris i funcionaris municipals de Catalunya	151

III — HISENDA

Pressupostos de la Mancomunitat	157
Estats comparatius d'ingressos i despeses	160
Resums dels pressupostos d'ingressos i despeses de l'exer- cici actual	176
Empréstits de la Mancomunitat	177
Caixa de Crèdit Comunal	187
Organització i funcionament	189
Els préstecs fets	196
Condicions dels préstecs als Ajuntaments de Catalunya.	199
Condicions dels préstecs als Sindicats Agrícoles	200
Crèdit Agrari	205

MANCOMUNITAT
DE
CATALUNYA
—
L'OBRA
REALITZADA

AGOST
1923

M
3
173